

IA

3

26

124683

D. 1226

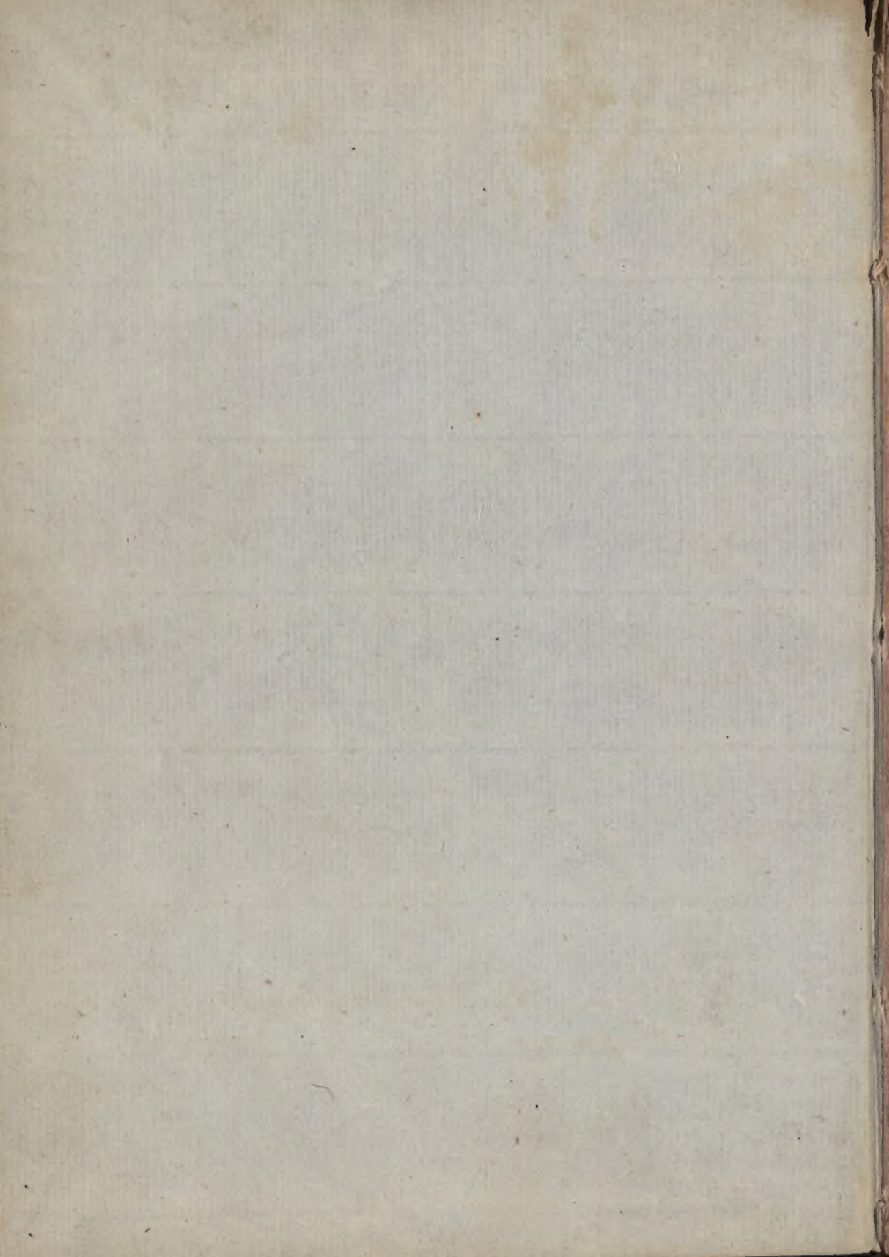
NAUČNA BIBLIOTEKA

124683

R-1.226

ZADAR

THE
HISTORY OF
THE
CITY OF
CHICAGO
FROM
1837 TO 1897
BY
J. W. COOPER
CHICAGO
PUBLISHED BY THE
CHICAGO HISTORICAL SOCIETY
1897

XIVVOT NIKOLIKO
IZABRANIIH
DIVVIICZ

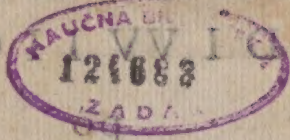
pò

Faustu VVrancsichyu Bizkupu
Csanadzkomu, VVichniku
Czeszarovu iztumacseem.

M. Ioanna Tancklingera Canon. Zadarice
Bois grega ROM AE, Zadarice.
Apud Aloisium Zannettum. MDCVI.

SVPERIORVM PERMISSIONE.

Imprimatur
Si placet R. P. Mag. S. Palatij.
B. Gypsius Visceger.

Imprimatur
Fr. Paulus de Francis de Neap. Magister & Socius Re-
uerendissimi P. Magistri Sacri Palatij Apostolici.

ROMAE
MDCVI

S D 174
1973

POSTOVVANIIM OPPATICZI

I OZTAALIIM REDOVVNICZAAM

MONASZTIRA S. SALVATORA

V SIBENIKV.

FAVSTVRANCSICH

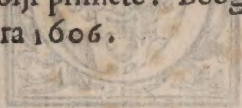
Biszkup Csanadzky, mjr Boxyi.

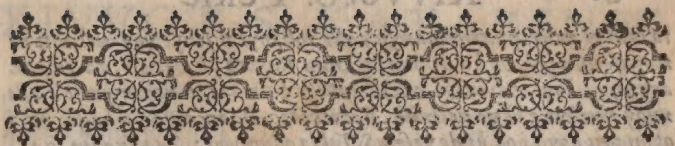
ZTAALI narodi glavni, gi-
mayu ù fzvoyemu yaziku razli-
kih knyijg. od v(zakoyakih malo
many fztvari; fzaam nas yazik ne
yimaa, nego. niešto vele malo,
nanykoli od Boxaztvenijh ricsij.
Toliko dà oni koyij drugi ya-
zick ne umiyu, vele malo nahodee csaa cstiti, alli
csabj drugij scitijl, razumiti. Miluyuchi zatoo ya
reed vas, protvmacsih prid dvadeszeet godisch, niko-
liko izvarfzitich Divijcz xivot. Da yere ono csa yeszt
rukom pifzano, nemoxe fze tako lahko, ni od tolic-
zijh, ni toliko vrimenta cstiti; za vaam i mnozim
ofztaliam ugoditi, eyo vaam one yiztee Knyixicze,

A 2 fzada

szada ovde ù Rimu nahodechisze csinih iztiszknuti.
 Vele-mi-yeszt mucsno bijlo ovo malo pifzati, yednò
 da-szaam malim diterom buduchi, kako znati more-
 te, iz nasee zemlyee izvedeen, i ni-szaam potle vele
 dugoval sza lyudij nasega yazika : drugo dà ovij
 nas yazik koyijmsze szada ù nasoy zemlyj govoriij,
 kruto yeszt sz' Italianz kim szmutyen, toliko dà trud-
 no i ne dobro nahodyaah nasa cselaa szlovaa . Pro-
 szim zatoo onih koyij bolyee od mencee ovo pifzati
 mogù i znadu, da mi ne zamirayu, nego da onj
 lipsee ovo i oztaale ova kove duhovnee rijcsi pifsu, ne-
 ka i nas yazik koyj nij manyij ù nicsemure od ozta-
 lij, szvoyu csaszt yimaa, i dasze Boog ù nyemu
 tolikoyee bolyee hvalij . Za ovi moy truud, trosak,
 i csisztuu lyubav, koyu vaam noszjim, ne xelim dru-
 goo od vaasz, nego dà-me ù vasih molitvah Bogu
 priporucsuyete . A on vaam day, da kako yezte od
 nyega zazvane, à vi-sze nyemu zavechyale, tako mu
 pravo szluxijte, i potom vicsnyij bijr primete . Boog
 budj szvamij. ù Rimu 12. Octobra 1606.

nanykoi od boxazvenij nesi.
 Toliko dà oni koyij drugi ya-
 zick ne umiyu, vele malo nahodee szati, ali
 csazj drugi scijl, razumij . Miluyuchi zatoo ya-
 reed vas, protiviaszih prid dvahdeset godisch, niko-
 liko izvatsich Divijez xivot . Da yere ono sz yezte
 rukom pisano, nemoxe szeko lappk, ni od toje-
 xijh, ni toliko vrimet szati, sz vaam i moxom
 otazatiam ugodi, cvo vaam one yiste Knizice,

XI V V O T S. T E K L E

Diviczee i parvee martiriczee.

Pò Adonu Bizkupu Trevirz komu.

IKONV gradu biffe jedna Divoyka, yimenom Tekla, od pri-szvitla plemena, koyiu S.Pavaal Apostol onamo dosadsi na krisztianzku viru obraati. I tako bu duchi ona od eszamnadeszet godysch, ofztavi szwoyega zarucsnyka Thamira, za mochi szlobodniyee Bogu szluciti. Na too sze nyee Roditelyi kruuto raz-zlovolyise i razgnyevase, i szami-yu Baanu da yeszt karztyanka ofzvadise. Baan yu csijni prid-asze dovezti, i zapovida, ako sze neechye od krifsta odvarchi, da-yu yimayuu xiyu u ogany varchi. Ona ne csekavsi da yu varguu, znamenuyuchi sze S.Krijxem, szama u ogany zkocsi. Alli padsi tudyee dasy, ogany-sze ugaafsi, a ona esila izayde, i tako-sze onada ofzlobodi.

Potom dosadsi u Antiokiyu oppeta bij ofzvadyena da yeszt karztyanka. Kada yu Baan oppijta akoye tako, ne zataya, nego recse da tako yeszt, A Baan tudyee odlucsi da-yu gimayu divyjim zvirama varchi. u too priporucsi se-yu yednoy plemenitoy xeni, yimenom Tribberni, koya bife Czeszarova roda, ako bi-yu mogla prioratiti. Druugi daan vargose yu prid xviiri, buduchi onde veliko mnostvo lyudij, alli yu xviiri ne dotakofse, toliko dasze ofzi csudyahuu. Odvedose yu oppeta ka-domu Triphernee, dayu oppeta drugi daan izveduu, i kadayu izvedose, naszlidovase-yu Tripherna sza placeem, a pulk veliku buku csinyase, szvukofse yu голу, na pusztise na nyu lavi i medvidi, alli-yu ne dotakofse. Paaka yu szpusztise u gyamu pulnu vodee, u koyoy biyabu zmiye upuscbylene, alli neucsmise-yoy nische, yer-sze bife prikrixila. Oppeta

ta lyutye zviri puztise nanyu, alli tolikoye nischye yoy ucsiniti ne mogose. Na pokoon ka dvima bisznim Bakom yu vezase, da-yu raz argnuu, koyi zayiztoo raztargnuse povrazi i razbignuse, alli nyoyj nischye zla ne ucsinise. Videchi too Baan zva-yu ka-szebi, i oppitayu koya i od kude yeszt: S. Tekla odgovori: Yaa szaam szaam Boga xivoga szlusbenicza. Pripadesze Baan videchi nye kri-poozt, i csijni da-sze odiyee, i izrecse szuud: Ofzlobodyvam Teklu koya Boga pravo stuyee. I tako onasze vrati u kuchyu Triphernee, kadi nikoliko daan pocsinu, ucseechi Triphernu i ofztalu nyee cselyaad viru gozpodina nasega Iszusza krista. I mnozijb ofztaalijb, szvoyom ognyenom virom, i szveetim xiv-lyenyem ka Iszucarztu obbrati, Oppeta-sze doma vraati u Ikoniy, i va yednu puuztu goru otide, kadi ye do dededesezt godijsch u velikoy szvetinyi i szmnozimi csudefszij xivila, na pokon u Seleuczij yesze zakopaana.

XIVVOT S. KATARINEE.

Urime Maximina Czeszara, szwe Rimzko vladanye zalim dubom szluxase. Ta Czeszaar buduchi u Alexandrij, zapovida dasze yimaa pò szvemu szvoyemu vladyu Prilikaam poszvetilishbye csiniti. Na tuu nyegovu zapovijd, szvakoyaki puuk mali i veliki, knyemu teczysse, donasayuchi voli, ovcze, pticze, i oztale takove sztvary, kako koy mogase, za poszvetilishbye. A szaam Czeszaar szto i trideszet volov na too dilo daa. Ividechi oon puuk koyisze bise xupyl, zdvignuvysze poyde u czrikvu na too poszvetilishbye. A nyega nazhldovahu szva goszpoda, vlaszteli, plemeniti i viteskij lyudi, i vasz ofztali puuk: toliko da yim i graad i czrikva tiszka bibu. V too vrimie bise u tomu yiztomu gradu Alexandrij, yedna Divicza yimenom Ecaterina, bogatai od poglavita roda, mlada, i v szvakoyakom piszmu vmitelyna, koya sztoyechi u szvoyib goszpodzkyh Dvorij, vele Diuoyax szobom yimase, tere Iszuszu karfztu szluxase, koyega szamoga szaszvim szvoyijm szarczem lyublyase, nyemu szvoyu lipoozt hranyase, i nyega szamoga za szvoyega pridragoga zarucsnyika darxase. Ta Ecaterina videchi tu himbu Dyaualzku i toliki pogibil tolika naroda; krutoyoy xaal bise, i odluci u szebi ukazati xelyu, i pravu viru ka Bogu. Za too vazamsi nikoliko szluug szobome, poyde ka toy czrikvi, kadi Czeszaar x Puukom poszvetilishbye too csinyasse. I sztavsi na præg od czrikvee, szvisze lyudi csudyabu na nye lposzti. A ona otvori si nye csiztaa uzta, recse da yima nisto Czeszaru rechi. Koyi razumiyuchi too, csini da yu ka nyemu doveduu.

Isztavsi prida Czeszara, tako mu pocsee bez sztraha govoriti: Timalbi Czeszare szaam pò szebi svoyu himbu poznati, da pri likam cslovicsaxkim koiszu umarli, kako Bogom poszvetilishbye csinis, i odvarchi od szebe tu ludoozt, i dar vasi mudrim Piszczem verovati, kakono Diodori, Plutarchu, i oztalim, koyi pisu da tij vasi Bozi lyudiszu bili, koyim za koyugodr nyibovu kripoozt, ali goszpodszto, lyudi-szu-yim prilike csinili, potom toga dosad drugi lyudi nerazumni, one yizte Prilike za Bozi szu darxali, nyim poszvetilishbya csinili, i szvako posztenye kako Bogom. Za too veruy tym vasi Piszczem, i ne bini szebe i tolk Narod,

zada vikuvičnyy ogany i muke ne tarpjys, da poznay Czeſzare Boga yiztinooga, koyi tebito kralyevstvo daal yeſzt i xivvot. Koyi budučy Boog ſvemogučy i vikuvičnyy czichya naaſz cſloviko-myje poſzta il, i muke i ſzmart za naaſz priyal, i gotov ye priyati griſniva i koyiſze kayuu zla cſinyenya.

Nà too Katarinec govorenje tolikoſze Czeſzaar Maximinus raſz ſzardi, da nemoxe on cſaſz odgovoriti yoy, nego poſztechy nima-yučy yoy cſaa yinoo odgovoriti na nyee razumnee rijsi recse: ſza-da naam xeno day myr, dokle ſzvarſmo Poſzvetiliſchye, poſle bochyemo bolye razumiti od toga ſto govorijs. I tako ſvarſiſi Poſzvetiliſchye, i varnuſiſze u ſzvoy kralyev Dvoor cſini zvati S. Katarinu, i recse yoy: Reczi nam ſzada ko-yaſzi tji, i koyee ſzu one rijsi koyee nam govori. A ona, ya-ſzam Czeſzare yimenom Ecatarina, à koga ſzam roda mores znati yer-ye poglavit, naucſena ſzam u Retoriki, Geometriji, Filoſofiji, i u oztalyh Nauczy, da too ſzve za niſchye darxiym, nego ſzluxiym vikuvičnyemu zaruſniku moyemu i ſzuſzu kar-ztu, koyi pò Proroku rekaal yeſzt: Hochyu zagubiti pameet z pametnih, a razuum Razumnikov hochyu odvarechi.

Cſuyuči too Czeſzaar nyee ſzpametnoo govorenje, i videchi nyee veliku lipooſzt, cſinyaje muſze da z korigodi Boxičzoom go-vorij. I tako govorechi yoy niſto, onamu odgovori; Hudobe koyee vij za Bozi darxiyte, one vaſz ſzlipee, i na bluud, i oztalee necciztochy gonee. A yaa kakovagadir ſzam prab ſzam i bla-to, ſztvorena va ovij kyp, i Boxyom ſzam prilikom poſtovana. Na too odgovori Czeſzaar: Ne govori zlo od Bogov vikuvičny-ijch. A Katarina: Mores poznati Czeſzare ako bochyje cſaſzu tvoy Bozi, i koyie pravij Boog i vikuvičnyij, cſigovo ſzamo yime, ali nyegova Krixa znamenovanye, more tvoji Bozi raztirati, i ako bochyje hochyuti ſzada too ukazati.

Nimayuchi Czeſzaar cſaa nà tee nyee rijsi odgovoriti, y boyechi ſze da ne zadovolyno odgovarayuchi ſzebe i ſzvoyi Bozi ozra-motij, nebotiyoy odgovoriti, kaxuchi da ni-ye doztoyno da ſze on ſza yednoom xenzkom glavom pricsaa. Nego yoy recse: Ho-chyu ti Razumnih lyudij dovezti, koyij bochyee tvoi tji razlozi razvarechi, da kada vidijs da tvoyya ta Vira nyee dobra, na-naſuſze obratijs, i nyu darxijs. Tò reksi zapovida dayu odve-duu, i dayu cſuwayu. A yedan lijt takovu piſzaà: Czeſzaar Ma-ximinus ſzvimaa moyega vladanya pozdravlyenje. Koyigodin Bogu Mercuriu ſzluxite, zovuchi u pomoč Muſe Boxičze, ko-ye ſvaki razum lyudem dayu, pridite ka nam, za da zatvori-te,

te uszta jednoy mudroy xeni, koya sza nasimij Bozj ruga. Hochye-
te sztime od lyudij veliko postenye yimati, a od naasz veliki daart
priyeti. Kada ty liyzi po szvemu nyegovu vladanyu biyahu bitro
raznoseni, zkupisze ka nyemu peddeszeet vele razumnib lyudij.
Koyim recse Maximian Czeszar: Na szto szam vaasz szimo doz-
vaal, od moyb lisztij moglisze razumiti. Za too sze dobro pripravi-
te, i prēm da sza yednom xenoom hochye vaam dilo biti; nische ne ma
nyee takosze pripravite, kako dabi vaam sza yednim yakim i moch
nym protivnikoom bylo dugovanye. Yere ako yu primorete, nechye
vaam mala bvala biti, buduchi ona vele razumna: akoli ona vaasz
dobudee, velika chye vaam szramota biti, dasze od yednee xenee
dobudeni. Na too odgovori yedaan od onib Razumnikov, koyj
meu nyimj poglavit biše: Podobnoye, priszwitlj Czeszare, sto
govorys, daye ta xena velesz pametna: da yaa ne czinim da chye
ona szmiti doyti prid lytze yeanoga Razumnika, neesmany dachye
szmiti nyemu sto odgovoriti, alisze sto od nyega opitovati: yere
znademo koliko moxe yedna xena v piszmu razumiti sze, da nexa
dojde, hochyes viditi.

Videechi Czeszar veliko szarcze toga Razumnika, obbeszelisze,
v sayuchi luud cslovik, da nyegov obolj yaszik more pridobiti
nyee yazik pulni razuma, nauka Boxyega. I tako zapovida
dayu yimayu doveszti. A parvo nego bibu dosli po-nyu, vka-
zayosze Anyel Boxyi, i recse: Ne boyisze Boxya dwicze, yere
evo szvarbu tvoyega razuma, hochye ti od Boga razuum dan biti,
i hochyes tuu peddeszeet Razumnikov ka tebi obratiti. I ne sza-
monyib, da i vele sztalijb snyimij ka Bogu doveszti; Potom toga
hochyes i tij krunom Martysztva okrunyena biti. Too reksi oday-
de. I tako yu prid Czeszara dovedose, kadiyu, csekaase veliko mno-
stvo lyudij. I opitayu oon obolj Razumnijk: Tilszi ona koyaa ne-
podobno i szramotno nasi Bozi budaas i ne czinijs. Na too Katari-
na tibo odgovori: Yaa szaam. Ali ne szramotno, ni obolo, da yiztinno
i pravedno szaam govorila. Recse Razumnijk; Pokle Piszczu nyich
veliki Bozi zovuu, i pokleszi i tij okaszila nyhovu szlaaszti i mu-
drost, kako szmjs szuprotiv nyimj govoriti tako neposteno?
A ona razumno odgovori: Tysztinno ye dayimaam mudrozti kako-
no diar moyega Boga, kogaszze boyati i nyegove zapovidi dar-
zati, pocetak ye od mudroszti. Dali vash Bogov dila, doztoyna szu
szmijba, i pulna yeszu himbee, i nemogu sze zadovolyno budati.
Da reczi naam kako szu ty velikj vasi Piszczu od vash Bogov go-
vorili. A Razumnijk recse; Poeta Homeer moleszbiše pisec: Tuppi-
ter priszlavni, i oxtaali Bozi vikuvicsnyj. Tolikoyer zpamenitij.

B

Orfej

Orfey bwałe dayuchi Bogù Apollinù, welij : O Kralyu szinu La-
tone , iz daleka sztrilyayuchij, mochnij Febe ,koyi szvaka vidij,
i zapovijdaas umarlim i neumarlim,Szuncze koyce zlatimi too-
yimi krelyutij u wifinuszce zdwoixes.Tako szu nay-poglawitnij Poe-
te od nyih pifzali ,i za Bozi darxali yb, za too i ty nyih stuy,à ne
darxi Propetoga za boga ,koyega ni-yedan od sztarib Pifzac-
niye yimenowala, ni za Boga darxaal.

Na too recse Katarina: Yiztina ye da tako pýsuu od nyih kako ve
lyjs, da priloxi i ono kako taa yiztij Homeer Iuppitera lascezem,
bimbenikoom, i zlochyudnikoom zóvee. A nigdi povýda kokoszu-
ga Iuno, Neptun, i Minerva, ù úzu postavili. Oppeta taa yiztij
Orsey za ludih vaasz darxij, koyi takovim sze Bogoom klanyate,
koyi niti moguu nefzrichyu parvoo nego doydee viditi, ni pokle ye
dosla odvarnuti. Podobno pise vas Sofocles: Yeszt Boog koyi ye
Nebo sztvorýj, i duguu Zemlyu, i morzkýj vaali, i szýjlny vitri: A
lyudi bimbeni tuu dyku Boxyým prilikaam od kamena, zlata, i dri-
va ucinyenim daayu: Nyim poszuetilishcha csinee, i nyihovi
szveti dný darxee. A sto povýdas da nassimu Bogu propetomu
glasza nie meu sztarimi piszci; poszlusay sto vassa jedna Sibila
piise: Napokon bochye doyti yedan na ovu zemlyu, i bez gri-
ha bochye tijlo biti, i bez mukce szvoyega Boxaztva bochye
odrisiti uuze nasib grihov: I bochye nenavidyen biti meu puku
nevernomu, i bochye na vizzoko obbisen biti, kako dabi szmarti
doztoyan, a tochye vse szmirno pritarpiti. Poszlusay szada pro-
roka vasega Apollina, koyi szuprotiv szzvoyý naravi csiszto
i praeedno tako govoryj: yedan-me nebeszký sziluye koyý yezt
szvitlooszt trilicno szvitlechyeaga. Ako yiezt mucsceen býj, Bog ye,
da boxaztvo nyie mucseno, yereye oboye, yima tilo koye umira,
a on li ne umira. Oni-ye muux Boog, koyi yezt tarpisl swakaa meu
lyudý, krijs, szramotu, i greb. Koyi yezt nikada iz szvoyih obaru
szuze czidýj. Koyi yezt peet tiszuch lyudý xitom na punil, yere
boxyu mooch yima. Iszuka szt moy Boog yezt, koi-ye na drivo
propeet býj, koi-yezt umarl, i iz greba ù nebo yezt zdvignuut.
Too povýda tvoy Boog Apollo, od nasega Boga propetoga. Yere bu-
duchi oon yedan Boog z'hogom oczem, od nicse szar szvaka ye
sztvorýj, i naasz tolikoye, dayuchi naam puut na szpazsenye. Da
zabludýfi mij, buduchi oon Boog, cszlovikomye za naasz posztaal,
za da naasz oppeta na pravi puut dovedee, ucsechi naasz, i swa-
ka csinechi za naasz, Napokon i umarl-ye za naasz, i za nassí
grifzi, da naasz od Dyavolz koga vladanya o szlobodý. Paaka ye
uzkaznuul, poszlal naam szvetoga Duuba, i ucsechizí svoýi
koyi-

koyi naasz nyegove zapovidi ucsee. Za too i mij yimamo czichya nyega tarpiti na ovomu szvjtu, za da moremo dij yimati nyegova Raya i blaxenztoaa. Za too i tij veruyuchi tijm vasym proro-
kom, a yoschye vecbye ovoy yiztini, i tij ovako csini, ako hochyes praavoga Boga poznati, nyemu draag bite.

Csuyuchi too oon Razumnijk obnimi, i neumi nyoy sto rechi. A Cze-
sjaar obrativisize ka oztatim Razumnikom resseim da i oni szu
protiv Katarini govoree. A oni rekosse Czeszaru: Ne moremo
szuprotiv onomu govorit stò onà velij, yere vidijmo daye ona pri-
mogla nay razumniaga mezu namij.

Ne moguchi too tarpiti Maximin od velikee szarxbee, zapo-
vida dasze na szridi graada velik ogany naloxij, i tuu pedde-
szeet Razumnikov u taa oganij varxee. A oni csuyuchi taa
Czeszarov odlucsak, paddose prid nye szvete noge na kolina, tere-
yu pocesse moliti, daim nyee Boog nyibovi grizti proztij, daim szvoy
szveti duub dadesi dasze mogu karztiti. Na too ona szveta pulna
veszelya odgovori: Blaxeniszte vj, koyi sztavivsi tminee na-
szlidovazte szvitlozt i yiztinu, i oztaviv zemalyzkoga kralya,
doslizte ka nebezkomu, i vikuvicsnyemu, yere taa oganij koyim
vaasz oni sztrassee, hochye vagm karxtyenye biti, i liztve ka nebu. i sztua
I ako koyiu necsisztoty u szebi yimate, hochye vaasz ociszititi, i ka-
kono svitle zvizde ka Bogu puztiti. I takoych pokripivsi, zna-
menovaih krixem, i sza veszelyem nyih puuzti na muku. Na sze-
damnadeszte daan Novembra miszecza, szaxgase-yih. A vecser
izasad niki dobri lyudi za daim telefzaa od onude zdovignuu, nay-
dose daszu csitovata, i daim plamen nie vlaasza szaxgaal, i toyie
znamenye bilo daszu ka Bogu posli.

Szaszvim tijm ne szta Czesjaar Maximin miszliti kakobi mo-
gaal pribiniti tuu Diviczu. I nimayuchi uffanya dayu more razu-
mom pridobiti: sza lipimi riczij pocsee govorit yoj. Veruymi Hober-
cke date kakono dobri Otacz szvituyem, veshini poszvetilischye ve-
likim Bogom, a nay parvo Bogu merkurijod koga yimas taa veliki
razuum, a yaa hochyu sza tobom razdiliti moye kralyevstvo, i sza,
manom hochyes sztaati u kralyevib dvoorij. A ona poznayuchi nye-
govo himbeno szarcze: Posztavi, recse, Czeszare lizicsyu tuu
bimbu, yednocs szam ti rekla, da szam karztyanka, i daszam za-
rucnicza Iszusza karszta. Czesjaar kaxuchi yoschye dayu mi-
luyee, recse nyoyi: Ne csini profzante dati szuprotiv moyoy volyi
zlo i szramotu csinim. Odgovori ona: Csini sto hochyes, yere time
hochyes mi vikuvicsnyu szlavu i diku dati. I veliko mnostvo lyu-
dj, a nay vechee iz tvoysga dvora hochye po meni Iszu-karztu
verovati, i hochyeeme u nebo naszlidovati. Razszardivisize na

teð nye ricši Maximin Czeszaar, zapovida, dayoy nye lypes szuknye szvunku, i dayu xilami voluimi bez milozti biyu. I tako yu doij ure bise, toliko da nye csizto tilo szve i karvi bise, i vele lyudi szuzafse. A ona kako dabi od kamena bila szve too twardo tarplyafse. Vecbye kafzno zapovida taa nemiloztivyj Czeszaar da yu u tamniczu varguu; i dvanadezte dana darcee, dokle odlucij u szebi kotimi mukami yimayu umoriti.

Csuyuchi too Czeszaricza xena Maximinova, xelyafse viditi Katarinu, i govoriti sza nyome, a neznadise kako, i zato veliku xaloozt yimafe. Da dosad jednocs ka nyoy Porfirij koji bise velik voyvoda, i dobar vitez, i parvi pri Czeszaru, nyemu otayno pocsee govoriti, zaklinyayuchiga da nikomur nische toga ne povidaa. Potom-mu povida, kako yima veliku xelyu viditi i govoriti sza S. Katarinom, a da nikor ne znade. A on odgovori: Hochyu gozpoye vcsiniti sto velis, budi szamo gotova. I kako mraak by, vazamsi Porfirij Czeszariczu, sza dviztima szvoimi yunaczij, povedeyu, i pojde sza nyome ka blaxenoy Katarini. I vidivsi Czeszaricza nye szvitlo lieze, padè prida nyiu, i szuzechi od veshelya, pocsee govoriti; Szada szam ya blaxena i pravaa Czeszaricza, kada szam doztoyna poztala viditi tebe. Yere od davna xelijm te viditi szlushe nicze Boxya, i zatoo-szaam gotova umrijti ako budee potriba. A tishi blaxena koyia szi sze ka Iszucarztu pritizknula, koyiti toliki daari i milozti daye. Na too odgovori Katarina: i tishi blaxena Czeszaricze, yere vidim u Anyelzkijb rukab krunu i venacz tvojee glavee, koyim okrunyena po one muke koyie yimas tarpiti, hochyes tretidan ka kralyu nebezkomu doyti, pri koyemu hochyes u vike kralyevati. Aliszam sztrablyva, recse Czeszaricza, i boyimsze mukee, buduchi Czeszaar kruto lyout i nemiloztiv. Recse na too S. Katarina: Budi dobra szarcza, hochyes Iszu sza karszta sztobom yimati, nechbyte muka taknuti. Hochye ovde tvojie tilo malo tarpiti, a ondechye u vike pocsiwati. Too poszlyayuchi Porfirij recseyoy: Molimte reczimi, stochemi Iszucarszt dati ako u nyega veruyem, yereszam gotov szluxiti mu. Katarina recse: Niszli szlisaal ali stijl pizmo karztanyzko? Nikadare; recse Porfirij, yiereszam od mladozti voyevaah, i niszam na yino nashztoyaal. A ona recse mu: koji yazik more izrechi ona blaxenzto a koyiachyes uxivati. Ne moresze izrechi kolikaszu ona dobra, koyaye Boog gozpodin pripravijl onim, koji nyiega lyube.

Csuyuchi too Porfirij krutosze uzveszeli, i pocsee u Iszucarzta verovati, szazvimi dviztima vitezij szvoyimi. I tako otayno po pol nochi izaydose sza Czeszariczom iz Tamnicze. Ana szvetu Katarinu Boog kako otacz szkharb nosase, yiere szvu onu dvanadezte

dexte dana ù uzi buduchi, pò yiednoyi golubiczi Boog yoy brana
 salyise. Iszam Iszucarzt sza swoyom voyzkom i dikom dosad ka
 nyoy, yakozyoy dawasze, i kriplyaselyu, govorechi: Ne boyfze, ya-
 szam sza tobome i nechyete muka dotaknuti, da pokle tvoym uz-
 tarplyenyem vele lyudi ka meni dovedes, velechyas darij za too
 od mene priyati. Pokle yoyi Iszucarzt nay poszlidnyu Nooch
 too bise govoriy, yutra dan zapovida Czeszar Maximin dayu na
 szuud doveduu. Koyd sztaosi prida Czeszara nyee szvitlim ob-
 razom sztrasase Czeszara. A on noyi himbeno pocsee govoriti.
 Tebe priztoyi Czeszaraztuo moya Hchyerce, za too csini Bo-
 gom poszvetilischiye, tere vladay zkupa sza nami. I neday da
 tolika lipoozt sza mukom zagine. A ona odgovori. Ova moya li-
 poozt zemlya yie i pepel, nemoch yu more zagubiti, i niye sztanovi-
 ta, à hocbe vrime doyti, dachye oppeta proczvaszti. Csime too ona
 govorase, niki poglaviczka yimenom Kursasadem xertzok eslovik, bu-
 duchimu xaal dasze Maximin czichya toga mucschi, i botechu mu-
 sze draag ucsiniti, promiszlivosi recsemu: Yaszamti iszmiszlih
 Czeszare kako mores barzo ucsiniti, illi da csiniy sto hochyes illi
 dayu zagubijs. Csini csetiri kola zkupa vcsiniti, i na szvakoo kolo
 oftre pile i csavli izpriyati. Tere povrazij i drugimi malimi koli
 ona kola prida nyee ocima obrachyati. I ako ona videchi taa kola
 sza velikom bitroztyiu obrachyatisze prysztrasisze, hochyeti po-
 korna biti. A koli nehotiti budee, hochyies yu csiniti na taa kola var-
 chi koya hochye yu isziksi nemilo umoriti. Zapovida Czeszaar
 dasze takova kola yimayiu ucsiniti, à nyuu zapovida da dò tretoga
 dneee csuwayu. Buduchi taa kola gotova oppetayu dovedose. I re-
 cse yoy Czeszaar: Poszlusay mene i Bogom poszveti. A koli ne bo-
 chyes, hochyute naa ova kola varchi. I zapovida da sze kola obra-
 tyayu prid nyom, koya kadasze sza velikom barzotryom obratyahu,
 recseyoj Czeszaar oppeta: Vidisli, ako ne budcs poszlusala, hochye
 te ona kola priati. A ona, Czesztoszamti Czeszare moyu volyu
 povijdala, za too ne oztay, csini szotisze lyubij. Szaszvim tima yo-
 schye yimase Czeszaar ufanye dasze priorati, i za too vele lipimi
 riczi yizkase da yu kakogodir pribini. Da pokle vidi napokon dasze
 za ludo truudi, zapovida dayu na taa kola privexu, i dajih obra-
 chyayu, za da yu razdruzi sza velikom mukom umoree. Da nebij
 onako kako oon mislyasee, yiere S. Katarina bi po Anyelu od
 onij kolov odrisena, à kola sze szaama po szebi obratyahu, i pobi-
 se vele lyudij, tolika da videchi too csudo pocsefe vikati: Velikye Bo-
 og karztyanzhi. Za too sze yos vechie raszszardi Maximin, i mis-
 lyase kakoyu yima vechimi mukami zagubiti. V too vrime dojde
 ka nyemu Czeszaricza, govorechimu: Oszlobodi szlusbeniczu veli-

ko-

koga Boga, koyaa ne tarpij te muke tvoje, ludo csinijs protivitijsze Bogu xivvuchemu. Za too sze yoshe vechyee razsardi Czeszaar da i szvoya cselyaad yeszt protiwa nyemu. Za too oztavivsi Katarinu, szvu szvoyu szarxbu szvarnu na szvoyu xenu. I tako csinivsi donezti yiednu veliku szkrinyu, koyuu olovom csini ka zemlyi pritizknuti dasze ne kreene, czicze sfooye xenee csijni u nyu zaklopiti, i twardo pritizknuti dokleyoyjsze odkinuse. I ne buduchy too dozti, zapovida dayoyjsze yima glava odszichi. A ona gotova umriti recse svetoy Katarini: Moli Boga za mene. Od govoroyoy S. Katarina: Poydi u mijru, yerechyes u vijke kralyevati sza Iszuszom karztom. I tako yoy na dvadeszet i trij dni Novembra miszecza glavu odszikose vani grada. Da niye oztaal ni voyvo da Porfiriy od nyee, nego kakoyuye ka szvetoy Katarini povedaal, ta koyuye i u Nebo nasldovaal sza swoimi vitezij. Yerebo dosadsi prida Czeszara recse mu. I yaszam karsztyanin Czeszare, i ovi vitezi koyiszu pod manom. Tesko bij too csuti Czeszaru, i uzdanvsi recse: Poginub pokleszam izgubijl poglavitoga cslovika Porfiria. I obrativsisze ka vitezom recseim: A vij za stosztesze odvratili od vasib domachijb Bogov. Na too oni nischye ne odgovorise, nego Porfiriy recse: Zasto oztavivsi glavu, Czeszare, sza nogami govorijs, sza manom govori sto bochyies. Odgovori Czeszaar: Zla-szi-yim ty glava. Ine moguchi vechye od szraama govoriti, od lucsi dayimsze svijm glave odszikuu, I tako na 24.dnij Novembra miszecza doszpile nyibov xivot, kakonoyie S. Katarina prorokovala, dacheyib vele iz nyegova dvora Bogu ponoyu vrovati.

I pokle oppeta csijni dovezti prida szebe S. Katarinu, i velsze truudi dayu illi obitanyem szvoyem, illi prityenyem kako-godyr pri govori, vidi napokon dayu ne more dobiti, za povida za too dayu umoree. I pokleyu vitezi vazese, vaan grada yu odvedese, a veliko mnostwo lyudij, i nay vecchye plemenitijb gozpoya obuyayu. Koyie xaloztno plakahu svarbu nye szmarti. A ona szarcse na profase dayoy vrimena dadu dasze Bogu pomolij. I dopusztijsze yoy. Zdvignuvsi ona i ruke i szarcze ka nubu, recse: Gozpodine Iszuzkarzte Boxe moy bvaleti dayiem da szi noge moye na kamen posztavijl, i izpravilszi sztupaly moy. I szada pozkiti ka meni ruke tvoje, koyeszu za mene naa krixu ranyene byle, i primi dusu moyu, koyuszam tebi posvetila. Szpomenijsze gozpodine daszmo pult i karv; i ne dopuszti, stosz am szuprotiv tebi moyim nesznanym szagrisila, da ono nasib dilov vrlj ubode, prid tvooy sztrasni szuud naprid doneznuu. Da ovom karvy u koyu za tebe prolivam, operi szve moye necsisztoty. I dopuszti da ovo moye tilo, koyieye czichya tebe iszszicseno, ne budee mocbi vidyeno biti od onib

ko-

koyiga yisibyu. I kakoszi twoyijm razumom szarcza nasa sztuoril
 tako gozpodine pozri na ovij puuk, i daymu s'vitloozt twoyega posz-
 nanya. Day tolikoye i onime, koyi po meni buduu tuoye szveto yi-
 me u pomooch zvati, sztuvari koyeim budu prudne i korisztne dasze
 u szvemu slada i vazda twoya velika dila bvalee. Tako pomoliv-
 si recse vitezom da csinee stoimye zapovidano. I tako yedan od
 nyih macsem onu szvetu nye glavu odszicse, na duadeszet i peet
 daan Novembra miszecza. I tako hoti Boog onde csudo
 ukazati, stuyuchi szvoyu Martyriczu, uszlifivsi nyee
 molitvu. Tere koyi onde bibu vidise da na miszto
 karvi mliko iz nye tijla teczijsze. I onada
 Anyeli zdvignuvsi ono nye postenoo tij-
 lo, vidyeniszu da noszee na goru
 Sinaj, na szlavu otcza, i
 szijna, i duba szveto-
 ga, komusze pris-
 ztoyi poste-
 nye i
 mooch u vike vikom.
 Amen.

XIVVOT S. CZE CZILIE.

Z P A S Z I T E L Y A nasega i Boga sza
neba szasasztye , veliko dobro yeszt lyu
dem sztvorilo . Yere buduchi oon Boog ro
dyen od Boga , niye darxal za plijn , biti
prikladan ka Bogu , nego sze yeszt izata
schyl , vazamsi na sebe kyp szlusbeni , a na
priliku cslovicsazku ucsinyem , i nosenyem
nasaszt kakono cslovik . Ponixil yeszt
szam szebe , ucsinyen poszlsruaan do szmar
ti , a szmarti kruxa , za da onoga zatare

koyi gimase oblaaszt nad szmartyu , too yeszt , Dyavolai za ruku
vodechi cslovicsazki narod daga na nebeszaa uzvifi , po szvoyemu
boxasztvenomu nauku . Parvij za too meu szvimi ofztalimi , na
szlido vasega Apostoli , za Apostolij Mucseniczi , za Mucseniczij
Izpovidniczi , za Izpovidniczij Popovi , za popovij Divicze , za
Diviczamij Vdove , za Vdoviczamij Miloszardni . I da szve
obyednom recseem , szvim dohodechim , otvorenaszu bijla vrata
miloszardya Iszukurasztova , za too po szvoyb szvetib Evanye
listij vapie szvaki daan . Hodite ka meni szvi vij , koyi trudyte ,
i opartyeni yeszte , ya hochyu daasz pokripiti . Taa nyegov szlatki
glaasz , kada szlissa priszvitla i szlavna Divicza Czeczilia , i u
niega verova , vazda u szvoyib parzij nosafe szakriveno Krista
Evanyelye , i ne prisztayase daan i nooch stiti Boxasztvene riczi , i
Boga moliti . Ova za too blaxenaa Czeczilia yimase jednoga mlada
zarucsnika Valeriana , koyi lyubechi yu , bijsz daal reed dasze meu
nyimi Pijr darxij . A Czeczilia , izvani bijsz zlatnimi szuknya
mi opravna , a ozdola na pulbi cziliczziem odivena . I nasztoyechi
nye roditelyi i zarucsniyk na too , ona toliko bijsz tijlom raztoplyena ,
da ocsito kazase veliko lyubav , i szarcza szvoyega xudyenye ,
koye yimase ka szamomu Kristu szpasztelyu szvoyemu . Ne vele
potole , doyde daan od Pijra , na koyemu buduchi veliko veshelye , i
glaszi szvakoyakib zvoni : ona u szarczu szvoyemu szamomu
Bogu poyise ; govorechi : Budi gozpodine szarcze i tijlo moye ne oz
kvarno u pravedniwozti tvojoj , da sze ne ofzramotijm . I poszte
chi , dva a alli trij dni , nischije neboti yizti nego molechi Bo
gu sze priporucevase , Anyeli gozpodinovi molbamij ka szebi
zovijse , sza-szuszami , Apostoli , i szve Iszukurasztove szvete
Divicze prosase , dayu nyibovimi molitvami kripee , Bogu
svoju

szvoyu csisztoty darivayuchi. Prifadsi nooch kada sza szvoyim zarucsinikom u komoru ulize, takomu pocsee govoriti: szlatkij i pridragij Mladincse yimam ti nisto otayno rechi, akomi prifszexes, da nechyes nikomu rechi. Prifszexse Valerian nye zarucsnijk, da too neecbe po niyednu szilu ocsitovati. Tada mu ona recse: Hochyu da znades, da yimam yednoga Anyiela Boxiega, za priatelya, koyij moye tylo kruuto csuvaa. Onij ako i budi csaa malo budee szumnyiti, da tij mene ne csisztoom lyubavyu yifches ofszkvarniti, hochye onij csasz szvoyu szarxbu protiv tebi uxgati, i tee lipce mladoxti tvojee czvijt zatarti. Akoli poznadee dame tij csisztoom lyubavyu lyuubijs, i moye Divztvoo czijlo csu-vaas, hochye i tebe kako mene lyubiti, i hocbe-ti szvoyu miloozt ukazati. Tada Valerian Boxyom nadabom sztrabom obuyaat recse nyoy; Ako hochijes, moya pridraga da tomu veruyem sto govorij, ukaximi toga Anyela. Iako yiztinnno poznaadem daye pravij Anyel, ucsinitichiu sto velijs: Akoli izuvidiym da drugoga muxa lyubij, hochyu tebe i nyega ubiti. Tada mu recse blaxenaa Czeczilia; Ako hochyes moyemu ugoditi szvitu, moy pridragi mladincse, i ako obituyes opratisze vodoom od prirodyenya, i verovati u yednoga yifztinnnoga Boga, koyij u nebu xivee, mochiga hochyes viditi. Recse Valerian; Ko yeszt koyijme moxe oprati, da vidij Anyela? Recse Czeczilia; Yeszt Sztaracz yednaan u yednom-mifztu, koyij dobro znadee opirati i csisztiti lyudi, daszu dosztovni viditi Anyieli. Recse nyoy Valerian; Kadichyu yaa yifzkati toga sztarcza? Recse Czeczilia: Poydi trij milye daleko od graada, putom Appia, ondi hochyes ubozijh nayti, koyij profszee od putnikov xytak, oni-szu mene izlicsili, oni znaduu ovo moye otayno, i ka dayim moy blagoszlov daades, reczi nyiim; Czeczilia me yeszt kavaam poszlala, dami ukaxete szvetoga sztarcza Vrbana, yeremu yimam nisto otayno rechi. Kada potoom nyega vidijs, povidimu szve sto ti yeszam govorila, i kadate ocsisztij, hochyete odditi novimij i szvitlimij halyamij szakimi chyes doyti udilyee u ovij sztaan, i hochyes viditi Anyela szveto ga koyiti hochye priately biti i szogodjr budes od nyega profsziti, hochyes yimati. Tada poyde Valerian, i kakomu bijse rekla szveta Czeczilia nayde szvetoga Bizkupa Vrbana. koyij pokle bijse drugocse Iszpovidnikoom posztaal, sztaafe ondi szakriveen u grebij szvetijh Mucsenikov. Koyemu kada Valerian povida szve ono kakoma bijse rekla szvetaa Czeczilia, velikim-sze vefszelycm obbeszeli, i kleknuvsi kolynij na zemlyu, a ruke razszapani ka nebu, recse sza szuzamij; Gozpodine Iszusze kriszte, pasztjru szvetij i dobrij, Czeczilia tvoja divoyka, koyaszeye u tvojoj szlusbi mnogo

brudila, i kakonò yedna yanyicza tebi sze yeszt darovaala, i zarucsnika szvoyega, koyy bijsz kako laav lyuut, ukrotula yeszt szuprotiva tebi, kako yanyicza pitomooga. Yere dabi oon ne vero-waal nebi kanaam dosaal. Oiwori goszpodine vraata szarcza nye gowa beszidaam tvoym, neka dà kada poznaadee tebe goszpodina i sztwori telija szvoyega, odwarxesze Dyavla, i dila nyegova.

I Takosze moleechi szveeti Bizkup Vrbaan, ù yedan bñp szta prida nyime yedaan sztaracz, bijlym rubem hako sznujg obucse-en, darxeechi ù ruuczi daschiczu, zlatnimi szlovij pìszanu.

Koyega kada vidi Valerian, zablenu i padè nà zemlyu kako martav. Tadaga zdvignu Sztaracz, i recsemu; Csti szynko, pìjszmo ovo, dà budes dosztotoaan bitì ocsistyeen, i da vidys Anye-la od koyega ti yeszt Czeeczilia govorila. Tada Valerian pocsee, esiti. A ono pìjszmo ovakovo bijsz: Yedaan Boog, yedna Vira, yedaan karstz; yedaan Boog, i otacz vszib, koyy yeszt varbu vszega i ù vszemu. Amen.

Kada oon too procsfi recsemu Bizkup: Veruyesli szinu vsze too, alli-yoschbye szumnyijs? Tada Valerian velikiym glaašzom, recse; Niye pood neboom drugaa sztoaar, koyasze praviye yimaa verovati. I too reksi, minu iz prid ocsiyuu nyegovib onij sztaracz. Tada Szveti Vrbaan kadaga-naucsi veru karstzyanzku, i što yimaa uciniti, karstziga ù yime Otcza i Szyna, i Duuba szvetoga, i pusztiga dà idee S. Czeeczilij. I kada doyde Valerian ù bylñb balyab, nayde Czeecziliu ù komori dà Boga molij, i Anyiela Boxyega sztoyecbega poli nyee, koyijsze szvitlyase plamen-nimi peryy, ù ruuczi-mu bijhu dvaa veenza od roxiycz i xi-lyev laschyetyib. Yedaan od onib venaacz daa Czeeczilyij à dru-gi Valerianu, govorechi: Ovi venci szarczeem i tyjom csisztijm csuwayte, yereszsaam-yib iz Boxyega Raya vaam donešzsaal.

Atomu vaam ovij budi sznameen: Nikadare ne wvenut, nika-dare ne izgubee szlaasz mirijsza, i nechye-yib mochi viditi ni-koore, nego oni koyim budee draaga Cisztotoya, kako vaam.

I pokleszi tij Valeriane, priyaal svit od csisztotyee, poszlalme yeszt ka tebi goszpodiyn Iszus Karst da primes od nyega, koyu bochyes milooszt. A onij kada too szhsa, poklonisze i recse; Neschemi niye draxee nà ovom Szviitu, od moyega brata, za too dosztotoyno bih hudaan bijl, dà pokle-szaam yaa ofszlobodyen od ne-vire, ako-bih moyega sztariega brata ofztavijl ù pogibili. Za too nischye yinoo ne profszijm, nego szamo dà i moga brata Tiburczia hako i mene raacsi ofszloboditi, i daa naasz obiyu szvarsnib uci-ni ù izpovidi nyegova yimena. Too csuvsf Anyiel, veszelijm obražzom recsemu; Pokleszi Krìsta molijl za ono što yeszt bo-lyee,

lyce, i tvoý Brat hochye Boga stowati kako itij. Yere' kako yeszt gošzpodyn tebe dobiyl pò szwoyoy raabi Czeczilij, tako hochye do-
biti pò tebi brata twoyega, i s'nyim hochyes doyti na Boy od Mu-
csenikov. Zà tijn govorenym mjinu Anyel, à oni ofztase go-
vorechi ò Bozafztvenijb sztoaari veszelechisze. V too prijde Ti-
burczij brat Valeriana i dofsadi czelunu glavu szveeto Czeczilie,
kako dabimu zarucnicza biła, i recse; Csudinjsze dà ù ovo wrij-
me, csuyem ovidi wony od roosicz-i xilyew; ù yisztinu vaam govo-
rim, moy pridrasi, tako-sze csuyem, dami sze csinij kako dabib
waszponovlen. Recse nyemu Valerian: Dobarszi wony csuul
brayne, za koyi yaszam molij Boga daga ochyuutys. Da pokle-
budes verovaal, hochyes priyati venacz koyij ne venee, i hochyes pa-
metyuu poznati onoga, csigova karu ù roxiczah-sze csarlyeny, i
csigovo tylo ù xilyysze bilij. Yere yimamo venci, koyij twoyimi
ocsumaa nè moxes viditi, koyesze ognyenimi roxiczami, i òilimij xi-
lyij kako sznig szwitlee. Recse nyim Tiburczius; ù szni-mi-sze
ovo csinij, alli ù yavi, moy brayne Valeriane? Recse Valerian:
Dofzle-szmo ù sznu xiwili, moy brayne, a szada pò Boxyoy milo
szti ù yaavi i ù yisztini hodijmo: yere Bozi koyiszmò dofszele sto-
vaagli, zalij-szu i necsisztij duszi. Recsemu Tiburtziy; Kako szzi
too poznaal brate? Recse Valerian; Anyely me-yeszt too Boxyi
naucsijl, koyega i tij mores viditi, ako budes oda szvih szkvarno
sztij Idolova ocisfste en. Recse Tiburczius; Ako moxe biti dà i
yaa Anyela vidijm, sto mi yeszt trijba csekati dà sze csisztijm?
odgovori Valerian; Nischije, negomi sztaamo obechyay dà hochyes
zatayati szve garde Idole, i dà hochyes verovati da yeszt yedaan
pravij Boog ù nebu. Recse Tiburczius; Ne znaadem na koyi-mi
too komacz govorijs. Recse S.Czeczilia; Nà taa konacz tij po-
wiida too dà razumijs, dà oni kipi koyi szu od gnyilee, od drijva,
od mida, i od koye druge szatvari, ni yeszu Boxi, ù koyib pauczè
xiwuu, i pticze gnoy csinee, i na nyibovib glavah sztragi gnyi
zda pletuu: i koyib zlocsinczi, koyiszu na ruude odszudyeni sztoa
rayu. I pokleszu szwoye biytje od zlotvoraasz priyaali, kakoye
trijbe verovati da yeszu Bozi? Yere mezu nyimij, i mezu mar-
twimii ni ye nikakova razlika. Yere kako martaw yimaa szva
szwoya uuda, à duha illi otyutijenya nikakova ne yimaa, tako i òne
taschyeec prilike, yimayu yime od Bozij, alli sze vidij dà yeszu zem-
lya nevolijnaa i neszrichnaa. Tada recse Tiburczius szta veli-
kiim szkrusenjem: Koyij tako ne veruye, oon yeszt xivincse, i
ne yimaa szuuda. Za too i yaa pravijm ù yisztinu, da ni ye drugi
Boog, nego sztaam Boog karxtyanzki, i drugo mu nechyu-sze od
szle klanyati, nego nyemu. Kada too oon recse, czelunu

S.Czczecilia nyegove parfzi, i recse : Danaszka-te za pravoga moyega brata prijmam. Yere kako Boxya lyubav, tvoyega brata yeszt ucsinila moyega veernika; tako mraaz Idolov tebe yeszt ucsiniyl moyega brata. Za too pokle szi gotov verovati u nasęga goszpodina Iszusza Krįsta, poydi barzo sza tvoyiym bratoom, dasze szvetiym karisztom opperes, neka budes dosztovaañ Anyeli viditi, i grijbow tvoijb odpuschyenye priyati. Tada recse Tiburczius Bratu szvoyemu : Molim-te brate,reczimi komu-me hochyes poveszti!

Recse Valerian : Ka yednomu izvarztitu muuxu, yimenoom Vrbanu, koyii yimaa kiip Anyelzkii,szidimi nareseen,beszidu yisztinnu, i razuum znaminii. Rec se nyemu Tiburczius; Onoga tij veliys Vrbana, koyega Karztyani Paapom szvoyiym zovuu? Onoga csuym daszu dvakraat ofszudzili, za-czichya vire nyehovee, koyu oppeta otayno ucsij i navischiyuee. I akoga mogose uhvatiti, bez nyedne szumnye, hochyega szaxgati, I naasz hochyee sza nyime ofszuditi, ako naasz vidise ka nyemu hoditi, toliko da yischiyuchi mij Boxasztvoo, koye yeszt szakriveno u nebeszib, hochyemo upaszti u szarxebu koya yeszt naa zemlyi.

Recse nyemu naa too S.Czczecilia: Kada bi szaam ovij xivot biyl, a ne drugij vecbye, dosztovno biszmo boyaañi-sze ne izgubitiga. Da pokle yeszt drugij xivot, vele bolyij od ovoga i koyij nikadare koncza ne yima, zafszo sze boyiimoovy izgubiti,pokle po ovij puut yimamo na onij doyti? Recse Tiburczius : Nikadare niszzaam csuul da yeszt drugij xivot za ovime. Recse nyemu Czczecilia; Da znades,moy pridragi, dokle na ovomu Svijtu xivemo,xivot mu esaan, i puln boli xivemo,u biydab i u pecsalah,yerebo xivot naam mocsarnoszt nadijma, truud szkoncsava,beteg szuusij,yizbm pritexuu,pooszt xalosztij,brige szkratyuyu,neharnooszt gubij,blaago schyetij,ubostvo tiraa, mladooszt uzvisuye,sztarooszt ukriwlyuye,nelagodansztwo tischij, szarsba szmutyuye : a nakoni szvega toga Szmart bez miloszt raszcisinyaa, i szvemu telefznomu veszelyu konasz sztavlya, toliko da ono sfo yeszt biylo,kako dabi nikadaar ne biylo vecbe-sze ne nahodij. Ali onij drugij xivot, koyij za ovime idee, budijb u muke wkwicisnye primaa, za dobrijb u ray i veszelye neizmirno posztavlyaa. Na too odgavori Tyburczius i recse : A ko yeszt taa, ki yeszt tamo biyl, i knaam dosaal, i too navisztijl, da yimamo verovati da yeszt tomu takot Tada zdvignuwsisze S. Czczecilia, szta, szvelikijm szarceem pocsemu besziditi : Stworitely neba, i zemlyee, moora,szviht ptczaa koye letee, csetvero-nosya, i sto plazij, parvo nego yeszt sfo ucsiniyl, rodijl yeszt iza-szebe Szijna, i iza szvoyee mochi pro-
veel

veel yeszt Duuba svetoga, Sziina dà szvakaa tvorij, Duuba szvetoga dà szvakaa xivij. Szvakaa za too koya-szu sztvorena, sztvorijl yeszt szijn od otsza rodyeen, i szvakaa koya szu sztvorena, nadabnuul yeszt Duub szveeti, koi od otza izhodij.

Recse na too Tiburczius : Doszele yeszt recseno, dà yimamo verovati yednoga Boga na nebu, kako szada velijs dà-szu trij Boziz Odgovori S.Czeczilia; Yedaan yeszt Boog u szvoyoy kripofzti, dà onakoga u szvetom Troyfztvu dylimo, kakono u yednome csloviku velijmo dà yeszt nauk, pameet, i razuum, yere naukom umimo sto parvo nyszmo znah, pametyu darxiymo sto yezmo naucseni, à razuumom razbiramo i ubityuyemo sto yezmo csuli, alli na miszli. Dakle ako cslovik u yednoom Raxumu szvee tee trij sztvari zkupa yimaa, kako Boog szvemog i u yednoom yisztomu Boxasztvu Troyfztvo ne yima? Tada Tiburczius padsi na zemlyu pocsee vapiti i govoriti: V yisztinu moya pridraga, ne csinim szte da mi yaszik cslovicsaszki govorij, nego szudim da Anyel Boxyij pò tvoiyb uuzti govorij. I velike hvalce yoy daavase dà mu yeszt tako ocito ukazala, kako yeszt Boog yeduni u triyu kipib. Tada obratysz-fze ka szvoyemu bratu, recsemu; Oa Boga yednoga zadowolyno-szam szada razumiyl, da ono sloo izparvine opitovah, radbi dalyee razumiti. Recse S.Czeczilia: Od toga szaa mnome govori, yere buduchi malo vrime da tvoij Brat tee sztvadari znaade, ne moxeti labko odgovoriti. Da mene, koyu Iszuka sztvu Razuum od ditiny sztvu yeszt naucsiyl, opituy od koyeti drago szatvari, na szve hochyuti barzo odgovoriti. Recse nyoy Tiburczius: Ovo-szam parvo pijaal, kako i szada pijtam. Koyi od oniyh, koyiszu onamo, doszaal yeszt, i ukazaal taa xivot drugi, koyi vij navischyuyete. Recse S.Czeczilia: Boog otacz szvemogi pozlaal yeszt na zemlyu szijna szvoyega yedno-rodyenoga, pò szvetoiy Diviczi Maryi, koyi na szvetoy gori sztechi velikiym glaaszom vapiase, govorechi; Hodite ka meni szvi puulczi, i ya hochyu vaam dati xivot vicsnyij. Dote kofe za too kanyemu szva pult, szvaka doba, i szvakij rood cslovicsaszki: Tada szviime recse: Pokoru csinite za czichya vafega nrazuma, yere prisztoplyu ye kraly sztvu Boxye, koyce hochye zatarti kraly sztvu cslovicsaszko, à szvoye kraly sztvu hochye Boog mezu oni razdiliti, koyi veru yu u nyega, u komu yeztoon nay visij. Ondè hochyee grismiczi zkoncsani biti ognem i bole sztyu vicsnyom, à pravedni hochyee priyati. suitlooszt szlavee i vefzelya koyee yeszt bez ni-yednoga doszpirka. Za too lyudi od-szele nemoyte yiszhati bifechye vefzelye szega xivota, neka moxete do techi onoga vicsnyega xivota praavo vefzelye. Yere na ovome xivotu kratko vrime xivete, a na onome u

vij-

vijke. Kada too szlifase szvi oni narodi nevirnij, yednijm glaa-
szom rekose; koye tamó bijl, i dosádsi kazaal da yeszt tomu ta-
ko? Tada Szijm Boxyi recse nyime; A ko vaam ukaasem da mar-
tvi uzkarfsznufe, neebeteli yisztini verovati? Tada da niyednee
szumnje ù nyih ne ofztanee, poyde sza pulkom ka greboom, i onada
koyi bibu trij i csetare dmij martvi lexali, i uzvonyalisze, szvoyom
Boxyom mochyu, xivvot yim vraati; Priko moora proyde, hodeebi
pò vaalij ne mocseebi podplati, zapovijdase vitru, i szmutnye mor-
zkee ricsyu szvoyom szvetom utaxase. Szlijpijm vijd vrati ya-
se, knyasztiym ruuke ozdravlyase, bromijm hood, nijmim glaasz,
glubijm szlijh davase. Da ne navideebi nyega luudi i bezpamet-
nij Farisei i Popovi, videebi da puulk nyih ofztavlyaa, à nyega
naszliduye, profztiruchi halyine szvoye prid nyegove noge, kli-
csuchi: Blagoszlovlyen koyij dobodij ù yimenu Boxyu, raz-gnyva-
vsesze na nyega Farisei iz-dasega nikoyemu Poncziu Pilatu Po-
glavnyiku, govoreebi da yeszt csarovnyik i taman, i ù pulku ba-
lavanyu zavigose, da-ga yimayu na krijx pribiti. A oon zna-
duchi parvo szve too, dopusztì za szviyta szpaszenye, da ga
yimayu latiti, nyim-sze spotati, bicsij biti, i umoriti. Terebo zna-
dise Boog dà nè pò drugi nacsyn, nego pò szvoyoy pridragoy mu-
czi, yimase primochi Dyavla, i pò taa puut, nescisztijm i zalijm
duubom, lyutee muke zadati. Za too yeszt ubvatyen byl oon koyi
griha neucsini, nekasze ofzlobodij narod cslovicsaszki, koyi uzlom
od griha býse za-vezaan. Koyi yeszt blagoszlovlyen, bij pod
proklyetsztvom, neka dà naasz od Dyaval szkoga poruganya ofzlobodij.
Tarpì poruganye, i za da naasz od Dyaval szkoga poruganya ofzlobodij.
Tarnov venacz na szvoyu glavu priyaa, za da naam glauw ofz-
lobodij, koyu bibomo izgubili czichya tarnov nasib gribov. Xuucs
ù szvoya uzta priyaa, za da szlatkoo okufenye parvoga cslovika,
pò koyemu szmart na szaa szviyt sztuupi, naknadij. Napoyen
bij kvaszinom, za da kvasznozst nasce karvi na szebe prýme, i
popijl yeszt csasu pritarplyenya, koyu bibomo darxani mij izpiti
raadi nasib zleedij: Halyemu szvukose, da nasib otaacz golinu, ko-
yu czichya szvita zmiyee tarpise, bijlim rubom odiyee. Na darvo
bij naviseen, da zataree grijh, koyi pò driivu bij ucsinyen.
Szmart ka szebi dopusztì, da sze sza nyome borij, i da yoy kra-
lyesztvo koye býse sza zmiyoom dobýla otmee, i nyu sza nyom
ù uzu posztavij. Za too szve sztvári, kada vidise szvoyega
sztvoritelya propeeta na kryxu, velikim sztrabom trepetase.
Zemlyasze sztresze, Templi sze razorise, sztiyne puknufe, pobignu-
daan, Szuncze potamni, i pokri tminamii vasz szviyt: Miszeecz
karvavim oblaakom szvoy zraak szakri: Zemlya skripase, i ka-
ko

ko rodechya vele szvetih lyudij iz grebova podaa, koyi szvidoko-
vahu, da szafad szpafzitley na pakaal razosim vladanye Dya-
valzkoo, i martav szmart ofzramoti, i nogaam szvoyb jzlugaa
podvarxe. Od tude izbodij da mij kada yeszmo pedipszani za
nyegovo yime, vefzelyimo-sze, i kada naasz irayn dicsimo-sze, ye-
re uffamo da za ovym kratkym xivotom, hochyemo blaxenij i
viku-vicsnij xivot imati, koyij szijn Boxyi, pokle od martvih
uzkharznu, szvoyim Apostolom pokaaza, na koyijh vidyenye bij
vazeet u nebeszaa. Too dabi oon prid trimaa szaamo ucsinijs, yo
siche nebi yimaal nitkort szumnyiti; koliko vechyee yimamo ve-
rovati, pokle ne szaamo dvapadesztym Apostolom, da vechye ne-
go peet sztoo ucsenykom szkupa racsil yeszt ukazatizse. A oni
potoom, poszlani po szvemu Szvjtu, navisztizse too lyudem, szna-
menij i csudestij velikimi potvardyuyuchi szvoye govorenje.
Tere u nyegovo yime szvakoe nemoebi licsabn, hudobe, tirabu, i
martvim duse vratyabu. Ne, darxu da slo vechye xelijs znati od
mene, za too yinoo niye tryjbee, nego da ovij xivot, tijlom i dufoom
ne lyubijs, a onij tonj sztanovito xudijs. Tere koyi veruyee u szij
na Boxyega, i nyegove zapovidj darxij, kada umree, nyegova
tijlo nechyje izginuti, nego hochyee od szvetijh Anyelova na nyibo-
ve ruuke priyato u ray ponefeno biti. Ovde Dyavaal nashztovij
da razlikimij zlobamij pameti lyudzkee upletee, i u szvakoye po-
tribe zabavij: nikada koyom godijr skodoom prisztrasij, a nikada
kakovym godijr poxelinym zamamij, toliko da nashztovij da ne-
volyni lyudi szamime ovym xivotom sze-szkarbee, da pokle iz
tijla izaydu pravo nevolyni i praaszni, nego szamogriszt szvoyi
szobome noszechi-sze naydu. Ovoti hotib rechi na kratko, moy
pridragi; Akoli yosche xelijs slo znati, opitay, hochyuti rechi.
Tada Tiburczius padsi prid nyea noge, sza placseem i sza szu-
zami recse: Ako vechye ovij xivot miszalyu alli szardceem
poxelijm, da-sze-u onoom xivotu nikadar ne naydeem.
Neka oni koyiszu bez-pameti koriszt ovoga xivota prijmu: A yaa
koyij szaam doszele bez razuumu xivijhobaruy Boog da vechye ta
ko xiveem. Kada too recse, obratizse potoom ka Bratu szvo-
yemu, i recse mu; Szmituszse nad manoom, dragi brayne, szkra-
ti vrime moyee ludosztj, hoyimsze dalyee cse kati, i teskomj yeszt
daglyee ovako sztaati, molimte povedime ka csloviku Boxyemu,
da pokleme opperee, dijnijk budcem onoga vicsnyega xivota.
Tada Valerian poveda brata szvoyega Tiburczia, ka szvetomu
Paapi Vrbanu; koyi kada szlifa szve kako sze yeszt mezu nyimij
zgodilo, milofztivomju Bogu bvale daa. I vaxamsi szvefzelyem
Tiburczia kada nauci kako yimaa virovati, i xiviti, karztiga.

va yimeOtcza, Szijna i Duuba szvetoga, i csiniga poli szebe sze-
 dam dana szta-ti. A Tiburcius za too toliku biše od Boga miloofze
 priyaal, da svaki dan Anyeli vidyevase, i szve sto od Boga pro-
 safe, labko dobivase. Da yerebi dugo bijlo szve redoom kazati ko-
 yaa i kolika yeszt Boog csudnovata dila po nyih uciniyl, bochyemo
 povidati nyihovo szlavno phtarplynye. Turgius koyii sze yinaa-
 ko Almachius zovise, biše onada kneez graada Rimzkoga, koyij
 szvakij daan szveeti Boxyi szvidoczi ubiyase, i nyihova telefzaa
 ne ukopana ofztavlyase. Za too Tiburcius i Valerian szvakij
 daan nasztoyahu-yb kopati, ubozijh braniti, i Bogu sze moliti.
 Ikako yeszt optyeno da zalij dobriyh ne navidee, ofzvadiseib nikoyii
 Almachiu, povidayuchi sto oni ubozijm lyudeem csinyahu, i kako
 kopahu onijh, koyij oon csinyase ubiyati. Csini-yb za too hitro
 Almachius ubititi, i prid szebe dopelyati, i recse-ym. Pokle yeszte
 plemenita roda, za sto neznaam za kakovu viru, ponixuyete-sze,
 i ne plemenita dila csiniite, yere-szaam razumiyl da vase blaago
 szvezte na nikakovi malovridni lyudij sztratili, i da onih, koyii-szu
 za nyihove trischyenoszti sztratyemi, vij nyih sza velikiim poste-
 nyeeem kopaate. Za too szumnyijm da yeszte onee yisztee viree,
 koyeszu i oni. Odgovori Tiburcius: Day Boog da yeszmo dosz-
 toym onijh szluge biti mij, koyijh szudijs tij daszmo mij druzi.
 Terebo-szu oni nehayali biti sto-sze vidij a niye, a obralishu
 ono sto sze ne vidij, a yeszt. Recse kneez Almachius: A sto yeszt
 ono sto sze vidii da yeszt a niye? Recse Tiburcius: Ono szve
 sto yeszt na ovome szviitu, sto duse na szmart vicsnyuu pratij, po
 kratka vrimena veshlyu. Recse Almachius oppeta: A sto yeszt
 ono, sto sze ne vidij, a yeszt? Recse Tiburcius: Xivvot koyij cse-
 kayu Pravednij, i muke koyee bochyee priyati ne pravedni. Recse
 kneez Almachius; Ne darxu da zvooom pametyu govorijs.
 Recse Tiburcius: Ne govoriym moyom pametyu, nego onoga, ko-
 yega yeszaam priyel u moyu pameet. Recse Almachius: Zna-
 desli sto govorijs. Recse Tiburcius: I znadem, i naucil-szam-
 sze, i veruyeeem da szve ono sto yeszt po meni recseno, u vijke ofz-
 taye. Recse kneecz Almachius: Ayaa za sto ne razumiim too
 sto tii govoriis. Recse Tiburcius: Yere xivvose ne razumi-
 sztvani duhovnee, a cslovik duhovni szva taa szuudij, a oon od ni-
 kogare yeszt szudyen. Tada szmyuchisze kneez, kaaza odveszti
 Tiburcia, a Valeriana pridasze dopelyati: Koyemu recse: Pokle
 tvooy brat niyee zdravee pameti, tij bochyemochi razumniyee od
 govoriti. Recse nyemu Valerian; Hinesze usi tvooy, yere tii
 nemores dosztignuti czily nasga govorennya. Recse kneez: Ni-
 kore sze vechye od vaasz ne hunii, koyii ono sto yeszt szlaaszino i

weszelo, i za xiitak potribno budaate, i od szebe odmichete: a ono
 sto yeszt zdravyu protivno, za szebe obiraate i lyubiite. Na too
 odgovori Valerian; Vidih nikoyijb u zimno wrime probodechi pri-
 ko polya, sza weszelyem i raszkosoom velikoom ygrayuchi i szmi-
 yuchisze. Na koyem polyu bibu texaczi koyj sztabla i loze sza-
 dyabu, a nikoyij szareseno tarnove roxe napravlyabu, nikoyij ma-
 szline nawratyabu, a nikoyij ono sto ne byse dobro sza korenoom
 gulyabu, i kako bijsze podobno sza velikym trudom mucsabu-sze.
 Tada onij koyij weszelo probodyabu, rugabu-sze nyimij, govorechi;
 Nevolyni wij, ne trudite-sze tako tesko, nego-sze sza namij weszeli-
 ite, i szwakoom raszkosoom i bludoom izpumite-sze. I za sto ta-
 ko kako luudi twardym truudom razcsinyatesze, i dnii wasega xi-
 uota teskimi dilii szkratyuyete? Too govorechi u szmiisze szta-
 lyabu, i rukami pleszahu, i velikiim grobotoom rugabusze ny-
 mii. V too za daxlyivoom zimoom tiba wrimena priidofo, i ewo
 livade szwakoyakiim hpiim czwityem narefene bibu, a loze lipi
 reedi grozdow donasahu, a szwakoyako sztabalye medeno wochyee
 plodyafe, u koyiib widimo do danasnyega dneva, da izhodii mi-
 loozst, plood, i ureha. Tada-sze oni koyii bibu darxani za luu-
 di, pocsefe weszeliti, a oni koyii bibu czinyeni za gradyani zacsefe
 xalosztiti-sze, i koyii biibu szlawni u szwoyoy mudroszti, izgu-
 bise-sze u szwoyemu proczynenyu, napokon kayuchi-sze szkucsa-
 rbi mezu szoboom govorabu: Ovo-szu oni, koyimi-sze mij spota-
 homo, nyibow truud za nepossteen darxahomo, nyibow xiwot za
 nischye czinyahomo kako nevolyan, nyibow kijp nedoztoyan, i nyi-
 bow razuum bez postenyaa. A oni-szu-sze nasli razumni, a mij
 nevolyni, bez-pametni i luudi, pokle ni-sze mij trudyahomo, ni
 nyym trudechym nikakowu pomooch podaszmo: nego buduchbi u ra-
 szkosi nyimi-sze velmi rugahomo, i darxahomo-yib za luudi, koyij
 szada widymo dasze szwitlee i czwatuu. Na too kneecz Almachius
 odgovori: Vidijm da razumno too bezidij, da necsinijmi-sze da na
 moye riczi odgovaaras. Recse Valerian: Rekal-szi da yeszmo mij luu-
 di i bezpametni, da ubozijm blaago nase dijlimo, putniczi prijmamo,
 udovaam i szirotaam dayemo sto yimyeszt potribno, telefzaa martwa
 kopamo, i Martirom pogrebi szvelikym postenyeen csiniymo. I ne dar-
 xijs naasz za razumni, pokle sze ne weszelijmo sza weszelechimij, i
 ne xiwome u razkofab, i ne izpunuyemo nasa poxelinyaa. Doyti bo
 chye wrijme, kada budemo priyati tisuchyasztruk plood nasze ne-
 volyee, i kada-sze mij budemo weszeliti, hochyee-sze onada plaka-
 ti onij koyij-szu szada weszeli, yere yeszt szada wrime od szitbee.
 Za too koyij szada szziyu szuze, hochyee u wicsnyee xiwotu xeti
 radooszt wixuwicnyu. Recse na too kneecz: Daxle i mij, i wile-

ko moxni; Czeszari hochyemo placsz vicsnyij yimati, a vij hochyete veshelye vicsnyee uxivati? Odgovori Valerian: A sto yeszte vij, illi vaji Czeszari; yere kada doszpiete vafe vrijme tere umrete, koliko yeszte vechyuu oblaasz yimali, toliko hochyete vechij razlog dati Bogu. Recse kneez Almachius; Sto vechyee za ludo beszide sziyemo, illi Bogoom tamyanom kadite, tere sza mijrom otidite, illi hochyete zaloom szmartyuu umrijti. Obbadvaa odgovorisse i yekosse; Mij ne Bogoom nego Bogu szvakij daan szvetku yemo. Recse kneez; Ko yeszta Boog, koyemu velijte da poszvetkuyete. Odgovorise Szveeti; A koy yeszta Boog druugij oszvin nyega, za sto naasz od Boga pituasiyeli vechye Boog, oszvinma yedinoga? Recse kneez; Tomu yedinomu kakovo yeszta yime? Recse Valerian; Da mores letiti, nechyes Boga yime nayti. Recse kneez; Dakle Iuppiter niye Boxye yime? Recse Valerian; Too yime yeszta yednoga prilyubodinnika, koyega vasi Piszcz i vboyiczoom zovuu, a nasa pyszma kaxuu da yeszta zlotvoracz bijl. Za too neznadeem kakovym obrazoom tij toga Bogoom yime nuyes, pokle Boog yimaa biti bez szvakoga gryha csizet, i puln szvemoguchszvaa. Recse kneez na too; Po taa naciyn vasz Szvijt-sze hijni, a tij szaam sza tvoym bratoom pravoga Boga poznayes? Recse Valerian; Neizbroyeno mnostvo priyalo yeszta kargtyanzku viru, koyij pravoga Boga poznayuu, A vaasz yeszta malo yure, kakono daszaak od broda razbiena, za nischye yinoo vridnih, negò da vasz uoganij varguu. Tada-sze raszszardi kneez, i kaza daga sibamij biyuu. A oon udiyllye; kadaga biyahu, pocsee veshelo govoriti: Evo vrijme koye-szaam kruto xudyl, evo daan od szvakoga blagdana meni szladyj. Tada szatnij velikijm glaaszom govorasemu; Bozi i Boxicze nemoy proklyinati.

A oon ka puulku vapiase govorechi; Vij gradyani Rimzki ne do pusztite da vaasz ovo moye biyenye od yisztinee odvraati, nego sztoyte sztanoviti, i obarnite u yapno bozi kamenij i drivenij, koyim sze Almachius kneez klanya: Yere svi oni koyij nyijm-sze klanyayu, u nevolyah hochyee biti, i tugah vikuvicsnijb. Tada Tarquinus koyij uz kneeza szidyase, recse mu na ubo: Yimaas uzrok, zagubiyih barzo, yere ako-yih duglyee darxati budes, mezu too vrijme, hochyee oni szve szvove blaago ubozijm razdiliti, i kada yih sztratij, nechyes nischye yimati od onoga. Tada kneez priyaa taa svit, i zapovida szatnykom dayib popelyayu ka Iuppiterovi priliki, i recse-ym, ako nehotiti buduu obba dva onoy prilici poszvetiltshya ucsiniti, day-ym zkupa glave odszikuu.

Tada szlaavni Krista Martiri Valerian, i Tiburcius, bijhu povedeni od Maxima velikoga komornyka, naa misztoo koye-sze
zovuy-

zovijſe Pagus. Koyemu Maximu milo-yb biſſe, i govorafe; O czvatuchyaa mladoo ſzti ò dvaaz gizdavaa i plemenitaa bratyo: Za ſtoſze naa zaal konacz hotech: podafzta, i na velikij pogijbjl tako yeſzte bitri, kako onij koyij na volja kakovo veliko veſzelyee, alli na obilnu vecſerurada iduu. Tada recſe Tiburczius; Dabi ſzmo ne znali yiſztijno, da yeſzt druugi xivot viku-vicſnyij za ovime, ne-biſzmo veſzeliſze izgubitiga. Recſe nyemu Maxim; A koyij more druugi xivot biti za ovime? Odgovori Tiburczius: Kakonoſze tiſlo ſvitamij oddijva, tako ſze tiſlom duſa obukuyee. I kako ſzimc u zemlyu-ſze varxe izgniyee, pò toom iz-niknee, tako i naſe tiſlo poklee yeſzt umarło, i u praab razci-nyeno, oppeta kakono Fenix zrakoom ſzvitloſzti Boxyee hochyee uzkarſznuti. V too Duusa ako yeſzt ſzveta, u Ray yeſzt povedena, koyaa czvatuchi u razkoſab, cſekaa vrime ſzvoyega uzkarſjenja. Recſe nyemu Maxim; I ya bih ovij xivot ne bayaal, da bih od toga mogaal yiſztinu izuviditi.

Recſemu Valerian: Tere velijs dati ne oſztaye yinoo, nego da vidijs da yeſzt yiztina ſto ti mij govorimo; oni bihj kada gozpodiyn cſinij, da naſega tiſla halyu ſzvucſemo, u izpovijdi nyego-va ſzlaavnoga yimena, hocheti goſzpodiyn otvoriti ocsi tvoyi, da vidijs ſza kolikoom ſzlavoom-ſze daje onij drugij xivot, ako naam obechyaas, dachyee ſze izza ſzvoga ſzarcza kayati tvoyye neveree i bluda. Tada ſze Maximimpocſee pod proklyetſztvuoo priſzigitij, govorechi: Plamen-me ognienij ſzasgi, ako od ſzada drugoga oſzvime onoga ſzamooga Boga izpovidaam, koyij cſinij da za ovim druugi xivot naſzliduyee, ſzamo da-mi ukaxete ſtozte-mi obechjali. Rekoſe nyemu Sweeti Martiri; Cſiini da naaſz ſzatniiczi u tvoij doom poveduu, a mij hochyemo ucſiniti da doyyee ka tebi oon koyij cſiſztij, koyij kadate nochyaſz ope-ree, hochyee ucſiniti da vidijs ono ſto-ti mij yeſzmo rekli. I tako zapovida Maxim da-ſze na ſzvoy ſztaan zapelyayu. Tada Maximim ſza-ſzvoom ſzvoyoom obitilyu, i ſza ſzatniiczij, pò nyibovu pripovidanyu verovaſe u gozpodina I S V S A K R I S T A. A Svetaa Czeczilia doyye onu nooch ka nyim-ſza Popovij, i karſztife-ſze ſzvi u yime Otcza, Sziina, i Duuha. Szveta. I kada-ſze raſzſzvanu, umuknuvſi ſzvi oſztali, pocſee S.Czeczilia govoriti; Budite yaka i velika ſzarcza, vij Boxyij voyniczi, odvarzite dila od tminee, a obuczite oruxye ſzvitloſzti. Lijp yeſzte boy bili, teek yeſzte dotekli, viru yeſzte, uzdarxali, A ſzada poydite priyati krunu pravde, koyu vaam hochyee dati pravij, ſzudacz da ne-ſzamo vaam, nego i ſzviym.

ofztalim koj lyaube njegovu prisafstyece. A miszto koye-sze zovise Paag, esetiri mitye bise daleko od Rijna, i onako bodechi probodysze-sze blizu vraat Tempa Iuppiterova, koyemu ko neposzfvetovase, bise ubiyeen. Za too dosadsi sseteti Tiburcius i Valerian na ono miszto, davabuyim tamyan da poszfveto a oni nebotise, nego kleknuse na kolina, u too oni-yih poszfikose, i tako priyast krunu neuvemutyu Martiria. Tada Maxim velikimij rotamij priszfzigsze povidayuchi: Vidiil yezzaam Anyeli Boxyij szvitli kako szuncze onij csasz kada nyih poszfikose, i nyibov dnuise izbodechi iz telefz nyibovih kako divokze, koyee pokle Anyeli na rukke szvoye priyase od-levisze u nebo. Kada too govdrase Maxim sza-szfzamiij, vele fyudij verova u nasaga goszf podina Iszfukarszta, i biihu karszftyeni od svetoga Urbana. Da kada taag glaasz doyde na usi Almachia kneza da sze yeszt Maxim sza szvoom szvooom cse-lyadyuu na viru karszftyanzku obratyl: csiini nyega dugo biti olonimi xelyudij, dokle izdabnu, Koga Sveta Czeeczilia csiini zakopati poli Szvetiib Martirov Tiburcia i Valeriana, i csiini na nyegovu grebu izdilati pticzu koya sze Fenix zovet, za ukazati nyegovu viru, yere biise reknaal da szfvetij bochyee uz karznuti kakono Fenix. Potom-toga pocsee knez Almachius izuvidati-sze za blaago onih doiyu bratimaacz too yeszt Tiburcia i Valeriana, za too csiini prida-sze doveszti svetu Czeecziliu, kako onu koyamu biise zarucsnicza koyaa biise sze blaago nyibovo, koye biise ofztalo, verno ubozim raz-dilila, za too-ye pocsee szilovati da yimaa tamyanom kaaditi. Tada ona recse onim koy-yu szilovahu. Szhsayte mene grahyani i braty mo-ya; Vij yeszte szluge vasaga kneza, i vidimi-sze da yeszte daleko od nyegovee propaaszti, a meni yeszt szlavno, i xrudim, szvakaa teskaa tarpiti za izpoviid Iszfukarsztovu, yere-szaam odlucila, neymati nikakovee priazni sza ovime xvotoom. Da ne-budi vaam milo moyee mladoszti, yere-me bochyete szada szakee zkarbi ofzloboditi. Za too ucsiinite ono sto vaam yeszt od nepravednoga kneza zapovidano. Tada-sze oni pocsefe tuxiti i xaloszti da tako izabrana Divoyka i tako razumna i plemenita, xelyase umrjeti, za too-yu molyahu, govdrachi-yoy da takovu lipotu szvoyu ne zagubij. Koyim ona odgovori: Ovo niye, moya braty, zagubiti mladooszti, nego prominiti, dati blato a na miszto nyega zlaato vazeti, dati malabnu kuchiczu a za nyu yimati proszftranu i siroku kuchyu uzidanu zlaatom i draagim kamenyem, dati baichinu koya ginee, a vazeti koya u

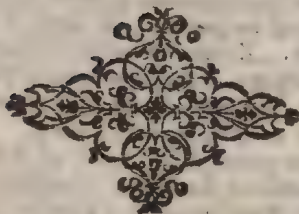
vijke ofztayce, dati kameen koyega nogami tlacsiis, à vazeti biszeer koyij-sze ù kralyevoy kruui szvitlij. Ko-bi vaam szada davaal zlatnib pinecz za toliko mideniub nebiszteli szarc seno szvi tekli ka nyemu i szobome zvaali vasi rodyaczi, znanczi, druuzi, i priatelyi. I akobi vaasz koo hotijl odvratiti, govorechu dà luudo vasi pineczi onamo dayete, nebiszteli-sze rugali nyime i rekli dà nische nesznaade, i nische ne-manyee veszelo bisztu tekli onamo, kadi za zlocsefztoo mido, biszte mogli dobro zlaato yimati? I tako-sze vij veszeliste kada miru za miru morete yimati; Alli Boog ne daaye miru za miru, negò za yedno-sztruکو, szto-sztruکو daaye, à szvarbu toga i xivot viku-vicsnyij. Pokle-yim tako govori blaxena Czeeczilia, i sztuupi na kameen koyij biise poli nyee noog, i recse szviim; Veruyeteli too sto vaam rekob? A oni szvi yedniim glaaszom rekose: Prawedno veruyemo da yeszt Iszukuraszt pravij Boog szziyn Boga xivoga, koyij takovu szluxbeniczu yimaa, kako yeszi tij. Recse potome Sveta Czeeczilia: Poydite za too, ka neszrichnomu Almachiu, i reczitemu dà yedaan daar od nyega proszjim, dà ù bitrij-sztratitime, à yaa hochyu csiiniti da ù moy doom doydee priszveti Papa Vrbaan, da vaasz ucsiiniy dilniczi xivota vicsnyega, i tako sza Boxyoom volyoom hochyu priminuti. Tada dosad ù nyee kuchyu Svetij Papa Vrbaan, karzti vecbye od tseritri-sztoo lyudij, muxij i xenaa, mladib i sztarib, bogatib i ubozib, mezu koyijmi biase priszvitlij muux Gordian. Oni potle, na molbu Papae Vrbaan, Doom Svete Czeeczilie zaknupi, za dà od onoga dne, koyij-sze ucsiini karaszt ù nyemu, budee goszpodinova Czrikva, toliko dai szaam Svetij Papa Vrbaan, onde szakriveen pribivaase, i vszakij daan velik koriszt Iszukurastova odkuplyenya na onome misztu refztise, à Dyaval ne izbroynu skodu prijmase. Too tako probodechi, csini Almachius kneez Svetu Czeecziliu pridasze doveszti; koyuu oppijta govorecki; Kakoti yeszt yime Dvoyko? Odgovori ona: Czeeczilia. Recse Almachius: Koyee yeszi varsztee lyudij. Recse Sveta Czeeczilia; Plemenita-szaam roda. Recse kneez Fa-te pijtam koyee yeszi viree, à ne-pijtam koga yeszi roda. Recse Czeeczilia; Ludome pitaas, yere hochyes da-ti dvij szvari odgovorijm na yedno opstovanye. Recse kneez; Odkudati yeszt too vffanye? Recse Czeeczilia; Od dobra szaznanya, i viree nehimbene. Recse kneez Almachius; Neznadesk koyuu oblaaszt yaa yimaam? Recse Sveta Czeeczilia; Tij-szaam neznades koyuu oblaaszt yimaas, da ako mene pitaas, yati hochyu

ebyu upraav kazati. Recse kneez. Reczi ako sto znades.
 Recse Sveta Czeccilia; Sva oblaaszt cslovicsazkaa yeszt, ka-
 kono mihj puln vitra, koyj ako yednoom yagloom probodes, nie
 vecbye naduut, nego-sze vafz ofzlaabij, i prigne-sze. Recse
 kneez; fza pfozsztyu-szi potseela, i fza pfozsztyu dofsziivaas.
 Recse Sveta Czeccilia: Nij pfozsztyu nego onada kada-sze vecbyee
 goworij, nego yeszt koo kryu. Za too illi ukafi kakova yeszt
 too pfozsztyu, illi-sze uszviufzti. Recse Almachius kneez; Ne-
 znades da-szu zapovida; vzmofnij Czeszari, da koyij ne
 za tayee viru karztyanzku, da-szu poraxeni, a koyij za ta-
 yee, da-szu puscheni. Recse S. Czeccilia; Tako-sze vazda
 bynee vassi Czeszari, kako i vij. Yere taa nyihova odluka i
 zapovijd, kaaxe da-szte vij ne pravedni, a mij nekrijvij.
 Yere dabi nafa vira zla byla, mij biszmo-yu tayali, a vij
 biszte naasz szilovali da povidemo fto veruyemo. Recse kneez;
 Nafi Czeszari-szu milofsztivi, za too vaam xivot darivayu,
 fzaamo da vafu viru zatayije. Recse S. Czeccilia: Nuschye
 niye tako ne pravedno, kako lyudi mucsiti fzwakoyakimi mu-
 kami, za da poviduu fzwoye zlocsiinfztoo, misztoo, vrijme, i
 tovarisi fzwoyi, I kada ocfito naydete da-fzmo pravedni, fza mo-
 naasz za too ubiyaate yerefsymo karztyani. A mij too svetoo
 yime ne moremo zatayati. Yerbo yeszt bolyee fszrichno umriti,
 nego nefszrichno xiviti. A yerebo vaam yifzttinu goworimo,
 tugu vaam zadayemo, yere yeszte naucsni laxi pofzslusati.
 Recse kneez Almachius; Obberi yedno od dviiyuu, alli pofzveti,
 alli zatay da yeszi karztyanka, da ti-sze pfofsztij. Tada re-
 cse Sveta Czeccilia fzmiiyuchi-sze: Hay luuda szudcza, ho-
 cbye da zatayim zada me ofzlobodij, da me oon paak krivu i
 vinuu ucsinij. Akome miszlijs ofzszuditi, za fto fzwituyes da
 tayijm, aholime kanijs ofzloboditi, za fto-sze ne izuvidaas.
 Recse Almachius; Yeszu fszvidoczi koyij fszvidokuyu da-szi
 karztyanka, da ako zatayijs, konacz hochye biti nyihovu ofz-
 vadyenyuu. Recse S. Czeccilia; Nyihovo ofzvadjenje mo-
 ya yeszt xelya, a tvoje muke meni yeszu za dobjtak, za too
 mene ne ucsi, nego fzebe pokaray, da luudo mnijdes mene od
 viree karfztyanfzkee odvratiti. Recse kneez; Nebogo, nez-
 nasli da mi yeszt daana oblaaszt od Czeszarov nad xivotoom
 i fzmartyu, za fto mi tako oholo odgovaaraas. Recse Sveta;
 Yino yeszt oholo, a yino ofzlobodno govorenje, yaa ni-fzaam
 oholo nego uffanno goworila. Yere i mij ne hvalimo nego bu-
 damo oboliu. I ako-sze ne fztidijjs yifzttinu csuti, hochyuti uka-
 zati

zati da nifzi yifztinu rekaal. 'Recse Almachius: Koyufzi ne yifztinu od naasz csula? Recse S.Czeczilia; Tuu, da velijs da fziuti Czeszari daali oblaaszt nad fzmartyu i xivotu. Recse kneez; Yefzamlu ù tomu lagaal? Recse S.Czeczilia: Ako velijs bochyu-ti ukazati da yefzi. Recse Almachius: Reczi. Recse S.Czeczilia: Velijs da-fziuti Czeszari daali oblaaszt nad fzmartyu i xivotu, za too poznay da fzaamo nad fzmartyu yimas oblaaszt. Yere moxes xivym xivot vazeti, da ne moxes martvym xivot dati. Za too ovako reczi, da ti yefzt fzaamo daana oblaaszt da moxes xivym xivot vazeti. Recse Almachius: Ne tlaa pi xeno, i fztavi na fztiranu tuu tvoyu oboliu, i vcsini poszwetilischy Bogoom. 'Recse S.Czeczilia; Ne-vym kamoszi tvoi ocsi podijl, yere koyij tij za Bozi darxijs, yaa, i fvi oni koyij zdra vi ocsi yimayuu vidimo da fzu kamenye, mido, i olovo. 'Recse kneez: Dokle-fzi mene pszovaala, vztarpil-fzaam-fze i ne bayal fzaam, da nemogu yure tarpiti da Bozi pzuyes. Recse S.Czeczilia: Odkada-fzi uzta tvoya otvorijl, ni-fzi bezsidee progovorijl, koya ne kaxee da-fzi ne-praavedan i bez pametan. Yere fto moxe biti, da ovimi izvanyfzkimi ocsimaa kaxes da yefzi fziyp, pokle ono fto fzi mi vidijmo da yefzt kameen bez korifzti, tij velijs da yefzt Boog. Za too ako bochyas dayemti dobaar fziut, ako ocsimaa ne otyutyuyes, takniga rukamij, i poznaadi da yefzt kameen, yere yefzt fzi ramota, da-fze vafz puuk toboom rugaa, yere fzi znaaduu da Boog yefzt na nebu. A od ovoga kameena pò ognju more yapno biti, i nitebi ni fzebi moguu pomochi. Tada rafszardivsi-fze kneez Almachius, zapowida dayu ù kupely fzi voyee Hixee povednu, i dayu ondi plamenom vru-chym paale. I pokle yu fztavise ù tar fzi voj kupelij daan i nooch palyahu, a ona kako ù yednoom bladnu misztu, fza milofztiju Boxyoom csitovata pribivaase, toliko da niyedno nye udo ne bijse potoom moceno. Kada too fzi lisa kneez Almachius, poszla ka nyoy, dayoy ù onoom yifztoom kupelyu fzi yemu glavu od fzi kuu. Trikratyu czoczaan macseem udari, i nemoxe-yoy glavu odhvati, nego-yu onako fza na pool prifzicsenim vratoom nemilofztivi cslovik ofztavi. Za too fzi oni koyij bybu pò nyoy veru karsztzanzku priyali, poydose tere ù rubij nye karu priyabu. Xivi za tijne trij dny, koyij ne prifztavase, onih koyij bijse obraatila na viru gofzpodinovu krijpiti i fzi vifztiti, koyij fze fto yimase ofztavi, i S.Papi Vrbanu priporucsi. Koyemu recse: Trij dnij roka ye-fzaam profzila od gofzpodina, da ovo tvo yoy Szvetofzti pridaam, i da ovi moj doom, ù czrikvu obra-

tijš

tijš i blagoszlovijš vâ vykee. Nakon tretoga dnee, molechi-sze Bogu S. Czeczilia, buduchi-yoy yoschye ū uztij molitve, podaa szvoty pridragn i szvetu duusu, ū ruke Boga xivuchyega, miszczu Novembra dwadeszeti i drugi daan. Tada S. Papa Vrban vazamsi sza Diakonij obnochy, nye velewridno tijlo, pokopa, mezu telefzaa szvoty tovarisij Biskupij, Iszpovidniczy, i Martiry. Anyee bixu poszvetij za czrikvu, i onde-sze vazda dō danasnyega dnee diluyu szvetaa goszpodinova otayna, ū szpominak zaiszsto tee svetee Muceniczee, a na bvaalu i dijkv velikoga Boga, i szahranitelya nasęga I S Z V
 SZA KRISTA, komu
 szlava i moguch-
 setvo sza-
 da i vazda, ū vijkt vij-
 kov. Amen.

XI V V O T S. A G N E S.

pò S. Ambrosu Biskupu Mediolanz-
komu püssan.

ZLVGA Krista Ambros Diviczaam
szvetijm. Daan szveti priszvete Divi-
czee Agnes stuymo: Odovude Pszalmi
szvonite, od-tude cstenye; Od-ovude mno
stvoo puulka veszelisze, od-tude ubozij
pszitezse: Svisze raduymo ù Goszpo-
dinu, i za nauk Divijcz kakoye tarpila
Blaxena Agnes, szpominyaymo-sze.
Trinadesztoo lito szvoyee dobee Agnes
izgubi szmart, i nayde xivot, yere-ye
lyubila szamoga sztvorcza xivota. Godischij ditetom bijse, alli
pametyu v:likea sztarozti bijse: Tijlom za-yisztoo mladjabna, alli
szarczeem szjda: obrazoom lijpa, da vele lipsaaviroom. Vra-
tyayuchi-sze iz skulee, od szijna Sinforianova, koyij bijse onada
kneez graada Rimzkoga bij zalyublyena, za too-yu proszi szebi
za xenu, dayuchi veliki daari, a vechij yeszchye obitayuchi, za
koyij Szveta Agnes kako za gnoy ne marase, i ne priymase-yib.
Za too mladincz yoschye vechyee bij vxgaan lyubavyu, i
mnecchi da vechij daari xelij ona, szvakoyaka dragoga kamenya
mnostvoo szoboom ponezse, i povedsi priatelyi, sznanczi, i rodyaczij
szvoyi, molyase-yu da budee nyegova xena, obituyuchi-yoy ku-
chye, yimanye, eselyaad, i szvakoye blaago ovoga szvijta.
Na tee riczi mladincza, takovij odgovoar vele daa Blaxena
Agnes: Otidi od mene, yere-szaam yure drugomu lyubovniku za
rucseni, koyij-mi ye bolyij daari od tvoijb prikazaal, i parztenoom
viree szvoyce za rucsi-me yeszt. Vele plemenitiyi od tebe, i ro-
doom i poshtenyem. Naresilme-ye neizczinyenom vrehoom, Dee-
sznu moyu, i garlo moye obuyal yeszt dragijm kamenyem.
Daal yeszt vsimaa moyijm biszeer bez cziyne, i obuyel me yeszt
szvitlechimi kamiczij. Sztavijl yeszt bilig na lijcze moye, da
oszoiv nyega niyednoga lyubovnika ka szebi ne dopuschyaam.
Obbukaal-me yeszt szuknyoom zlatnoom, i neizmirnimi szatvari-
ma naresilme ye: Vkazalmi yeszt blaago ne proczinyemo, koyee obe-
chyal mi yeszt, ako do kooncza ù nyegovy lyubavi oztaneem.

E

Za

Za too nemoga drugoga poli nyega yimati, ni nyega ortaviti, s'za
 kojim-szaam-sze pravoom lyubavyya zaruxila. Csigovo pleme
 vifzoko yeszt, moguchsztvoo yaako, poglyeed lyp, lyubav j'la-zt-
 na, i szvakee milostye pulna. Od kojega yure ni yeszt sztaan
 pripravlyen, nyegovi organi s'za narenyenimyy glaa-szj szlatko
 zucee. Yure iz uzth nyegovi meed i mlyko priyah, yure-
 me-ye csisztchyoom szvoyoam zagarlil moye tijlo sznyegovym
 s'za druxilo s'ze yeszt, i karv nyegova naresila yeszt moye lijce.
 Nyegova mayka divicza yeszt, nyegov otacz xence ne pozna-
 ye: Nyemu Anyeli szluxee nyegove-sze lypotee csudee Szuncze
 i Miszeecz, nyegovym vonyem Martvj uzkarznuyu, nye-
 govym ticzanyem nemochny ozdovlyayu, nyegovo blaago ni-
 kadaar na manyee ne dobodij: Nyemu szamomu viru darcijm,
 nyemu-sze s'va daayem. Koga lyubechi i ticsuchi csixta-szaam,
 vazimayuchi divicza yeszam. Po pijru hochye naam szinov
 biti, kadi porod bez boli bijva, i plood szvakidanyisze pribav-
 lya. Csuyuchi too szmamni Dijtacz, lyubavyyu goraase, i u
 szarczu szvoyemu kruto-sze mucsase, toliko da obnemochya, i
 poznasie likaari, po nyegovich csestib uzdaszj, da-ye too uzrok
 nyegovee nemochi. Za too otacz nyegov pocsee Diviczu profzi-
 ti, i noyoy, kako parvo i nyegov szijn, veliko blaago obitati.
 Da li pri-szveeta Agnes neboti prisztati, nego odgovori, da ne-
 chye po nyedan nacsijn ne viru parvomu zarucniku szvoyemu
 uciniti. Odgovori oon na too, da nije podobno, da-ye koo, preem
 da poglavit cslovik, vecbye od nyegova szijna czinyeen u tome
 dilu, buduchi oon onada kneez graada Rimzkoga: Nischye ne
 manyee da xelj znati ko yeszt taa komu ye ona veru daala.
 Tadamu recse yedaan od nyegovih, da ye ona kargtyanka, i da
 buduchi csarovnicza, Krisla szvoyim zarucnijkom zovee.
 Csuyuchi too kneez obbeszeli-sze, i poszlavsi vitezisvoyo, za-
 povida da s'ze biro prid nyegovo priszloiye yimaa dopelyati.
 I tako izparvinee zlatkimi beszidami otayno-yu molyaase damu
 ugodij, potom yu sztrabom szilovaase. Dali priszveeta Divicza
 ni-sze daa lupp mi ricima pribiniti, ni grubimi prisztrassiti,
 da yednim obbrazoom, i yednim szarczeem, ni za yedne ni za
 druge hayase. Videchi za too kneez Synforian toliku kripoozt
 Divykee, hoti s'za otczeem i materyu nyee za too dugovati.
 A nyib, yere bijbu plemeniti, ne mogaase szilovati, Nego budu-
 chi oni Karztyani nayde taa uzrok da-yib primoxee. Yere dru-
 gij daan udilyee csijni da s'ze Agnes na szuud prid any dove-
 dee, i pocsee-yoy oppeeta lyubav szijna szvuyega povijdati. Ali
 szve

szoe nyegove beszide za lundo býbu. Videchi oon too, recse-yoy; Ako ne od-varxes tee csaare karztyanszkec od szebe, koyij misze dicsiis, nechyes mochi ludosztu pameti tvooyec odbavitisze, ni dobaar soit priyati. Za too ako-szi odlucasila tvoye Divisztvoo uzdarxati, yimas poyti Boxiczi Vesti szluxiti, i nyoy nooch i daan poszvetilischyaa csiniti. Na too Sveta Agnes recse: Ako nisztaam hotila priyati szijna tvooyega, koyij-me nerazbornom lyubayu nashliduye, toboxe cslovika xivuchyega, koyij i csuti, i viditi, i tika-ti, i hoditi more: kako mogu Idole lyubiti, koyij-szu gluhi, bez pameti i razbora, i kamenyu vraat moy prigibati, sza prikorom velikoga i yedinoga Boga. Recse na too kneez Sinforian; Xelym ditinyisztvu tvooyemu svakoo dobro, za too tarpim lude beszide tvoye, da li nemoy taxo szuprotiva Bogoom govoriti, neka ne uppades u nyihovu szarxbu. Blaxena Agnes odgovori: Ne moy ditinyisztvoo moye toliko ne mariti, da xelym milooszt tvoyu, yere vira ne u godischij, negoli u pameeti sztoyij, i Boog svemoguchi ne glyedaa dobu, nego szarxe. A Bozi tvoyi ne hay, nego dopusztu da-mi-sze szaarde, neka oni-mi zapovidu dayim-sze klanyaam. Da yere vidijm da ono xelijs od mene, sto ne mores yimati; csini od mene sto ti sze lyuubi. Recse kneez Sinforian: Yedno od dvoyuu obberi szebi; Illi sza Diviczami poszvetilischye csini Boxiczi Vesti, illi sza Bludniczami sza kupa pribivaij. I tako illi bochyes sza Diviczami sza postenya rodu tvooyemu biti, illi sza Bludniczami sztecchi, rugo i pogarda cslovicsazkaa. Tada Szveeta Agnes sza velikym uffanyem recse: Dabi tij znaal, koye Boog moy, nebi too govorij, da yaa znaduchi kripoozt Iszukurzta moyega ne-hayem-sze za tvooye tee riczi, veruyuchi da nichyu poszvetitilischya Idoloom csiniti, nichyu ozkvarnyena biti. Yere yimaam sztraxcza tijla moyega Anyela gofzpodinova. Yere yedijni szijn Boxyj koyega tij ne znaas, zijd-mi yeszt pritvaardi, i sztraxa-mi yeszt nikadare ne szpeechya, i branitely mi yeszt, koyij ne uztayee. A Bozi tvoyj, illi-szu od mida, od koyega bolye sze kotli csinee, za korigt cslovicsazku, illi kamenni, koyimisze ulicze szteruu, A Boxasztvoo ne sztoyij u taschyem kamenyu, alli midu alli drivu, nego u nebezkoij visini. Za too ako itij, i tebi prikladni ne oz-tavijte-yb, bochye vaasz szvib muke obuyati. Yere kakono oni yeszu sza ognym szhveni, tako i oni, koyij nyib stuyuu, bochye vikuvicsnyim ognym raztoplyeni biti, ne da-sze razcsinee u nischye, nego da-sze u vijke szmutyuyu, i bez pogibili ginuu. Za too lyutij szudacz zapovida da yu szvukuusi onako голу meyu Blud-

nicze vodee, s'za glaszoom szatnijka koyij govoraafe; Agnu di-
vovku, koyaa Bozi pszuyee meyu bludnicze vodijmo. A ona ka-
ko bij szvucsena raz csiniyosi szvoye kofszfe, touku guschynnu
daa Boxya milooxt v'laszoom nyee, d' s'ze bolyee nyimij, nego
pria szuknyami pokrivena vidyaafe. A kada u onij ne csisztij
sztaan ulize, nayde ondi Anyela gozpodinova pripravna dayu
obasztree neiszmirnom szvitlosztju, toliko da od zraaka nitkoo-
ru ne mogafe viditi. Tere s'ze nyee komoricza, kakono szuncze
u kripozti szvovoy szvitlyaafe. I koliko vechyee koo ocsimaa zar-
csaafe u nuutra, toliko vechyee zraak mu-sze odbiyaafe. I ka-
da paddè nà zemlyu da-sze gozpodinu molij, vidi prid szobome
szuknyu pribylu, koyu vazamsi obuucse, i recse: H'vaale tchi
dayu gozpodine Iszusze krifte, koyij meyu tvoye raabe broye-
chi-me, ovu szuknyu yeszi, kaaxal dati mi. Tere tako bijsè nye
tilu podobna, i toliko pribyla, da nikore ne szudyafe yinako, nego
da yeszt Anyelzkimi rukami ucsinyena. I tako oon sztaan od
bluuda i necsisztocbye, ucsini s'ze miszto od molitvee. Tere szva-
kij koyij onamo ulizuse klanyafesze, i postenye csinyafe onoy veli-
koy szvitloszti, i csisztij izaydise nego ulizevase. Meyu too
pryde szijn knexyij, koy bijsè uzrok szvega toga, d' s'za tovarisij
szvovimij pogardij divovku. Oon videchi mladinczi koyij s'za
necsisztoom miszalyu ka nyoy ulixevahu, a s'za velikime oppeta
sztraboom i postenyem izbodyahu, rugafe-sze nyimij, i za taschi
i mekki-yib czinnyafe. Za too bez nyednoga sztraaha ulize
knovoy szarcseno, i videchi toliku szvitloozt ne hoti Bogu szla-
vu dati, nego ulisze u onu szvitloszt, i parvoo nego-yu more ru-
koom taknuti, padè nà lijcze szvoye, i bij zaduusen od Dyavla
i izdabnu. Videchi tovarisi nyegovi da toliko u nuutri kasznij,
mnyadihu da-mu pò volyi gredee. Za too yedaan od nyih, koyi-
mu bijsè ufannij druug ulize ka nyemu; i nasad-ga martva lex-
chi, glaaszom velikym zavixnu: Pomozite dobrij Rymlyani,
ova kuurba, szvovimi csarami umorila yeszt kneezova szijna.
zkupisze tudyee mnostvoo lyudij, od koyijh, nikoyi, vapiyahu
daye csarovnicza, nikoyij d' yeszt bez kriwinee. A kneez csu-
yuchi da-mu yeszt szijn martav s'za velikoom bukoom dojde-
onamo. I dosad nà miszto, videchi martvo tijlo szinovlye, s'za
velikym vapayom velyafe; Nemilosztiviya od szvih xenaa, nà
moyemu szijnu yeszi hotila izkusziti kripooszt tvoyh csaraa.
I tako kricsechi i ugrok szmarti nyegovee opituyuchi, recse mu pri-
szveeta Agnes: Oon yeszt oblaaszt nad nyime vazeel, csigovu
volju yeszt botijl izpuniti. Za sto-szu szvi oztaali, koy-szu ka

meni uligli, zdravi, yerebo-szu szlavu daali Bogu, koyj yeszt poszlaal Anyela szvoyega, i odijlmz ye ovijm rubom od malofzardya, i ucsuvak ye tisto moye koyee yeszt od zibke Kristu poszvetjeno, i prikazano. Videchi za too ofztaali szvitloofzt Anyelzknz, klanyabusze, i csitovati izbodayu, a ovijmoy szijn uliszfi bez sztydi, pociel yeszt bisznovati, i kada poszkitaase ruuku da mene dataknee, dalmu yeszt Anyel gozpodinov zaluu szmart kakoszaam vidijs. Recse nyoy kneez Sinforian; Pò toom bochye-sze sznati, da nijsi too csarami ucsinila, ako umoliis Anyela, da-mi vaarne szijna moyega zdrava. Komu Szveeta Agnes recse: Preem dà vasa vira ne dosztovij too od gofzpodina priyati, vriime yeszt za too dasze kripoozt Iszusza Krista gofzpodina moyega ocstuyee, izaydite szvi dà mu obicsnuu molivu prikaaxem. I kada szvi izaydose, razaztriusze nà szvoye lucze, i moli gofzpodina da zbudy Dicz. Molechi ona tako ukaza-sze Anyel gofzpodinov, koyj-yu podzignu placsechyu, i pokriplyuyuchi szarce nyee, mladincza csiini uzkarfznuti. Koyj izasad vaan, pocsee glaaszom velikijm vijkat i povidati; Yedaan Boog na Nebu, i na Zemly, i na Mooru, koyj yeszt Boog karztyanszki; Szvi-szu Temphtafchi, szvi Bozi koyj-sze stuyuu tafchi-szu, i ni yednu ni szebi, ni yinim moguu pomooch ucsiniti. Na tee riczi Popi ldolzki kruuto-sze szmutise, i vasz puulk zbucise, i szvi szkupa vapiyahu; zagubi csarovniczu, zagubi vifchiczu, szvooa pameet lyuudem vazimaa, i prominyuyee. A kneez videchi taa csudefzaa, zamyslyase-sze. Da boyechi-sze ne biti prognaan, akobi-sze protivil Popomaa, i szuprotiva nyime braniij Agne, sztavi szvoyega Namisztnika dà yimaa puulk utaxiti. A szzaam zlovolyaam otiide, yereyu nemogafe ofzloboditi, poklemu biise szijna oxivila. Tada Namisztnuk nyegov yimenom Aspafius, zapovida prida szvimij da-sze yimaa velik oganij naloxiti, i dà nyuu ù szridu nyega varguu. I kada tako bij ucsinyeno, tudyee sze plaamij na dvij sztraane razdijsi szabbiyu dviju sztraan palyase zali puulk, a nyuu oganij i ne tikafe. Toliko vechyee marmlyahu na-nyu, i zdvizahu glaasz szvoy ka nebu, govorechi da ni-ye too od Boga nego od nye csaar. Tada szveeta Agnes razapanfi ruuke szvoye ù szriidi ognya, ovakovimij riczij ucsiini molivu szvoyu ka gofzpodinu; Szvemoguchi, szlavnij, di csenij, i sztrasnij ocse gofzpodina nasega Iszusza Krista, blagoszli vlyam-te, yere pò szijnu tvoyemu yedino-rodyenom u biglaaszam rukama zaliib lyudij, i necsisztochye Dyavalzkee, ne-ozkvarnyenoom sztazoom prosla-szaam. Evo i szadà rozzoom nebezkoom

po-

pokroplyen oganij pò Duubu szvetomu, ugafuye fze, plamen-fze, razlucsuyee, i onih paali, koyi-ga szuprotiva meni uxigayu i nij-te. Blagoszlivlyamte, ocse szlaavni, koyi-me bez sztraaba ù szridi plamena ka tebi dopufcbyaas priblixtati-fze. Evo fto yefzaam virovala, szada vidium, fto-fzaam uffala, yure darxym, fto-fzaam xelila uxjvaam. Tebe ufztnij moyimij izpoviidam, tebe fza szviim szarczeem xuudim. Evo ka tebi prifztuupam, ka Bogu xivomu i yifztinomv, koyj fza goz podinom nafum Ifzufzoom Karfztzoom fziijnoom tvoyijm; i Duuboom szveetiim xives i kralyues po fzeve vijke vikova. Amen. I kako dofzpi molitvu, takofze vafz oganij ugaafzi, da ne ofzta nikakovee teplinee. Tada Aspafius graada Rima Namifztniik, ne moguchi podnefzti balavanyu mnoftvaa, zapovida macseem nyee garlo pro biti. I tako polivenu rufzoom karvyu fzvoyoom, Ifzufzkarfzt fzebi-yu za virnu lyubu i szvidocsiczu pò sveeti. A nyee Roditelyi, nezlovolyechi-fze, nego fza velikiim vefzelyem odnefzofe nye tulo, i poloxife ù ny ibovu babschinu, ne daleko od Ruma, greede puuteem Numentanzkiim. Onamofze kuplyafe veliko mnoftvoo Karfztyanov, à Pogani ò donde tirabu-yih, i nikoyih kamenyem poraxabu. Da Emerencziana Divicza prifzveeta, Sveete Agne fze fze fze po mliiku, koyaa za too ne biae yofchye karfztyena fze fze bez fze fze fze, i takoyim govorafe; Brisni vij, tascbi, i propafztni lyuudi, umorilifzte ovu Diviczu koyaa Boga fzevoguchyega fze fze, i nekrivi lyudi kamenyem-fzte pobili. Takove ricfi govorechi ona nyijm, i nyu kamenyem pofzuufe, i molechi poli greba S. Agne, izdabnu. Bez fze fze fze karztila fze ye ù fzevogoy karvi, yere branechi pravdu, i izpovidayuchi gozpodina, podnefzla yefzt szmart hote. Onadafze ucini yedaan velik trufsz fze fze fze, i buduchi vedro, toliko garmlyenye i miganye neba, da velik diji mnoftvaa poginu. Za too bij dà odonuda nikore vechye ne bantovafe onih koyj dobodyahu pohoditi grebi onijb svetijcz. Aroditelyi Szvetee Agne fza Popovij ob-nocch vazamfi tijlo Szvetee Diviczee Emerenczianee, zakopafe ono blizu tijla Szvetee Agne. I tako Roditelyi Szvetee Agne bdechi obnochy poli nyee greba, vidife ò pool nochyya veliko mnoftvoo Divijcza, koyee fze fze, buduchi oddivene pozlatyenimij plaschi, fza velikoom fzevitlofztju probodyahu. Meyu koyimij vidife i S. Agnu takoviim rubom oddivenu, i na defznu nyee yanyoza od fze fze fze biliyega. too videchyi nyee Roditelyi, i koyj fza nyimij biibu ondi, velikym-fze csudoom csudyahu. Alli S. Agnes pocsee ofztaale Szveete Divicze moliti dà fztanu, à ona reese Roditelyem fzevogijm. Csuwayte dà

dà mene nè placsete kako martju, dà veszelitemisze, yere sza owimij
 szam-sze yimala-szaam gonyaa szotla szidalichya, i szdraxila-
 szam-sze u nebu sza onyme, koyega sziechi na zemlyi, sza szviim
 moyim szarceem lyubila szaam. I too reksi primiinu. Ova sztvaar
 od onijh koyij bihu widili-yu, szwakij daan-sze razglaszowase: za
 too dò nikoliko godischya potle bij povidana od onijhe koyij bihu
 widili Constanczij heberi Czeszara Constantina. A taà bijsze
 yedna Divicza vele razumna, dà od glavee do petee pò szvih nyee
 uudij ranamij pulna. Za too vazamsi szvit, za dà ozdravij, poy-
 de obnochy ka grebu Martiricze Agne, i preem dà bijsze poganka,
 sza praviim szarceem verno Boga molyase. I tako csinechi szlat-
 ko zazpa, i vidi u sznu S. Agnu tako govorechy; Sztanovita
 budi Constanczia, i veruy dà Isusz karaszt szim Boxyi yeszt twoy
 Szpaszitely, pò koyemu bochy szada ozdraviti oda szvih raana
 tiila twoyega. Nà tee nye rijcsi probudisze Constanczia szdrava,
 i ne oztà nikakovo znamenye od raana, na nyee pulti. Vrativsi sze
 za too u Polacu szdrava, veliko veszelye sztoori i Czeszaru oc-
 zu, i bratyy. Vasz graad Rijm, vszi maali, i veliczij reedi veli-
 ko veszelye darxasse. Nevirny Pogani szramovabuse, i szmu-
 tyevahu sze à karschyenicz i virny veszelyahu sze i radovahu sze.
 Ona profzi otcza i bratyu da-sze Czirkva uzudyee S. Agni, dà
 dà nyoy ondi greb posztavee. Taa sztvaar-sze raz-glaszi szvu-
 da, za too koyigodiir sza viroom ka nyee grebu dobodyase, oda
 szvakee nemochi ozdravlyase. Koyuu sztvaar nikoor ne szumnyi
 dò danasnyega dnee da Iszukuraszt ne csinij. Ofztà za too Con-
 stanczia Czeszarova hchij u drosztou, po koyoy mnogo Divicza,
 szridnyih, i plemenitih, szveti ruub na-sze vazce. I yere vira ne
 umiraa, do danasnyega dnee, mnogee Div. cze Rijmzke S. Agnu na
 szliduy, kako dabi xyva bijla, i czilovite ofztayu do koncza dar-
 xechi gysztinne, dà bochyce vikuvicsnyuu krunu dobiti. Ovo yaa
 Ambroos szluga Boxyj, nasads i szabranyenih knyigah pijszano,
 niszaam hotijl da-ye szakriveno, nego nà poshtenye toliskee Marti-
 ricze kakoszaam nasaul, tako szaam upijszaal, i za vas napridax,
 Divicze Iszukurasztove, hotijl-szaam nyee tarplyenye ocsi-
 tovati, molechi lyubav Dnuha Szvetoga, dà ovij
 nas truud, vafijm naszlidovanyem, prid
 lijzceem gozpodinovijm, biir i
 placbyu naydee. Amen.

XIVVOT S. AGATHEE.

pò Simeonu Methaphrastu.

VDVVCHI Deszius Czeszaar Riim
zkij, à Kvinczian Baan otook Siegilie,
izide od nyih yedna neprava zapoviid, dà
svoi karztyani, koyj praavu viru dar-
xee, yimayu nemilo umoreni biti. Szve-
taa za too i velikoga szarcza Agatha, ko-
yaa plemenita roda bijsse, iza graada Pa-
norma, kada szlissa tuu ne-podobnu za-
povijd, ne hayuchi-sze za rood, szlavu;
ah ymaa dobra ovoga szvijta, da ni za

szvoy xivot, tudye pripravna bij za Krista muke priyati. A
Kvinczian Baan, csuyuchi od priszlavne Dviczee Agathee, da li-
potoom nadhodij szve ofztaale szvoyee vargtce divoyke, yizkaas-
puut, kakobi mogaal nyuu dobiti. Za too ne-prisztayase pa-
meet szvoyu mutiti, dokole ne ugodi szvoyoy bisznoy volyi.

I tako postovaanu i znamenitu szlubeniczu Boxyu Agathu, na-
pokoon csuini ubititi, i kaszebi doveszti, kaxuchi dà too csiniy ye-
reye ona karztyanka, à oon ù yiztinu nà nyee lipotu, i blaago ble-
pijsse. Poszla za too vitezi szvoyij iz graada Katane ù Pa-
normu, dayu ka nyemu dopleyayu, koyj dosfadsi rekose-yoy; Za-
povijd Czeszarova i Banova yeszt szuprotiva tebi, yere ne szvet-
kuyes Bogoom, koyj stjuyee Czeszaar, kakono yeszt obicsay.

Za too szamo obechyay szada, da-yim hochyes poszvetilishe ucij-
niti, dà tee mij sza postenyeem i sza szlavoom ka Banu Kvin-
czianu povedemo. Alli Szveta Agatha visnyoom yakoszttyu

pokriplyena, oraxavafisze szuprotiva nyijm. Za too hoteechi
nyu vitigi barzo ka Baanu odvezti; ona parvoo ulize ù szvoy
sztaan, i zdvignuosi ruuke szvoye ka nebu, recse; Gõzpodine
Iszusze Kriste, tij szaam znades xelyu moyega szarcza, i pa-
meeti moyee dobrovolyno hotinye, imoyu ka tebi viru, i xudye-
nye. Ty-mi budi vovvoda protivà moyemu Protivniyku, yere-
szam-ga yure umorila i potlactila. I szada molijm-te gozpodine,
ne dopuuszti dasze ovij tamnij i zlochyudnij muux dicij, da-
ye moye tylo pogardyl, ù koyemu-szaam doszele posteen i szla-
vaan xivot csimla; dà prijdi bitro, i primozi Dyavla, i nyego-
va szlygu Baana, neka dà nè recsee: Kadi yeszt Boog nyee!

Prijmi

Prijmi szuze moye, kako jedno poszwetilischyee, i kako daar koyj szlaszno mirisse; yere tij yeszi Boog yedyn, i tebi-sze dyka przstojj wa wyke. Amen.

Pokie takobyse molila, szarcseno izayde sza viteezij iz graa-da Panorma, kakono zijd modna, razmislyayuchi u pameeti szvoyoy, koliko-ye tija sztaaar kripoofsz: i ovako govoraafsz: Iz parvince nasztoyalaszaam, da esisztochyu tija moyegu uzdarxijm, i tako-szaam primogla Dyavla zaloga, koyj mca lyudij blund i razkoffu sziyee. Potome i dusu moyu sztavi ia yeszaam za Krista; i uffam daga bochyu oszramotiti, i zalarti. Da tij zalij Dyavle, nepriatelyu od yisztnice; ne vidisti moy Booy, koyj ne ginze, i koyemu-sze Anyeli, i szui pravednij veszelee, i koyj glyedaa gozpodyn moy Iszusz Krist szijn Boxyj, koyj yeszt obuyet ne izbroyenimi redij Anyelzkimij. I tako poli szebe govorechi plakaafsz. A puteem hodechi za vitezij odrjisyoy-sze remijk posztola nyee, za too sztavivsi nogu na kameen, weeza. Vtoo-sze obazri,, i kada vidi da-yu nikoore nè naszliduye od szvojib gradyanij, koyj-yu szprovodyahu, nego daszu-yu szvoyi osztavili: razxali-yoy-sze, i Bogu-sze pocsee moliti, govorechi: Gozpodine szvemoguuchi, czichya moyib gradianij, koyj niszu meni tvoyoy raabbi verovali, koyaa yimaam za tvoje szveto yime boy biti, i ni-szu mene pravo naszlidovali, ukaxi veliko csudona ovome misztu. I tudyee uzreezte ondi yedna di-vyaa nasztlina, koya sznamenovafsz neplodne pameti Panormitanov. Anyuu kada u Katanu prijde, zapovida Baan odpe-lyati ka yednoy xeni yimenom Afrodizij, koyaa peet mladib bchye-ri yimafsz, da-yuljipimi. beszidami naveduu, da Bogoom poszwetilischy csinij. I one tako nasztoyahu, nikada-yu hvalechi, i csaszto-yoy csineechi, i velike riczi nyoy obituyuchi; a nikada-yoy prij-techi, uffayuchi tije naci noom navezti-yu. da Bogoom szvetkuyee. Sziluyuchi-sze one pò taa puut, sza himboom, nye sztanovit pameet privarnuti, recse-ym yednocs szveeta mucsenicza Agatha; yimate znati, da moya pameet, i miszaal, zidana yeszt na kruugu, i ne-more-sze raz-lucsiti od lyubavi Kristusovee. Beszide vafsz podobne-szu vitru i daxyu, pritnye vafsz potoku, sza koi-mij ako precm na moy doom navalite, nechete-ga mochi izvar-nuti, yere yeszt zijdan na twardu kamenu, koyj yeszt Iszusz Krist, szim Boga xivoga. Too ona govoreechi; ne przstayaafsz parsz szvoy sziszama kropiti. Yerebo kakono yelyn xelij na wrutke od wood, tako nyce duufa xelyafsz prjiti na boy, odlucivsi szvakoyake muke za viru Iszuszovu dobrovolyno podnjiti.

F

Videe-

Viacechi Afrodisia sztanovitu i neprimoxnu pameet Szveete Agathee, idè kà Kvinczianu, i recsemu: Laglyee yeszt kamenye ombusati, alliti xelizo uolovo obratiti, nego pameet ovec Divogykee od Krista odvratiti. Terebo i yaa, i moye hohyere, daan i nooch nische yino ne csinechi, i lýpimij grubimij ricij izkusyemoyubifzee, drago kamenye, lýpu urebu, zlato, i szrebro, bixce, i dvori, i szluuge-yoy obityuyemo; à ona szve too vecbye ne czinij nego zemlyu koyuu nogamij tlacij. Tada razgnyvafszsze Baan Kvinczian, kaza da-sze yimaa prid nyegovo priszto-lyee dopelyati, i recse-yoy: Koyegu yeszi roda? Odgovori szveeta Agatha: Ne-szaamo yeszaam plemenita i szvitla roda, da ka to-mu yimaam bogatib i uzmnosnib rodyakov. Recse Kvinczian; Ako-szi rodoom plemenita i szvitla, za-sto yeszi xijpoom i chyudyu poszlenicza? Sveeta Agatha na too recse: Pravo-szi rekaal: Buduchi yerebo yaa Krista poszlenicza za too-sze noszjijm kako robi nya. Recse Kvinczian: Buduchi tij szvobodna kako velijs da yeszi robinya? Recse Szveeta Agatha; Szva nasa svobood i dij-ka, szlusba yeszt, koyome-szmo Kristu darxaani. Recse Kvinczian; kako yeszt too; Dakle mij koyij ne bayemo Kristu szluxiti, ne yimamo szvobood? Recse S. Agatha: V tolíku yeszte vij szluxu-bu, i szuxanyst too uppali, da yeszte ne szamo szluuge szvakogayaka ofsztaaloga grijha; dà i robye gnusztinib i bez szvakoga razuma Idolovaa, dayuchi drivu i kamiku ono postenye, koye-sze szamomu B gu prisztoyij. Odgovori Kvinczian; Ako budes lundo Boge pszovati, hockyes-sze kayati. Dà parvoo nego ù muke upades, poviy-mi, za sto nechyes Bozi szlovati. Recse S. Agatha: Ne reczi Bozi, nego Hudobe, koyijb prijlike od mida mramora, i zemlyee sztvaarate, i potoom pozlatyryete. Recse nyoy Kvinczian: Izaberi szebi dobru pameet, i csini poszvetilishbye: Akoli nè; razlicsne muke hockyes podnjiti, i napokoon kada roda tvoyega szlavu pogardiis, potribati hockye biti poszvetilishbye uciniti Bogoom szvemoguchijm. Recse S. Agatha: Kakova yeszt Venus Boxicza tvoya, onakova budi xena tvoya; à tij budi onakov, kakov-ye Iuppiter Boog tvoy. Kada ona too recse, zapovida Kvinczian za vraat nyuu udriti, govorechi; Ne-moy Baana bez ocsno pszovati. Recse S. Agatha; Koyj tij za Bo-zi darxiis tvoij, ne xeliis nyijm prikladaan biti? Recse Kvinczian: Ocsito yeszt da-szi xudna vele muuk, pokle-me tvoyi-mij pszofztij nukaas dà nà too dojdeem. Recse Agatha; Csudim-sze, buduchi tij mudaar cslovik, da-szi ù tolíku ludofsztpuaal, dà ne xelij podobaan biti tvoijm Bogoom, i dijnyk bitinybo-

nyihova xivota. Ako oni yeszu praavij Bozi, dakle-sza m-dobro xelila dà budes kaxo i oni yeszu, i ni-szam-te pogardila, kako tij velijs. Akoli ne prijmas too moye pozdravlyenye, reczi szamanoom szkupa da-yeszu proklyeti. Recse Kvinczian: Obolerijcsi befszidys. Alli Bogoom poszvetilishe ucini, alli szvakoya-ke muke na-szebe csekay. Recse Agatha: Ako na-me lyutee-zvijri napusztys; bochye-sze ukrotiti, kada csuyuu yime Iszu-Karstovo, Akome ù ogany sztavys; Anyeli bochye-me rofzoom kropiti: Akoli-me biticsinys; yimam Duuh od yiztinee, kojij-me bochye-od tvoyb ruuk ofzvododiti. Tada Kvinczian glavoom maknuvsi kaaza da-yu ù Tamniczu tamnu odpelyayu, govorechi-yoy: Razmi szli-sze Agatka, i kaysze, dà mores muke moye od szebe odvratiti. Recse nyemu Szveta: Tij-sze pokay, dà mores muke vikuvicsnijee od szebe odvratiti. Tada raz-szardivsi-sze Kvinczian, zapovida da-yu vukuu dò Tamniczee. A ona sz-velikijm veszelyem ulize, priporucsuyuchi szamolitvoom Gozpodinu boy szvoy. Drugij daan necisztij Kvinczian csjni nyu oppeta prid-asze dovezti, govorechi-yoy; yeszili miszli szpaszenyu? Recse ona; Szpaszenye moye Kristus yeszt. Recse Kvinczian: Dokole nevolyna, nevolyne miszli produxuyes? Zataj Krista, i pocsni Bozi stovati, neka dà ne izgubijs xivot, i nezrilu szmart prijmes. Recse Agatka: Tijzataj Bozi tvoji, kojij-szu darva i kamenye, à poznay pravoga Boga kojij-te yeszt sztvorijl, dà ne upaades ù vicsnyu szmart, i muke koye ne doszpiwayu. Tada-sze rasz-szardi Kvinczian, i zapovida da-yu obbiszee i biyuu, i govorase-yoy: Agatha promini miszaal tvoju, da-ti-sze xivot daruyee. Recse Agatha: Tvoje muke meni blaago neizmirno pribavlyayu, i raduyem-sze kakono oon, koyi dobri glaaszi csuyee, illi kojij vidij onoga koyega xelij, illiti kojij yeszt veliko blaago nasaal, tako-sze yaa szlaadym mukamij koyemi zadayes. yere ne-more-sze xito dobro szabraniti, dokole-sze od plivoe ne ocisztij, tako i moya duusa ne more ù Ray doyti, dokle moy-tijlo ne budee szvakoyako iz-mucseno od tvoyb szlusbenikov. I tako zapovida szardity Kvinczian, da-yoy yimayuu nyee Doyku szaxij-mati, à zatijme i odrizati. Recse zatoo szveeta Agatha: Nemilij i lyuntij cslovicse, ne sztidif-sze ovo xenzkoy glavì csiniti, i doyku kakovom-te yeszt mati tvoya doyla odrizati? Da preem daszi-mi izvanyzku Doyku odbvatijl, yimam druugu ù duusi moyoy, ù koyu neyimas mooch yere yeszt prikazana odditiny sztva moyega Kristu Bogu moyemu. Rasz-szardivsi-sze Kvinczian oppeta, zapovida da-yu odveduu ù tamniczu, i dà likaara kà nyoy ne dopuschyuyu, i da-yoy ni kruba ni vodee ne daayu. A ona pokle-

ulize u Tatmniczu okolo polu-nochya, vidi Szvetoga Petra Apostola u priliki jednoga sztarca, prida koyemu dije jedno szvichyu nosafe, a oon szzaam mnoge likarie, povidayuchi da-ye likaar, i ovako nyoy govorechi: Ne milij oon cslovik, csinil-te-ye biti da nischye nyj opravvil, a tij sz nyega tvoyoom kripofztiju primogla. kako Doyke tvoje ne-szamo csinijl yezt mucsiti, da i odszichi. tako hochye duufa nyegova bool vikuvicsnyu priyati. A yaa buduchi onada ondi, kada-szi too tarpila, i szudechi da-ti mogu pomochi moyim likoom, dosaal-szaam ka tebi. Recse nyemu Szveeta Agatha; Moyemu tijlu niszzaam nikadare nikakovu likariyu daala, zatoon ne csinimi-sze posteno, taobicsay, koyi-szaam od mladosty uzdarxaala, szada ofztaviti. Na too odgovori nyoy onij Sztaracz: I yaa yeszzaam karztyanin, i uffayuchi date mogu izlicsiti, zatoon-szaam dosaal ka tebi, zatoon-sze ne sztijdi od mene. Odgovori nyemu Szveeta: A kako too more biti, buduchi tij sztaar i narocsit a yaa Divoyka, da tebi odkriyeem moy xivot. Da volijm da mene ove rane bolee, nego dayb szmoyim prikorom komugodir ukaxeem. Zato-ti ocse postovani zabvalyam da szzi-sze dosztoyal za czicha ovoga lyka ka meni doyti: da znay da cslovicsaszke likarie nikadare ka moyemu tijlu ne posztavise-sze. Odgovori Sztaracz: Zasto ne dopusztijš da te lyicsijm? Recse nyemu Szveeta: Xere yimaam gozpodina moyega Iszusza Krista, koyij szamomricsnyu szvooym szvaka lyicsij, i povalyenaa zdvixee. Ako oon hochye, more mene uzdarxati, nyegovu nedosztoynu raabu. Tada Sztaracz poszmibnuvsi-sze, recse nyoy: Oon yeszt mene poszlaal ka-tebi, a yaa-szaam nyegov Apostool: i poglyeday szche, kakofzi izlicsena. I kada too recse, priminu iza nyee ocsiyuu. Tada molechi Szveta Agatha recse: Hvale-ti dayem moy goszpodine Iszusze Kriste, dazzi-sze szpomenuu od mene; i poszlaal yeszi ka meni tvoyega Apostola, koyi me yeszt pokripijl, i ponovijl moya uuda. I kada szvarš molivus, pozitvsi na szvoyu pult, vidi ozdravlyenarane szvoye, i doyku zdavu kako paroo. Szvu onu nooch obuyeevelika szvithofzt iatmniczu, tolko da czichya toga vszi sztraxniczi odbignuse, a tanniczu otvorenu ofztavise. Zatoon koyij bijhu ondi odszudayeni rekofse nyoy: Evo vnaata yeszu otvorena, i nikonc-yb ne csuavaa, izaydi ubigni. Odgovori Sz. Agatha: Daleko od mene budi da yaa venacz moyega loya izgubijm: i da yaa sztraxeci u kvaar posztavijm, xere yimayuchi yaa pomochnijka gozpodina Iszusza Krista szijna Boga xivvichega, hochyu do koncza sztaati u nyegovu izpovidanyu, koyij-me yeszt izlicsijl i po kripijl. Nakon csetvartoga dneee csini nyu oppeta kvinczian na

szuud doveszti, i pocse-yoy govoriti: Dokole hochyes-sze szupro-
 tiviti zapovidima Czeszarovymislili Bogoom poszwetilishebye ucsi-
 ni, illi-te hochyu vechijm mukaä podcziti. Recse nyemu Szveeta
 Agatha: Szvee tvoje rijesi taschye yeszu, ä tvoje i Czeszara zapo-
 vydi nepravedne, koyee vozduub pogardyuyu. Zattoo reczi-mi ne-
 volnyj, i bez nyednoga ochyutyenya eslovicse: ko-sze hochye mo-
 liti, i ü pomooch zvati drijvot kamenie, koye nischye ne esu yee.
 Ne vidysli da na miszto onee Doyhee, koyu-fzi-mi esmisl oddrizati,
 drugu-mi yeszt esinijl izreszti goszpodyn moy Iszus Krist? A oon
 razgnyjavysl-sze pocse-yu oppitovati: Ko-te jest izlicsijl? Recse
 nyemu Szveticza: Iszus Krist-szajn Boga xivoga. Odgovori Kvin-
 csian: Tij oppeta Krista yimeruyes, koyega ya nechiju ni szlifat
 yimenovati. Recse Szveticza: Nechyu priszitati nyega uzinij
 moyimij zvati, ä szarczeem szlaviti. Recse Kvincian; Szada ho-
 chyu poznati, ako-te üzdaxij Krist tvooy. Tada csijn lonaacz
 razbienijh oondi raszszipati, a na-nye goruchya uglyevya, ä szvar
 bu nyega nyuu varchi. I kada-sze too vcsijn, velik truusz na ono-
 me misztu bij, koyij ubi Vulteya tovarisa Baanova, i Theofila nye-
 gova priatelya, koyih szvitoom csinyasi cve nepravede. Da ne-szaamo
 ondi, nego i po szvemom graadu Katanzkomu velik truusz bij, Zattoo
 szvi gradyani dotekoe ü dvoor Baanov i kruto-ga sz mutise. Tada
 Kvinczia sz yednee sztraane boyechi-sze Truuszaszdruge puulka
 kaaza da-sze yimaa szveeta Agatha ü täniczu odveszti. A ona kada
 onamo uhze, razapani ruke szvoje kà nebu, recse: Hvale-ti dayem
 Goszpodine, da-szi mene dosztoynu vcsinijl, koyaa yimam boy
 biti za tvoje szveto yime, vazamsi od mene xelyu ovoga xivolyenya,
 i dayuchi uztarplyenye moyemu tijlu. Tij-mo za too gozpodine
 uszlfisi ovi bijs, i raacsi da yaa tvoja raaba szlavim ovij Szviit,
 i priidem kà bogatomu i golemomu miloszardaju tvoje-mu. Szvar-
 fiosi molitvu, podaa Duub szvoy gozpodinu, A puulk kada too
 razumi zkupi-sze, i tijlo Szveete mucseniczee sz-velikoom
 esasztyu, i postenyem szabranise. A mladinaacz nikoyij, yimayuchi
 szobome sztoo ditacz lipjo odivenih, koyega mischyani od Katane
 ne poznavabu, dosfadsi na miszto kadi bijs poloxeno tijlo Szveticze,
 posztavi p'ocsu yednu od mramora na nye greb, sz-ovakovijn
 pijszmom: Pameet szveeta, Postenye kà Bognu dobrovolyno, i
 vataba szvoyega olkuplyenye. Koyuu kada posztavi nakoni glavce
 Szveticze, otijde i nebij potle ü onme graadu vidyeen, toliko da
 nikoyi szudyahu daye Anyel Boxyi bijsl ono. Kada Kvinczian szlisa
 da ye Szveta Agatha priminulapotexase-sze nyee blaago zgrabiti:
 Zattoo vazamsi poli sz-be vitezi szvoyi, uputi-sze kà graadu Panor-
 mu. Da

mu. Da Boxyijm pravednijm szudoom, prigodi-sze dà nà puutu p^o-
ginu ù yednoy rijczy, koya yeszt blizu Katane, yimenom Psemit^o,
yere botechi-yu pribroditi, ulize ù brood sza-szvoyimi konyi, koyi
na nyega szkocsife, yedaan od nyih vasz nyegov obraz izruuxi, à
drugij ne prizta peesuchi nyga dokle-ga ù rijku Psemithu izvarse.
I buduchi mnogo onijh, koyij nyegovo tijlo yizkase, ne bij nasa/szto
do danasnyega dnee. Too-sze tako prigodivs, nareeszte csaaszť
i postenyee Szvete Mucsenicz Agathee, i nikor e ne szmiyase nyee
rood nepokoyiti. Nakoni godisच्या nyee priminutyaa, nà ono miszto
kadi-sze bijsse Anyel ukazaal, koyij onu plocsu bijsse posztavijl na-
greb Martijriczee, Etna gora velik plameen ognjeni izmijtase,
koyij kakono rijka sza velikom munyoom sz varha goree doli tekuchi,
kamenye kako voszak razsztapase, hotechi szaxgati vasz graad
Katanzki. Da ooni koyi pribivahu okolo goree, bixechi prid o-
gnyem, prem dà bibu pogani vtekose-sze ka Templu

Diviczee Agathee, i vazams odnyu koya bijsse

szvarhu nyee greba, posztavise protivu

ognyu. A Boxyoom milosztju tudy-

sze ogany oon vgaaszi Too

csudo-sze zgodi peeti daã

Februarja, na koyi yi-

xtij ona yeszt pri-

minula, i koyij

szvetku-

yemo, szlavechi gozpodina nasega

I szusza Karzta, neka da i mij

nyee szvetimi molitvami

primeno odpuschyenye na

sib grihov, veliko milo-

szardye, szada i vaz

da i ù vijke vij-

ka. Amen.

VDVVCHI-sze po szvoy darxavi Siczilia, pri-szveete Agathee yime razglaszilo, i Puulk od Sirakusee pohodechi nyee greb u graadu Katanee; koyij yeszt bliszu ped-deszeet milya daleko od nyib: prigodi-sze da na biagdaan tee Szveticzee, sz' ofzta lijm puulkoom i Luczia Diwicza postovaana, i meu Siracusaniij kruuto plemenita, tamo putovase sza szvoyoom materyuu Eutichiom, od koye, od csetiru godisfchy, velika karu teczysze, a likaari-yoy nikako nemogabu pomochi. Za too kada-sze ondi zprowood csinyase, csitayuchi sze onada ono cstenye Evanyelyaa, koye povijda kako-ye ona xena, koya dotaknu leto gozpodinovee balyee, i ozdravi od nemochi karui tecsanya. I kada-sze too cstyase recse Sz Luczia materi szvoyoy: Ako veruyes mayko, ovomu csa-sze csyttaa virui i ovo da Szveeta Agatha koyaa yeszt muku tarpila za raadi Iszu Krista, da yeszt dosztoyna vazda-ga prida szoboom yimati, za too dotakni nyee greb viruyuchi, i bochyas ozdraviti. I kada-bijse Puulk szvarsiyl szvakaa, i otisfaal; paddose obbe dvoj Mati i Hchij prida greb Sz. Agathee i zacsese sza-szuzamij prosziti pomochy i produxuyuchi molitvu, obuye ssaan Divoyku Lucziu, i vidiu sznu Szveetu Agathu, u szridi Anyelov sztechi, narefenu dragim kamenyem, i govorechi-yoy; Szesztricie moya Luczia, Diwicze Bogu zavechyaana, csemu proszijs od mene ono, sto szaa-ma moxes tudyee ucsiniti. Yere evo i Materi tvoyoy, vira tvoya yeszt pomogla, i kako po meni uzvisuyee Iszucarzt graad od Katanee, tako hochije po tebi dicsiti-sze graad Sirakusee, yere-szi. Kristu u tvoyemu Divstvu vefzeel sztaan pripravila. Csuyuchi ona too, i probudvosi-sze, uszta-sze darbhychuchi, i recse materi szvoyoy; Mayko moya, Mayko moya, eto-szi ozdravila. Mohm-te za onu, koya-te-ye szvoyimij molitvamij ozdravila, da-mi nikada ne szpominyues od Zarucsnika, i da ne yisfchyas od moyega tyja plood koyij umiraa, i ginee, nego szve ono sto-mi kanyase dati, oddavayuchi-me za cslovika koyij umiraa, i koyij moyu csisztochyu vazeti yimase: day-mi bodeyoy ka goszpodinu Iszuszu Kristu, koyij yetz uzrok i branitely moyee csisztochyee. Odgovori-yoy na too nyee Mati Eutichia: Devet-ye lijta daye tvoy Otacz umarl, szve stoye oztavijl, csuvala-szam, i nizam-sze nicsefzaar iz-bavila,

nego-

nego-szaam pribavila : a ono sto-yeszt moye, tolikoyeer szama bolyee
 od mene znades . Zatvori ocsi moyi, a po szmarti moyoy od szvega
 ovoga blaaga csini stoti-sze budee lyubiti . Recse Luczia : Szlisi
 mayko moy szvit . Niye sza-szvima Bogu draag on , koyij ono-mu
 dayee , csa szobome ne more odneszti , i csa ne more uxjvati . Da
 ako bochjes Bogu ugoditi , day-mu ono, csà tij mores uxjvati . Tere
 umiruchi ono csa osztavlyaas, za too oztavliaas, yere szobome nemo
 xes odneszti . Za too xivechi i zdrava buduchi day Kristu sto yi-
 maas , iszve ono sto meni kanyase dati pocsni nyemu daavati . I ta
 ko govorechi Luczia materi szvoyoy szvakij daan ob tome , pocseffe
 pratece szvoyu prodavati , i nà potribu ubozij obratyati . Csu-
 yuchi nye Zarucsniyk dà one tako babschinu i draago kamenyee pro-
 dayuu, pocsee zkarbyu izuvidati od doykee Szveete Luczia , csa
 more biti da sze tako csini . A ona buduchi muudra tako-mu odgo-
 vori : Namiraa-sze tvoyoy zarucsniczi yedno yimanye koyee vrid-
 no yeszt vechyee od tiszuchya ducaat , i xelechi ono u tvoye yime ku-
 piti , za too nikoyee sztvori prodayee . Veruyuchi luud cslovik ne
 pocsee dalye izpitovati , nego i szaam nasztoyase prodavati . Da
 pokle , napokoni kada szve bijhu izprodavali , vidi da-sze yeszt
 ubozijm udoviczaam , szirotaam , puutnikoom , i Bogu szluxe-
 chijm szve ono razdililo , oszjadi-i nà pravdu-yu pozvaa prida .
 Paskasia Baana , govorechi dà nyegova Zarucsnicza xivee szu-
 protiva zakonoom Czeszarovijm . Koyuu zgrabivji Paskaxiy ,
 pocsee nukati dà Hudobaam poszvetilischija csini . Nyemu Szveeta
 Luczia recse : Poszvetilischye xivo i ne oszkvarnyeno Bogu i Otczu
 ovo yeszt , pobadyati udove , i szirote u njihovih nevolyah . Yaa
 ova trij lita yinoo nieszaam csinila , nego takova poszvetilischya
 Bogy xivomu : Szada neyimayuchi sto vechyee, mene szamu prika-
 zuyem Bogu karztvoo xivuuchye, neka od mene csini sto bochye .
 Paskasius recse : Takove beszide mores szvakomu tebi prikkladnu
 karztyaninu besziditi, dà meni koyij nasztoyim Odluke Poglaviicz
 ob szluxevati , za luudo too povijdaas . Recse na too Luczia :
 Tij nasztoyijs nà zakoni Poglaviicz , a yaa nà Boxyi zakoni
 nasztoyim . Tii-sze csuvaas nyijbe ne uviditi , a yaa-sze csuvaam
 Boga ne uviditi . Tij nyijm xudijs ugoditi , a yaa dà szamomu
 Kristu ugodijm xelijm . Tij ono ucsini sto-sze tebi korisztno vidij :
 a yaa ono csiniym csa znadeem dà yeszt meni ugodno , i prudno .
 Paskasius recse : Szvu tvoyu Didinu sz onimi szizstratila koyij-
 szu-ti csisztochiju vazzeeli , a szada kako yedna bludnicza bez-ocs-
 no govorijs . Recse Luczia : Moyu didinu u dobro miszto yeszaam
 posztavila , a koyibi-mi mogli csisztochiju tjila moyega illi pameeti
 vazzeeti

vazeeti, nieszaam prijmala. Recse Paskasij: Koyij-szu oni koyij vazimayu csisztocyu tyjla i pameeti? Recse Luczia: vij yezte koyij vazimaate csisztocyu pameeti, od koyib velij Apostol: Ozkvarnyuyu dobre chyundi, zalaa dogovaranya. Yere szvuituyete dusaam cslovicsazkym, da zabludyuyu od szuo yega muuxa, to yesz sztvoritelya nyihova, tere da Dyavola nafsiziduyu u taschyb Idoliyb i prilikab. A oni koyij tyjlu csisztocyu vazimayuu oni yeszu, koyij za kratku razkosu ovoga vrimenta, osztavlyayu vikavicsnyu razkosu, i vechye czyne ovo ginechye veszelye, od onoga koyee ne doszpiwaa. Recse tada Paskasij: Hochyeeti prisztati beszide, kada pocsnuu udarczi: Recse Luczia: Boxye beszide ne prisztayuu: Recse Paskasij: Dakle tij yeszi Boog? Odgovori Luczia: Yaa-szaam raaba Boxya, A za-too-szaam rekla daszu Boxye beszide, yere-ye on rekaal: Ne govoriyte vij prida Szudczij, nego Duub Szveeti: oon govoriy u vaasz. Paskasij recse: Dakle yeszt u tebi Duub Szveeti, i oon u tebi govoriy? Luczia recse: Apostol velij, da oni koyij csisztocyu da-szu Tempaal Boxyi, i da Duub Boga u nyib pribijva. Paskasij recse: Yaa-te hochyu u bludni sztaan csiniti pelyati, neka kada budes ondi oczkvarnyena, odbignee od tebe Duub Szveeti. Luczia odgovori: Tyjlo-sze ne' ozkvarnyuyee pria nego ako mijszaal prisztuupij. Yere prem da u moyu ruuku tamyan sztavij, i po ruuczi moyoy poszvetilischya csinijs, Boog too vidij, dali-sze ruuga tym, yere szvakoga, po nyegovy Volji, i hotinyu szuundi. Yere csisztochia szilovana tako tarpij priljubodinijka, kakono zmiyu, alli razboynika. Za too ako-mi szilu csinijs uciniti, dvoyszruka krana hochije-sze moyoy csisztochi dati. Paskasij recse: Ondi-te hochyu csiniti u necsisztochi izdabnuti, ako szada Czeszarove zapovijdi ne obfzluxijs. Recse Luczia: Yure-szam-ti rekla, Tij moye hotinyee nechyes mochi na grijh prignuti. A csagodiyr tyjlu moyemu ucinijs, koyee mnides u toyoy oblaszti yimati, too nechye sze mene prisztoyati. Tada zapovida Baan da doydu bludnyjczy, i da nyu nyime u ruuke govorechi: Zovite szvih ka nyoy, i dopuszttite-yu dotle pogarditi, dokle odpovijduu da-ye umarla. Da kada-yu pocsefe u bludni sztaan voditi, toliku-yoy teskochyu daa Duub Szveeti, da-yu nikakoor ne-mogose kreenuti. Zatoo prisztuupi veli vitezov nyegovih, koyij rivayuchi-yu i potiszkuuyuchi trudyahu-sze i potyahu-sze, da Divicza gozpodinova ne krenyase-sze szda miszta. Tada sztavise povraazi na ruuke i noge nyee, i pocseesze szvi zkupa potezati, da ona kako gora na onoom misztu sztaafe. Tada

G

pocsee

poſſee Paſkaſiy tugu gymati, i od xaloſzti nà manye doboditi. I dozvaa ſarouynyçi, i popove od Idolov, koyij ſzvi ſarabudabi-yu mogli ſza-miſzta ganuii. A ona ſztaafe ſztanovita. Tada Paſkaſiy zapovida da-ſze ſzaxem poliye, mnechi da ſara-mij ſztoyij onako. Potomtoga dopčyaſſe nikoliko volovaa da-yu po-teexu, dali ne mogofe. Zatoorece-yoy Paſkaſiy: Koye-ſzu tee twoye csaare? Recse Luczia; Ovo nie-ſzu moye csaare, nego Bo-xyi daari. Recse Paſkaſiy: Koyij yeſzt dakle uzrok, da budu-chi tij divoyka mlohava, potexuchi-te tiſzuchya muxij, nemogu to-bom ganuti? Recse Luczia: Ako-yib yoſſchye deſzet tiſzuchi ſztavys da-me potexuu, hochyee csuti Duuha Szvetoga gonorechy ega-mi: 'Paſztichyee od boka twoyega tiſzuchya, a od deſzne twoyee deſzet tiſzuchya.

Mucaſe-ſze zatoo pametyu ſzvoyom Paſkaſiy, tere vapiafe: Koyemu ſzveta Diva recse: Sto-ſze mucsijs? Sto-ſze laamas mi ſzalyu twoyoom? Pokle-ſzi vidij da-ſzaam Tempaal Boxyi, yure viruy, akoli yoſſchye ne uidijs, izkuſzi bolyee. A Paſkaſiy yos vechyee dibafe, videchi da ſzmijb ſzoboom csinij lyuudem. Tada cſyni velik ogany okolo nyee uxgati, i pakaal, i ſzmolu, i uli nany livati neka bolyee gorij. A ona u yime goſzpodina naſega Iſzukriſta oſztà ſztanovita nà miſztu onome, govorechi-mu: Yaa-ſzaam molila goſzpodina moyega Iſzuſza Kriſta dà taa ogany neyimaa oblaaſzti ſzuprotiva meni, neka dà ſze rugayu tobome, koyi-ſze uſayu u nyega: I zatoo ſzaam proſzila da-mi produxij xivvot, neka dà onijm koyij veruyu, ſztraab od muke vazmeem, a nevirnihoom oboliyu zatareem. Tada priatelyi Paſkaſiewi nà moguchi tarpiti, da-ſze oon vechyee tako mucsijs, csiniſe da-yu macseem probiyuu; zatoo tako probiyena, dokle boti pomoli, dokle boti govori puulku koyij ondi okolo nyee biſe, govorechi: Navis chyuyen waam, da-ye mijr daan Czirkvi Boxyoy, yere-ye Diak-leczian iz kraljeſztvaa ſzvoyega ſzvarxeč, a Maximià danaſz yeſzt umarl. I kako Kataanzki graad, yimar ſzeſztru moyu Agathu, koyaa z-ny, b pri Bogu odgovaara; tako znayte da-ſzaa yaa daana od Gozpodina ovomu graadu, ako nyegovu-wo-lyu csinechi, primete pravu viru. Too govorechi ſzluſbenicza Boxya Luczia, buduchi, kako yeſzmo rekli, macseem probiyena, prid nyee ocſimaa pelyabu Paſkaſia Bana vezana verugamij, yere-ſze habu tuxili na nyega lyuudi Sicilie, da biſe opliny, onu danxavu. Od onude buduchi potoom u Riym povedeem, i od ſzvega vichya Riymz'toga ſzluſaan, bi nà ſzmari oſzjudyeem. A Boxya macse-nicza Luczia, diovicza priſzveeta, ſz'onoga miſzta kadi biſe.

ſztała,

sztalà, ne bŷ gānuuta i ne irayde nye duuh, dokle ne doydofe,
popovi, koyij-yu szvetimi otaysztoi pricsesztiŷe, i szvi koliczà
rekoŷe: Amen. Na onome yisztoom miŷtu uzidafè potle

Czirkou ŷ nye gime, ŷ koyoy nye molitvè
czvatuu ŷzada i vazda, i dokole
ovij ŷzviŷt bude ŷztaati.

Amen.

XIVVOT S. FEBRONIE,

pò Thomaidi koludriczi
pijszan.

V R I M E Diokleciana Czeszara, bijsē Anthim Baan, koyij buduchi nā szmart nemochyan, bratu szvoyemu Serenu tako pocsee govoriti: Taa brate evo umiraam, zatoo szijna moyega. Lisimacha tebi priporucyueem, koyemu yereskmo zarucsili hchyeer Prosfora. Vychnika, molijm-te da-mu tudyee, pò moyoy szmarti szuadba szpravijs, i da-mu budēs na miszto otcza. Potoom toga nakon trij dniij umrij Anthim Baan. A Dioclecijan. Czeszaar Lisimaha i Serena nyegova sztrijcza szazvaa ka-szebi, i recse Lisimachu: Taa, mladichyu, hoteechi dobra tvojemu otczu, pò nyegovoy szmarti, botijl-szaam udilyee pòsztauiti tebe nā nyegovo miszto; Dā pokle-szaam nikoyij glaasz csuul, da-ti ye draaga Vira karztyanszka, uzdarxal-szaam sze. Nego hochyu da parvoo poydes nā Iztocsnee sztraane, dā onde zatares karztyanzku viru, ā kada-sze vraatijs, tada-chyes Baanō pòsztati.

- 2 Csuyuchi too Lisimach, ne-szmi Czeszaru odgovoriti, yer bijsē mlaad okolo dvadeszeet lijt: Nego Selen nyegow Sztrijcz padsi na tlā recse: Molijm tvoje velicsaztvoo, dopuzti nikoiko daana Lisimachu, neka more pirovati, potomtoga i yaa hochyu s'nyime poyti, i szve hochyemo oppraviti sto tvoje boxaztvenoo velicsaztvoo zapovijdaa. Odgovori Czeszaar: Parvo possad nā Iztook, zatarite Viru karztyanszkuu, kada too oppravište, vratiesi sze, i mene hochyete yimati pomochnijka i toom pijru. I neszmi se yinoo odgovoriti na too, neg-vazamsi zapovijdi, i vele vitezov poydosse. Povede Lisimach szobo m yednoga kneza yimenoom Prima; koyi-mu bijsē Tetijn szijn, i ucsini gaszvoyim voyvodoom. I kada doydosse nā iztook ū Mesopotamiu, ū sztrane koyee-sze Palmyra zovuū, vele karztyanov szazvusse, i pòszkossē, Yere Selen bijsē yedaan lyuut, i nesloviesaa eslovit, koyi ne-szamo ovo, dā i pszoō meeszo karztyanovcsinyasse metati, za too-ga-sze vasz szviit kruuto boyasse.

- 3 I tako jednu noosb Lifimach zazvan ka szebi kneeza Prima, i recsemu: Moy postovaani kneexe Primee, znades, da-ye preem moy Otacz u Garskoy neveri vmra, ali za-too moya Mati karztyanka-ye byla do szmarti, i nasztoyala-ye vele da i yaa karztyanyn budeť: da yaa boyechi-sze Czeszara i Otcza moye-
ga, yoschye toga niyefzam ucsinyl. A szada vidym, od ovoga zalooga cslovika Selena sztrioza moyega, karztyani rusno umarayuchi. Zatoo bochyu da od-szele koliko moremo podotay-
no, braanimo-yb, neka szvih ne pogubij. Csuyuchi too kneez Priym voyvoda: ne csinyasse wechye karztyani hitati, nego onym koyih znadijse, i Monasztiinõ otayno porucevase, da-sze ofuwayu ruuk bisznoga Selena.
- 4 Buduchi oni u onib sztranah kannyahu u Sibapol graad doyti, koyi bijsz u krayini od Asirie, pod Rimszkym vladan-
nyem. A bysse u onoom graadu yedaan Monasztiyr peddeszt xenzhjib glav, timij vladasse Brienna Oppaticza, koyeeyesz byla mestrovicza Platonia Xaknovicza. Ona yeszt ovakovi Za-
konu postavila: V Szobotu ne-bijse Sesztraam szvobodno dilo-
vati, nega-sze zkupiti u Czirkuu. Onde to' Pszalmi poyahu, to Platonia Sweeto Piszmo Sesztraa do Tercsee cstyasse, potom
dadijse Knyiga Brienni, iz koyih ona do vecsernye szeztraam cstyasse: Tako po nye szmarti: Brienna csinyasse, koyaa yimaase
poli szebe dvij Divicze mlaade, i dobro nausene; jedna-sze
xovijse Prokla, drugu Febronia. Prokla yimase dvadeszet
i peet lyt, a Febronia dvadesset, Taa bijsz Brunne unuka, i bijsz
velo lyja xivota, i veszela, kakova-sze nebi mogla napj-
szati.
- 5 Zatoo Brienna veliku zkarb yimase, videchi Febroniu toliko
lyuczku, glyedaase kakobi-yu csirtu uzdanxaala. Yimayuchi
one szezetre obicsay od jednoga vecsera do drugoga nischye
ne yizti; zapovida Febronij, da nakon dvaa dnj yednoocs
videe. A ona szaama videchi-sze takova xivota, ni onada
ne nasztyasse-sze dozti kruba i vodee. Ka-tomu csinila-ye szebi
acsiniti jednu sztoliczu malabnu, trij lakti dugu, a pedaly i
pool uzku, na koyoy szpaase, kada bijsz vriyme, a nikada
na szarnoy zemli. I kada-yu Dyavaal nochnym mislyenyem
napasztovasse, tada uztaayasse, i mnagimij szuzamij Boga mo-
lyasse, da-yu od napazti ofzvobodij, i szveto piszmo cstyasse.
I buduchi yu draag nauk, toliko-sze bijsz naucsila, da-sze
Brienna cudyasse. I tako ona u Szubotu szeztraam u Czir-
kvi szvetu xnyigu cstyasse. A yere oni dnj szubotnij i nik-
ginee

yinee xene plemenitee ù czrikwu dobodياهو poszlufati Dubov-
nij nauk; biſe zapovidala Brienna Febronij, da ſza-pokriwenijm
obrazoom cſtij, yere izvanyzhoga cſlowika alli xenee lijcze Fe-
bronia nikadar ne biſe widila.

6 Zato Febronee razuum, lipota, i pokornoſzt, pò
ſzweem Graadu na glaſzu biſe. Csnyuchi too Hiera veli-
ka wladika biſe uxgaana, i xelyaſe widiti Febroniu, i govo-
riti ſnyome. A ta Hiera biſe poganka, i ne karſchyena,
i nakon ſzedam miſzeczij biſe-yoy wmarl Muux nyee. Zato
buduchi udova, biſe-ſze ka-ſzvoyjym vraatila, za ù mijru xivi
ti. Zato dojde kà Monafztiru, i doſad kà wratoom, dojde-yoy
ſzuprotiw Brienna oppaticza. A ona padſi na tła prid nyome,
recse-yoy: Zaklyinyä-te oniym koyj ſztworil yeſzt nebo i zemlyu,
ne odwarzime zaſto-ſzaam poganka doſzle biſla, i ſaala dya-
walzkaa: Ne uzkrati-mi nauk ſzeztriczee moyee Febroniee:
neka-ſze pò vaafz naučſijm puut ſzpaſzenya. Ofzvobodite-me
od ovoga neceſiſztooga Szvija, yere-me ſziluyu moyj rodyaczi
drugoga muxa vazeeti; dozta-mi-ye ſzee dobee ludoozt.

7 Too govorechi Hiera, mocaſe ſzuzſamij noge Brienne: A
ona miluyuchi-yu odgovi-yoy: Koliſko za Febroniu viditi,
znadee-Boog, dà od dva godiſchya, vazela-ſzam-yu ù owij
Monafstijr, à ſzada-ye oſzamnadezte godiſchya, da niye muſkee
aliti xenzkee glavee ſzvitovnee. oblicyee widila. Dà i nyee
doyka cſezto-me-ye ſza-ſzuzama molila dabi-yu mogla viditi, i
nyeſzam dopuſztla: Niſchye ne manyee videchi tebe, da-ſzi
Bogolyubna, i da-yu xelijs viditi, hochyu-te dopuſztiti ka'nyoy,
ali potribuyee da-ſzi koludricſkoom ſzuknyoom oddivena. I tako
povede Brienna Oppaticza, Hieru udoviczu ka Febronij.
Koyuu kada vidi Febronia tako obucſenu, mnecchi da-ye kolu-
dricza, prid nye-ſze noge varxe nà tlo, paka-ſze zagarlife; i
zapovida Brienna da ſzeduu, à dà Febronia. Boxyega piſzma
knyige cſtij. Oniym cſtenyem Hiera toliſko-ſze zkrufeſaſe, dà
ſzvu onu nooch ne ſzpaſſe, ni-ſze ona umaaraſe cſtechi, ni ova
poſzluſayuchi, à ſzwe tło biſe ſzuzamij z-mocſila. Raz-ſzva-
nuſi-ſze jedva-ye mogla Oppaticza cſiniti, da-ſze Hyera
domà vraatij, i tako zagarlwiſi-ſze ſz-ſzuzami, poyde Hiera
domome; uciſni da ſzvoy Otacz i Mati, oztawiwſi poganztwo
wiruyu ù Boga pravoga, ſztvoritelya nyihova.

8 A Febronia oppitovaſe-ſze od Thomaidee, koya biſe dru-
gaa za oppaticznom: Molim-te Gozpoye i Mayko, koyaa-ye ova
ſzeſztra i koludricza, koya-ſze toliſko plakaſe, kako dabi ni-
kadaar Szvetoga piſzma ne poſzlufala cſtenye. Reche Tho-

mais Febronij : Ne-posznayes-li koya-ye ? A ona : A kako mo-
gu yaa znati tuyu xenu. Recse-yoy Thomais : Ovo-ye gozpoya
Hiera. Recse Febronia : A zasto-mi nij-szte rekli, nekabib ne
byla govorila s-nyome kako sxa-szezroom. Recse Thomais :
Tako ye zapovidala Oppaticza. Onj dnij Febronia byla yesz-
dò szmarti nemochna, i nà onoy szvovoy stoliczi lexaase.

9 V too doydose gliaasz dà Lysmach i Selen priblixuyu kà ono-
mu Graadu, zà dà Karztyani proganyayu, i mucsee. Zattoo
vszi Karztyani koi byhu u onomu Graadu, popi, fratri, i szvi-
tovnij, oztavivsi szve nyibovo razbignuse-sze, i sxaam Biz-
kup. Csuyuchi too one Redownicze, poydose kà Brienni i reko-
se-yoy : Csa yimamo mij ucsiniti pokole szvi yinij bixee? Csa-sze
vaam vidi, recse oppaticza? A one : Zapoviy Mayko rekofe,
ncka-sze kadigodyr i mij szbranimu. Nà too Brienna: Xosbye
niyezte booy vidile, à yure borhyete bixati. Ne csinite, tako mo-
lijm vaasz Hchyericze, nego-sze svuprotivimo, i umrimo za-
onoga koi-ye zà naasz umarl, neka da sxa nyime i xivemo.
Too one csuvsi umuknuse.

10 Dà drugij daan potle, yedna od onib szesztaar, yimenuom
Eteria recse : Taa znadem dà czichya ovee Febronie Brienna
naasz ne puscbya otyti. Hochye da szve my czichya nyee iz-
ginemo. Da poydimo ka-nyoy à yaa hochyu-yoy zà zwich govo-
riti. Me ù nyimij nikoyee bvalyahu, nikoye budahu nyee,
szvit, napokoon szve poydose kà Brienni szvita pitati. Kada
one doydose, i izazna oppaticza szvit Eterie recse-yoy : Csa
uetijs szexstro Eteria? Odgovori Eteria : Da zapovides da-sze
uklionjmo ovoga bijza. yere nieszmo mij bolyee, od redownij-
kov, i od Bizkupa. Razmiszli dà yext meù namij mladib di-
voyaak, koye-ye potriba csuvati da-yh vitezi ne pogaarde : i dà
mij nemoguchi tarpiti muke ne izgubjmo duse nase, i vasz ovij
trud nas. Ako-ti-sze vidij, neka ubignemo, i szoboom odve-
demo Febroniu.

11 Csuyuchi too recse Febronia : Xivee moy Iszus-Karzt, koye-
mu-szam-sze zarucila, i komu sxaam Duusu moyu zave-
chila, ne poydem iz ovoga miszta, nego hochyu ovdumrjeti i
pokopana biti. Onada oppaticza obratrusi-sze kà Etrij : Tij,
recse, vidijs, csa csinij, ya nechyu zatoo Bogu razloga dati. A
oztatym recse : Szvakaa od vaasz znade csa-yoy bolye yest, ono
csa-sze vaam vidij csinite. Tada szve one szextre, boyechi-sze
placsuchi, i parfzi biyuchi iz Monasztira vaan poydose i Pro-
kla druuga Febronie, garlech-yu molyase Febroniu da Boga-

za-nyu molij. A Febronia darxecbi-yu za ruuku ne puschyaso da poydee, gonorechi : Boy-sze Boga szeztricze daar tij naasz ne oztavlyay. Ne vidisti da-szaam nemochna, i ako umreem, ne- chye-me mochi Brienna u Greb poztaviti . Recse zatoo Prokla: Nechyu-te oztaviti Szeztricze . Otto, recse Febronia prid Bo- goom obechyalaszi-mi da-me ne-chyes ofztaviti. Nis chye ne ma- nyee pokle-sze vecseer ucsym promiszlvi-sze Prokla , ne ob- szluxi sto byse obechyalas nego poyde ssa oztaalimi vaap mo- nastira .

11 Videchi Brienna Oppatieza puuzt bez koludriczaa Mona- styr, ulize u Czrikuu, varxe-sze na-zemlyu, i placsuchi i vapi- yuchi Bogu-sze molyase. A Thomaiskoyaa byse drugaa za nyo- me govorase-yoy : Ne placsj moya Mayko , Moguch yeszt, G. Boog, da ove tuuge i napazti dobar konacz yimayu. Ko-ye kada usfaal u Boga , tere-sze-yeszt prihinyl ? Ko-ye verovaal Bogu , tere-ga-ye oztavyl? Tako yeszt recse Brienna, da csa-chyu Fe- bronij, kamo-chyu-yu szakriti ? Kakochyu mochi glyedati, da- yu tij necsitztj lyudi za robinyu vodee ? Na too Thomais : ye- da-szi zabila sto-ti rekob. Oon koyj more martvijn uzkarzna- ti, oon yiztij hochye i Febroniu kripiti i vzdaxati . Zato-sze ne zlovolyi , nego poydimo da Febroniu pokrijpimo , koyaa ne- mochna lexij .

12 I kada doydose ka sztoliczzi na koyoy Febronia lexaase, veli- kij plac zacsee Brienna , i sztavivsi lytze svoye meu kolina mnogo szuzzaase . Recse zatoo Febronia Thomaidi: Molim-te mayko, za-sto-sze toliko placsee Brienna, yere i malo pria csula szaam-yu u czrikvi vapiyuchi. Recse Thomais: Czijchya tebe- sze ona xaloztij, promislyayuchi raaszap koyj nasz csekaa, vi- dechi da-szi tij tako mlaada , i da-szi tako lypaa . Recse na too Febronia: Molijm vaasz da za-me vasu szluxbeniczu Boga molijte , yerebo moguch yeszt , i pogledavsi moye ponixenye mo- re-me nelagodnu pokrijpiti, i vztarplyenye dati-mj, kako daaye szvym szlugam szvoyim, koyi-ga pravo lyubee . Na too Tho- mais : Hchyericze moja Febronia , evoye blizu vrime od boya , zatoo ako mij budemo latyene od nyh, naasz buduchi mij szta- re, barzo-chije vmoriti, alli tebe , yere-szi mlaada hochye dar- xati. Zatoo ako-ty buduu lijpo govoriti, ne ugagyay-yjm, ako-te zlatoom illi szrebroom , lipimi balyinamij illi yiztovinamij bo- tili buduu prihiniti, csuy , ne veruy-jm , neka da ne izgubijs plaachyu mimosafsznoga truuda tvoyega, i neka nij-szi ruugo Hudobaam . Ni-ye sztvaar lipsaa od Divsztvaa , velika pla- chya

chya nyee, koyaa yezt Zarucsniyh vikuvicsnyij. Naasztoy dā onoga vidijš koyemu-szi duusu tvoyu darovaala. Viy bchyercze dā ne razcsinijs Zavit, koj yimaas sz-Iszu-karztoom-yere-ye sztrasaan onij daan,kada szudacz budee sziditi nā priztolyu szlave szvoyee, od koyega bochye szvaky priyati pō mirj szvoyega dila.

14. Poszłusayuchi too Febronia, potvardyevafe-sze, i pripravlyafe-sze varlo szuprotiva duubū dyavalzkomu, i odgouori Tho maidi: Dobro csinijs gozpoye moya, dā raabu tvoyu kripijs, yere-szi duusu moyu bitriyu ucsinila. Dabih-sze hotila bijla boya ukloniti,mogaab i ya sz szesztramij izlizii, i szakriti-sze. Dā yere onoga xelijm viditi, koyemu-szaam duusu moyu darovaala:xudijm kā nyemu poyti, ako-me doztoynu ucsinij dā zā nyegovo yime umreem. Pokole tee nye ricšij csu Brienna, Oppaticza zacsee-i ona nyoy tako besziditj: Hchyericze moya, szpomeni-sze sto-szi-sze od mene naucsilaj kako-szi i tij yiniyb vcsila, i szpomeni-sze dā od ditinyštva tvoyega, od doykee-szaam-te vazeela, i dō danasnyega dnee, nitkoort tvooy obraz ni-ye vidijl. Ni-szaam hotila, dā-sze misaas sz xenamij sze-ga szvijta, evo kako szam te uzdarxaala došzele csifztu. A szada csa-ti yimaam bchyericze vcsiniti? Molym-te ne pogaaardi sztaroozt moyu, ne vcsinij taschy truud maykee twoyee dubovnee, Spomeeni-sze od boyniškou, kojij-szu prida toboom yaako i szlavno Martyrštvo podnefzlj; ne szaamoo muskee dā i xenzkee glave, meu koyiniy Libia, koyoy-szu glavu odbxatilj; ā Leonisu ye-szu ū ogany varglj. Doydi-ti nā pameet Eutropia, koyaa buduchj od dvānadexte ljt, dobrovolyno yezt zā czichya praave vire szmart podnefzla. Ne csudyafeli-sze tij vazda od poszłuuha, i pokornozti Eutropie? Kada Szudacz nyuu csinyafē sztrilyati, zā dā pobignee od sztraaba, ā ona Mateer švooy poszłusayuchi, koya-yoy govorašē: Hchyercze moya Eutropia, csuy dā ne bijijs; ruke szebi na zaada sztavivsi sztaafē, dokle izasztrilyana nā zemlyu padfi duuh szvoy izpuuzti, i materinu zapovijd ne szlom. Niszi-li tij ovēe divoycsicze vztarplyenye vazda bvaalila, ona knygee nikakovee ne-znadijse, ā tyye-szi i yiniyb vcsila.

15. Too i oxtaalo one govorechi, nochy mimoyde i daan ofzvanu, ū too doha pocsee-sze csuti ū graadu placš i buka,yere bijhu dosli Lisimach i Selen. Koyim,kada bijhu yure mnogo karztyanij pobitali, i ū tamnicze vargli, dopovidano bii od onaga Mona-

H sztira.

szтира. Zattoo dosadsi vitezi kà Monasztiru pocseese szikiramij vrata czijpati, i popadsi Briennu oppaticzu, botiabu-yu macseem ubiti. Nego Febronia padsi prida nyih pocsee nyih ovako moliti: Zaklyinaa vaasz Bogoom nebezkiym, mene mene parvoo vmore, neka ne videe ocsi moyiszmant goszpoyee moyee. I' too vrimenizki kneez Priymus, i szardechi-sze isztira odonde yunaa czi, i recse Brienni: kamo-szu osztaale, koye-szu bijle ù ovooom Monasztiru? Recse ona: Szve-szu od sztraaba pobignule. Recse Primus: Dabi-szte i vij bijle pobigle. Zattoo-vaam budi szvobodno poyti kamo hochyete I tako vazamsi szobome yunaczsi otijde i poyde kà Lisimachu. koyi-ga oppijta: Yeszt-li yisztina csa-szmo csuli od onoga Monasztira? Recse Primus: Tixtina yest, i zazva-ga nà sztraanu, i recse-mu: Szve koye-szu ù oneme Monasztiru bijle, pobignule-szu, i nij-szmo nasli nego duy Sztaricze, i yednu mlaadu divoyku. Dà hochyu-ti csudnu szvaar povidati, Nie-szaam takovo oblicsyee meu xenamij doszele vidijl, kakovo-ye onee divoykee, znaade Boog dà yiztinu povijdaam, i vidijl szam yu nà yednoy sztoliczsi lexeecsi, toliko da-szam-sze za-csudijl. i dabi ne bijla sziromascha, doztoyna bi bijla tebi moyemu Goszpodinu xena biti. Ako-mi-ye, recse Lisimach, moya Mati zapovidala, dà ne proliyam karu karztan-zku, nego da yim yeszaam priately, kako mogu Iszukurztovijm zarucsniczaam koyee zlo miszliti. Takoo molim-tè, povedi-yib vaan Monasztira, i szabrani-yib neka ne upaadu ù ruuke ovoga Selena sztricza moyega lyutoga.

- 16 Tada yedaan od onih zalijh yunakov koyi-szu ù Monasztiru bijli csuyuchi too, potecse kà Selenu, i pvida-mu kako-ye yednu toliko lijpa mladicza ù onome Monasztiru, od koye Primus kneez sz-Lisimachom govorei da mu yu zà xenu dadee. Csuyuchi too Selen kruuto-sze raz-szardi, poszla ù Monasztir da-sze ymayu tee xene zadarxati, i csijni pò graadu raz-glasziti, da hochye za-yutra Febroniu na prijd doveszti. Csuyuchi too, zkupi-sze veliko mnoštvo maxij i xeenaa onoga graada i kotaara, zà glyedati boy Febronie. Kada sze dake raz szvanu doydose ka monasztiru viteezi, popadosz o-nee sztoliczsee Febroni, i sztaxivsi yoy xelizne veruge około vraata nyee odvedose-yu. Da Brienna i Thomais darxeechi Febroni, placnim glaaszom molise viteezi, dà moguu mala sz-Febroniom govoriti. i oni-yim dopuszeti. A one molyabu yoschye dà i nyih s nyome poveduu nà muku, neka da-sze szaam takiko ne-boyij. Rekoze vitezi, da yim-
naye

niye zapovidano, nego da Febroniu szaam doveduu.

17 Pocese zato Brienna i Thomais potvarayevati Febroniu, i parva Brienna ovimij beszidamij: Evo moya Hchyericze Febronia, szadà tìj nà boy izhodijs, promyszli da Nebegkij Zarucnyk tvooy glyedaa taa boy, i da-ti Anyelzkee mochi venacz pripravaan darxee, akò sztanovita budes dò kooncza. Csuy, dà boyechi-sze mukée, ne budes saala Dyavloom, ne miluy tijlo tvooye kada-ga vidìjs razdiruchi. Yere illi hochyemo illi nechyemo malo poszle yjmaa ù greb poyti, i prahoom posztati. Evo yaa ù ovoom Monasz tiru placsuchi, hochyu csekatì illi dòbaar illi zaal glaasz, da molim-te Febronia moya day da dobaar glaasz od tebe csuyeem. Day-mi Boxe dobaar glaasz csuti, da-mi koo povýdee, Evo Febronia pozgala-yeszt pravaa Martijricza. Na-too Febronia odgovori: Timaam uffanye, i viru ù moyemu Bogu, Mayko Brienna, dà, kako ny-szaam nikadaar za-luudo vazimala tvooye zapovijdi, tako ne chiuni szada; nego hochye vasz puulk viditi, i csuditij-sze, i hochyee tvooyu sztarooeszt blagoszlyivlyati, i rechi: Ovooye oon pravij szaad onee velikee xenee Brienne. Yere hochyu ukazati ù xenzkomu tijlu muskuu pameet. Dà molite za-me Boga, i neka-mi yure poyti. Recse i Thomais: Xivee Boog szeztricie Febronia, hochyu-sze ù szvitovnee balye obuuchì, i poyti-chyu glyedati taa tvooy boy.

18 I hotechi-yu viteezi yure odvezti, recse Febronia: Molijm-vaasz Mayke moye, da-me blagoszlovijte, i dà Boga krunto za-me molijte, i da-me puztite ottijti: Tada Brienna zdvignuv-si ù nebo ruuke szvoye, velikijm glaaszoom, pocsee Boga moliti ovako: GOSPODINE ISVSZE KRISTE, Koyij tvooy raabi blaxenoy onoy Tekli, ù kipu Pavla Apostola, yeszi-sze ukazaal, molim-te vkaxi-sze i ovoy ponixenoy szluxbeniczi tvooy, ù vrime boya nyee, i tako zagarlivsi-yu puuzti od szebe. Nyuu Vitezi kà Selenu odvedoje, à Briennaplacsuchi i vapiyuchi padsi nà ono miszto kadi Boga molyase, pocsee za Febroniu moliti. A Thomais vazamsi szvitovnu szuknyu, poyde glyedati csa yimaa zà Febroniu biti. I szve one xene, koyee ù szubotnij daan dobodiyahu ù Monastijr, nyee nauk poszklusati, parszi szvov biyuchi, szuzechi teczijbu viditi-yu.

19 Zato i Hiera udovicza csuyuchi da-szu Febroniu iz Clostra izveli, vzta-sze, i tolik velik glaasz vcsijni, da otacz imati nyee i otzaali ù kuchi zacsudise-sze, i pitabu-yu, csa-

yoy-ye. A ona-ym odgovori: Szesztriczgu moyu i mestroviczu pelyayuu nà muke, yere-ye karztyanka. I koliko vecbye oni nyoy govorahu da-sze ne placsee, toliko ona vecbye vapiyase, i plakaase, govorechi-ym: Neka-te-me goorko plakati, za szesztrizom i mestroviczom moyoom. Too-ona govorechi csinyase da-sze i oni xaloztee i placsuu zà Febroniū. Zatoo iz-prosz-zi-si-sze od nyjh, da moxe poyti viditi, sz-mnogimij szluga-mij i dvojkamij poyde krutoo xaloztna nà mizto kamo-yu yjmau dovezti. i mezu velikijm mnoštvoom od xenaa placsu- chib nayde szuprotiv i Thomaidu, i sztasse zkupa.

- 20 V too doydose i szudczu Selen i Lifimach, koyj zapovidase, da doveduu na prid Febroniū. A ona szta prida-nye sza-ve-zanimij rukamij, i sza-verugoom nà garlu. Koyu kada puuk vidi, szvi szuzahu i uzdibahu. I zapovida Selen da-sze ne bucij. Arece Lifimachu: Opituy ovv xenu, i szlisay nyee odgovori. Recse nyoy Lifimach: Nū mladice reczi; yeszili szvobodna alli robinya? Odgovori Febronia: Robinya-szaam. Recse oon: Csigova? A ona: Krista raaba-szaam yaa. Kako-ti-ye yime, recse Lifimach? A Febronia: Karztyanka-sze zovecm yaa: yiztina da ponixeena i odvarxena. Tada Lifimach: Yime tvoye xudijm znati. Rekob-ti, velij ona, da-szaam karztyanka, dā ako yjme moye hochyes znati, Febroniom mati moya xazvaala me-ye. Tada pocsee Selen szanijoom govoriti: Bozi-szu-mi szvidocz, dā ni-szaam kanijl sz-toboom govoriti, da pokole krotkoozt, i lipota tvoya, gnyvv moy, i szarsbu koyuu szuprotiv tebi yimaab, pridobih-szu, ne-chyu-te yjnaako nego kakono hochyer moyu opitovati. Szlisi zatoo hochercze moya: Bozi-mi-szu szvidocz, da yaa i An-thim brat moy spravili-szmo ycanu bogatu pinezij i blaagom xenu Lifimachu, bchier Prosfora, zatoo ako naasz budes poszlufati, hochye-mo tuu szvadbu razcsiniti, i tij-chyes-mu praaava xena biti, i na nyegovoy desznoy sziditi, kako yaa szada. Vidijs da ye i oon lyp kako i tij. Zatoo vazmi moy szvit, kako-no otcza tvojega, i hochiu-te szlavnoom ucsiniti, i nechye-te vecbye ubostvoo moriti. Tere nimayuchi yaa ni xenee ni diczee, szve moye tebi-chyu dati, i hochyu-vaasz zà szijni darxati, i hote-te szve xene blaxenu yimenovati, kada-te ū tolikoy szlavi vidce. I szzaam Czeszar Dioklecizian hochye-ti veliki daari pri-kazati, koyj-ye obechyal Lifimachu da-chye-ga Baanom velikijm ucsiniti. Evo-szi szve csula, zatoo odgovor; meni otczu tvojemu da hochijes Bogoom-sze klanyati, i obbesze-

li szarczemoye, yere ako ne ugodijs moyemu szwitu, Bozi-
ma-sze prziszeem da ne budeš trój ure xowa, za too reczi sto
mieszlijs.

21 Na too Febronia: Yaa, szudose yimaam, i nebu sztaan
neucsynenij rukamij, zarucsenye koyee-sze ne moxe razcsi-
niti, a za parchiu szwe kralyewstwo nebezho. Zattoo yimayu-
cchi Zarucsnijka koyij ne umiraa, ne bochyu-sze druxiti sza-
cslovikoom koyij omiraa, i takto ne-bochyu ni csuti sto-mi
obituyes. Zattoo-sze i ne muci za-luudo, ne-chyes pri meni, ni
sz-typmi-ni-z-gardimij ricsij nischye opraviti. Varlo-sze na-
too Selen rasz-szardi, i zapowida vitezoom, da-yoy szuknyu
odderuu, i da-yu drugoom razdartoom szuknyoom oppassu,
neka-sze sztidij prid pulkoom, da promiszli od kolikee,
szlawee, koyu-yoy obitowase, na koliku-yezt szramotu dosla.
Zattoo-yu yunaczi szwukose, i zlocesztijm povoyoom oppa-
szase, i onako sz-osztalijm tyloom golu dowedose prid szwi. Tada
Selen: Sto welijs Febronia? Vidis-li od kolika dobra, na koliko
zlo yeszli dosla? Recze Febronia: Szlisi szudose: Da-me golu
szaszwiyma szwucses, yaa za nischye darxijm ovu szramotu.
Yere-ye yedaan szatvornitely muxa i xenee Boog. Za too ne
szaamo ovo tarpjym z-dobree wolyee, da-szaam bez szukniee,
da xelijm macsem poszicsena biti, illi-ti ognycem szasgaana.
I yeda doxtoyna budeem tarpiti, za onoga, koyij za-me toli-
ko i tolikaa racsiyl yeszt tarpiti.

22 Tada Selen: Ne szramešlyiwaa xeno, i szwakce szramotee
dosztoynaa, znadeem da-sze dicsijs lipotoom twoyoom, zato-
sze ne bayes da-szi gola prid lyudij. Recze Febronia: Znaade
Krist moy, da do danasnyega dnee, nij-szaam widila obraza
muskoga, a kako szada xelijm widyena biti gola? Da nu rec-
zimi luudi szudose szada; Kada-sze koo borij, ne szwucseli-
sze iz balyijn, da protivnijska na zemlyu laglyee warxee? Za-
too i yaa csekayuchi ogany i osztaale muke od tebe, kako bo-
chyu oddivena sztaati? Niye-li potriba da golo tylo priime
wdaarczi, dokle otcza twoyega Dyawla pridobudeem? Recze
zattoo Selen: Pokole-sze owa xena ne maari za muke, ni-sze
boyij ognya, razapnite-yu na csetiri sztraane, i pod-anyu oga-
ny sztavite, a ozgoora csetiri viteezi sibamij-yu biyte. Zattoo
biyyuchi-yu oni tako, mnogo karwi Divicze na zemlyu teczijs-
se, doganij ulycem polivaan toliko-yu zkonsawase da-yoy i
csriyja goraabu. To-sze za nikoliko urij csinechi, waz oni
puulk, velikijm glaszoom Selena molyase owimij beszidamij:

Profzti,

Proszti, milosztivij szuwcse, prozti Diviczi mlaadoy. A oon toliko vechye csinyafe-yu mucsiti, dokole vidi dà-yoy meeszo nà zemlyu paddaase. Onada zapovida dà dozpyuu yu-naaczi, koyij mnduchi dà ye izdabnula, vargose-yu nà sztraanu.

23 A Thomais videchi onoliku muku Febronice, zamrij i paddè nà zemlyu prid noge Hiere. Koyaa velikijm glaaszoom zavijknu: Taob menü Febronia szeztricze moja, mesirovicze moya, ne szaam-szaam tebe izgubila, da evo i Thomaïdu ovo i ona czichya tebe umjraa. Csuyuchi Febronia na zemly lexechyaa glaasz Hiere, pocsee moliti vitezi, dà Thomaïdee obraz bladnoom vodoom poskropee neka uufze doydee, i oni vesinise. Selen recse Febronij: Kako-ti-sze csinij ovo tvoje parvoo borenjee? A ona odgovori: Od ovoga moyega parvoga borenja vidiszi, da yeszàam ne primosna, i da sze ne ba-yeem za tvoje muke. Tada recse Selen: Obbiszite yu nà drj-vo, i gvozdenimj grebenj razdirayte nyee bedrà, i prizta-vite yoy oppeta ogany, ne-ka-yoy i koszti szaxgee. Za-too-yu toliko razdirahu, da yoy i meeszo x-karvyu nà zemlyu padda-se, i ognjem-yu szaxigabu. A Febronia ocsi ù nebo zdvig-nuosi recse: Doydi gozpodine ù pomooch moyu, i ne zapuz-ti-me ù ovij csasz, i vechye ne progovori, preem da yu ognjem palyahu xeztokijm, i vele ad onijh koyij glyedaku ne moguchi podnexti, bixaabu od onude, a yinij kruuto molyabu szudcza dà csinij yure odnexti ogany od nyee, i takoga csijnì Selen od-nexti.

24 Ona tako nà drivu viszechi, yoschie-yoy nisto govoraase, dà ona nemogaase odgovoriti. Zatoo zapovida oon da-yu sznemuu, i kà yednomu sztulpu vesuu. Potoom recse Czocza-nu: Pokle mi ova zalaa xena nechye adgovoriti, odrixi nyee yazik, i varzi ù ogany. Tada Febronia izplazi szvoy ya-zik botè da sze odrixee. Dali puulk pocsee za Boxiju mi-loozt moliti Selena, da too ne csinij. A on zapovida, da yoy zuubi vadij. Vazamsi zatoo Czoczan klyischa, pocsee-yoy zuubi vaditi, i kada-yoy byse yure szedamnadefzet zubij nà zemlyu vargaal, zapovida Selen da oztavij. yer-bo-yoy toli-ka karv iz uufzt teczjse, da-sze byse prinemogla, nego Li-kaar csini-yoy sztati karv.

25 Zatoo pocsee Selen oppeta pjytati-yu: Hochyef-li daar sza-da Febronia pokorna biti, i Bogoom postenye csiniti? Komu ona: Zalij i propasztnij sztarese, tij nasztoyis meni moy puut pripri-

pripričiti, dà ne mogu ka momu Zarucsniku poyti. Naztoy sto parvoo moxes, iz ovoga blatnoga tyla ofszvoboditi-me, yere-me moy Lyubovnyk Iszucarzt yure csekaa. Tada Selen: Hochyu-ti szvakoyako macseem i ognyeem razcsiniti tvoye tylo, yere vidym da-szi czichya tvoye mladosty obola i bez sztydi. Dà nechye to tako bitro biti, kako tñ xelij: yere ova tvoya oboliya vechyee zla dosztotyj. A ona ne moguchi-mu odgovoriti, czichya velikee boli, toliko-mu vechyu szarxbucsynase doyti. Tada zapovida Selen dà-yoy-sze yimayu czicze odrizati. Czoczazn prisztuupi dà odrixee, à mnoštvo molyase velikym glaaszoom, dà-yoy toga ne csini. Razszardisi sze Selen recse Czoczazu: Sto sztoyis Bogov ne-priatelyu, csa-yoy tñ parszi ne rixesi! Tada oon vazee britvu, i odszycse-yoy desznuu doyku. A ona podvignuv-si ocsi szvoy ka nebu, velikym glaaszoom recse: Gozpodine Boxe moy, poglyeday szilu koya-mi-sze csini: prijdi duusa moya u tvoye ruuke. I vechye, niye govorila. Kada-yoy obbe-dvij doyke odrizase, i na zemlyu vargose, zalj szudacz zapovida, dà-yoy rane one ognym paale, toliko dà-yoy i vtroba goraase. Zattoo videchi mnoštvo toliku nemiloozt malo-manye szvi odaydofe, ne moguchi glyedati, csisztyj i ocsityj glaaszoom prokiynyayuchi Diocleciana Czeszara i nyegovi Bòzi.

- 26 Da Thomais i Hiera porucise po jednoy divoyczy u Monastir Brienni, kako ye sztvar prosla. Zattoo recse-yoy velikym glaaszoom divoyka: Thomais i Hiera ovo-ti porucayuu, dà-sze ne trudijs vechye, ruuke zdviuxuchi u nebo ka Bogu, i ne szkarbi-sze vechyee molechi, yere-ye Febronia yure velike csaaz ti prijala. Recse tada Brienna: Gozpodine Isza Karzte doydi na pomooch Febronie raabe tvoje. I padsi na zemlyu. kadi szi recse Febronia? I oppeta ruuke ka nebu zdvignuvsi Gozpodine recse poglyeday ponixenztwo divoyke tvoje Febronie, day yoy pomooch; ucsini dà vidym Febroniu meu oztalimi Martiri tvoymij.

- 27 Oppeta zapovida Selen Febroniu od sztulpa odrisiti. A ona padè, yere ne mogaase sztaati. Tada knez Primus recse Lisimachu: Csemu-szu tolike ove muke ove mladiczee? Recse Lisimach: Neka, yere ove muke na velè lyudj szpaszenye prisztoyee, yeda i na moye. yere-szaam vele takovih sztvarij od moye matere csuul. Ne byse-li u moyoy oblaazti csiniti-yu odrisiti i puuztiti, dà neka boy szvarsty. Tada zdvignuvsi-sze Hiera szuprotiv Szudczu recse: Byszni, ne csloviese, yeshche-li

ſche-li nij-ſzu zadovolyne muke, koye-ſzi daalovyv Diviczi? Ne ſzpominyeſti-ſze Materee twayee, niyeli i ona xena biſla, niyſzu i tij ſzaſzczzi ſzaſzaal, koyj-ſzi cſiniyſzada ovoy Diviczi odrizati? Zato-li-ſzu-te xene doyile, dajymaas ſzuprotiv xenaam nemiloozt kazati? Cſudim ſze da yofchye twaye twardoo ſzarcze ne omeuſſaa. Da veruij yiztinno, kako tij nieſzi proztijl ovoy Divoyecki, tako nechye ni tebi proztiti kraly nebezki. Cſuyuchi too Selen lyuuti, zapovida da-yu yimayu ſza ſztribee na koyoy biſſe doli doveſzti, neka da i nyu mucſiti cſiny. A Hiera rada ſza veſzelijem ſzayde, i recse: Gozpodine Boxe, Boxe Febronie, primi i mene raabu twayu ſza Febroniom. V too Selenovi priyateli daſe-mu ſzvit, da-yoy niſchye ne cſiniy, yere velyahu da-ſze moxe vaasſz graad czichya toga ſzmutiti, i izginuti. Zattoo-yu oſztavi, nego-yoy vapiyuchi recse: Cſuyes tij Hiera: Pò Bozi czichya tebe bochye Febronie vele vechyee muke tarpiti. I udilyee cſijni obbe dvij ruuke Febronij, i deſznu nogu odhvatiti. Zattoo podſztavivſi Czoczaan drijvo, deſznu i livu ruuku yoy ſzikiroom odſzicſe. Tolikoye zamahnu da i deſznu nogu odſzicſee, dà ne nayde gleexany, zattoo oppeta drugocſy odari, alli yofchije nemore odſzichi. Onada vaſz puulk zavijknú, nego tretoom zamahnu, i yedva priſzicſe.

28 Febronie zattoo ſza-ſzvuij tijlom trepechuchi, i yjmayuchi yure minuti, ſzilov aſe-ſze da i livu nogu more na ſztuulp ſztaviti, dayoy-ſze i ona odſzicſee. Kada too vidi ſzudacz recse: Vidite-li twardoozt ovee zalee xenee? I recse Czoczanu: Od-ſzicſzi i druugu. Kada-yoy dakle i druugu nogu odſzikoſe, uzta-ſze Lisimach, i recse Selenu ſztriſzczu: Yjmaſli ſto vechyee ucſiniti ovoy mladiczzi? Hodimo chya, yure yeſzt vriimee od obida. Recse zalij Selen: Po Bozi, nechyu-yu oſztaviti, dokle cſuyu duuh ù nyoy. I kada nikoliko urij onako dibaafſe oppita Selen: Xive-li yofchye taa zalaa xena? Rekoſe vitezi: yofchye yezt dubata. Tada recse da-yoy glavu odſzijkhuu. Zattoo podſztavivſi yedaan viteez macs pod nyee vraat, à drugoom rukoom darxechi-yu zà koſze, kakono yednoy ovſiczi glavu odhvati. I tako poydoſe na obid, à Lisimach ſzuzſzechi vraty aſe-ſze.

29 Hoti onada puulk nyee tijlo popaſzti, dà Lisimach biſſe oztavijl viteezi dà-gà cſuwayu. Biſſe zattoo Lisimach kruuto zlee volyee i nehoti yizti, nego-ſze zaprij, i plakaafſe ſzmart Febronie. A Selen videcchi da ye Lisimach xaloztaan, ne hoti

ni oon yizti, nego-sze uzta sz-mizta kadi biſſe, tere ſetaſe, i buduchi i oon xaloztaan, zdvignuſi glavu ka nebu, dugo onako niym ſzataa, potoom kakono yedaan vool ruynuchi, udari glavoom d yedaan ſztuulp od onyh koyj biſhu u polacci, i padſi na zemlyu izaabnu. Zattoo ucſni-sze vyk i buka, a Liſimach dotekſi videchi tyſlo ſztricievo leſechi, pocſee pſjtati ſto too biſj. Kada-mu rekoſe onij koyj onde ſztabu, kako ſztraar pro-bodij, oon dugo glavoom maſuchi recſe potoom: Velik-ye Boog karztijanov, Blagoſzlowljeen yeſzt Boog Febronie, oſzvetil-sze-ye nad nye karvyu. Tada cſjini truup Selenov izneztu. Akneezu Primu tako zacſee govoriti: Zaklyinyam te Bogoom karztianzkijm, ne ucſjini yinako, nego udilyee cſini ucſiniti ſkrinyu od driva koye ne gniye, i raz-glaſzi ſzvuda, da ſzvi karztiani koyj hotee mogu ſzvobodno i bez ſztraaba doyti na pogreb Febronie Martjriczee, navlaſztu pokle-ye moy ſztrijcz yure umra. Znades zattoo Prime pridraagi moyu xelyu: Vazmi ſzobome yunaczi, i cſini tyſlo Febronie u Monafztijr Brienne odneſzti. Cſini da nikoſr od puulka, koo niee uudo odricee alli odneſzee, i ne puſzti da pſzi alli koyaa yinaa zvijr neeſiſzataa nyee karv lyxe, nego i zemlyu onu karva vu cſini izkopati, i u Monafztir ponezti.

30 Vcſini Primus kako-mu Liſimach biſſe zapovidaal, i cſjini da vitezi nyee tyſlo noſzee, a oon ſzaam vazamſi glavu, noge, i ruuke, i oztala uuda nyee, koyaa biſhu oſzſicſena od tyſla, poſztavi i zamota u ſzvoyu Ferexu, i poneſze u Monafztijr. Hotechi onada mnoſtvo od lyudij, koyegodir uudo nyee odneſzti, biſhu navaliſi na viteze, i na Prima. Nego-sze vitezi golimij kordamij branyabu, i tirabu puulk. Napokeon kada yedva ono ſzvetoo tyſlo Febronie u Monafztijr doneſzoſe, nikogar ne puſtife ulizti nego Hieru i Thomaidu. A Brienna kada vidi tyſlo Febronie onako izſzicſena, prinemoxe-sze, i padu na zemlyu. A kneez Primus oztavivſi ſztraxu pri Monafztiru, vrati-sze ka Liſimachu.

31 Potoom Brienna nakoni nikoliko uuryj uzta-sze, i gar'echi tyſlo Febronie viſkom govorafe: Yaob hochyercze Febronia danaſzka-ſzi iz prid ocſiyuu maykee tvooye Brienne vazecta. Ko-chye ſzada pſjzmo ſzvetoo ſzeſztraam cſtiti? Koyaa ruuka hochye tvooye knyige razvratyati? Tako Brienna placſuchi, ſzve ſzeſztre koyee biſhu razbignule varnuſe-sze u Monafztijr, i padnuſi ſza-ſzuxamij na tla, klanya buſze tyſlu Febronie. Tolikoye i Hiera govorafe: Hochyu ſtovati ſzвете one

noge, koye-szu zmiynu glavu potlacsile; czeliwati-cbyu ene szvete rane, koye-szu moyu duusu ozdрави; Hochyu-yay venacz od szlave plęzi, koya-ye szlawnijm boyom nas reed okrunila. V too byj crimo od devetee uures., zatoo poydofe na molitvu, na zavraat oppeta-yu szve plakafe, i niybou plac byje vele szmutyan. Potoom opprafe nyee szvetoo tylo, i na onu nye sztoliczu sztavise, szvako uudo na szvoye mizto poloxruxi. Tada zapovida Brienna vraata od Monasztira pulku otvoriti. A oni kada ulizafe, davahu Bogu hvale, i szlavlyabu Boga, a szvitovne xene plakahu. Doyde ktomu i nikoliko szvetijh oraacz, i puztinyakou koyij szvu onu nooch buduchi onde, na szpase.

32. Vecbye Lisimash zazva k-szebi kneza Prima, i recsemu: Na szada ofztavixi ocsinzkij zakoni, i szve moye blaago, Iszukurztu-sze dajeem. Tada Primus recse: I yaa tolikoje, ooztavlyam Dioclecziana, i nyjegovo vladanye, i budeem Kri-sztynan. Zatoo ofztavixi polacsu poydofe i oni onu noochy u Monasztir. I zyutra daan doneszoje skrinyu, u koy-sza velikijm postenyeem poloxise tylo szveto, i szvako uudo na szvoye mizto, a zuubi sztavise na parszi. A puulk napulni greb nyee muzgoom, dragoam maztyu, i szvakijm dobrijm wonijoom, taliko da yoy-sze tylo od nyih ne vidyafe. Potoom taga botiabu Bizkup, popi i fratri nye greb zatvoriti, i na szvoye mizto sztaviti, alli puulk ne dopuscbывafe, nego veliku buku zatoo csinyafe. Tada Brienna szta na jedno viszoko mizto, i pocse pulku govoriti: Molim-vaafz gozpoda i bratyo, neka-sze sztavij na szvoye mizto, i mnostvo ugodi nyoy. Zatoo zdvigofe nyee greb, i sz-placseem i sz-molitvamij poneszo-se i sztavise u jedno paglavito mizto od Monasztira Boga szlavechi. I tako-sze onada vele pogatov karzti, mezu koyimij i Lisimach z Primoom, koyij oztavixi szve sztavani ovo-ga szvijta poydofe u puztinyu sz-Marczelloom Remetoom, koyi szu onde do koncza Iszukurztu pravo szluxila. I nikoyi od onih vitezov karztise-sze: A Hiera udovicza sz-otoczem, i sz-materyu verovafe u gozpodina. Potoom Hiera oztavixi szvoy doom, i ovi riczi szega szvijta, poyde u ovi yiztij Monasztir, koye-mu szve szvoye blaago ofztavi, i ovako moli Briennu: Molim-te moya mayko Brienna, primi me za szlucheniczu, na mizto szveete Febronie: Onako hochyu-ti szluxiti, kako-ti-ye i ona szluxila. I tako vazamfi szve szvoye zlaato, i biszeer sz-szebe sztavi ono na greb szveete Febronie.

I onij

- 33 I onij daan kada-sze szwetskuyee S. Febronie martijrsztwoo, dobodij i kuppysze wielikomostwo muxij i xenaa u onij Monasztijr, za yedaan znamen koyj-sze ondi szvakoo godisbye kaa-xe : yere na onij daan, koyj-ye priminula, o pool noch, kada-sze Boog molij, kaxe-sze szweta Febronia, u onome misztu kadi lextwase, chya do tercsee uuree, koyu bijse szwijn welik sztraah widiti onako. I nitkore ne szmiasze taknuti-yu illi govoriti-yoy: Yere kada-sze parwo godisbye ukaaza, szwe one szesztre bijbu-sze kruuto pri-sztrasile, Brienna welikim glaszoom recse: Ewo moya Hchercze Febronia, i kada potecse da-yu zagarlij, lizto nyee ne-bij. Zatoo wechye ni-yoy govoree sto, ni ka-nyoy priblixyu, nego szuzce, i weliko weszelye prima-yu szwi koyij-yu widee onako.
- 34 A Bizkup onoga graada zacsee yednu lijpu i weliku Czri-kwu zidati Martiriczi Febronij, i nakoni seeszt list szwar-siwi-yu, dozvaa szwi Bizkupi blixnyij, na petnadezte daan miszecza Tunia, po szwu nooch onu Boga szlawise, a mno-stwo lyudij weliko szkupi-sze, tolika da ni Czrikwa, ni Monasztijr mogase-yb yeti, koyi szwi pszalmi pojbu. Tutra daan kada bijbu yutarnijee molitwe szwarfili, doydose Bizkupi u Monastir, da szwetskuj u daan, koyj bijse zakopaana S. Febronia. A puulk welik naszlidowase Bizkupi sz-zwitnyaczij, i sz-tamyanom kadechi. Zatoo dosadsi Bizkupi u monastijr, i pomoliwsi Boga, szedose, i zazwarwsi Briennu Oppaticzu rekofe-yoy: 'Reeda, i xiwota, i welika truunda twoyega, koyj-szi czichya kripozti podneszla, obilnu szlawu yjmaas pri lyudij, i nemore-te nitkore za-dowolyno bwaliti. Takowim-sze prisz-toyij poglaviczaam od Monasztirij biti, i takowo wochee Bogu goyiti i prikazovati; i yere nemoxe biti, da mij zadowoljno bwalijmo i izrecsemo dijk u szlawu Martijricze Febronie, ko-ya-ye tolikaa i takowa pritarpila, doztoyno-ye ona mucsechi mimoyti, yere nas yazik nemoxe-yu zadowolyno bwaliti. Nego ewo yeszmo-u nyee yime yednu Czrikwu szazidali, postui Martijriczu szkupa sz-namij, i dopusztinaam, da-yoy nyee szweeto Tijlo u-nyu posztawijmo.
- 35 Kada too csuse Redownicze, szwe prid noge onij Bizku-pow paddose, i yednijm glaszoom rekofe: Molimo-waasz za-owe wase szwete noge, da-sze na naasz koye-szmo uboge i od-warxene, szmiluyete, i ne wazimajte-naam owij pridragij bi-szeer, i tako dugo szteechi one moleechi i placsuchi, potoom-recse Bizkup onoga graada Brienni oppaticzi: Szlisay szesz-

tro : Znades koliko-szaam nasztoyaal, da-sze uzidye ova Czrikva, na csaafet i szlavu ovej Martijricze : Ovo-ye seeft lijt da sze ye pocseelo zhidati, zatoo ne botiy da-ye moy truud za-maani. Recse Brienna : Ako-sze tako vaam vidi, i ako-ye draago Martijriczi, budi vasa volya. Ki-szaam yaa da-sze vaam szuprotivijm ? Zatoo poydite i vazmite-yu. I tako ulizafe Bizkupi, i Boga pomolife. A Hiera placsuchi vikafe : Yaob naam danaszka-sze nas Monasztijr velikee blagoszlovi odbavlyaa, danaszka nasemu Monasztijru velika-sze pusztofa szpravlya, yaob naam, yere danasz nas lijp bi-szeer od naasz dayemo. A na Briennu vijkaafe : Csa csinijs Mayko, zasto-me odbavlyas moyec gozpoyee, czichya koyee szve moye yimanye-szaam ofztavila, i ka-vaam dosla. Videchi Brienna tako xaloztnu Hieru, recse-yoy : Zasto-sze places bchyercze moyi Hiera, a ko-yoy drago budee poyti, neka poydee, akoli ne budee-yoy draago, neka ofztanee.

36 Zatoo kada Bizkupi bibu szvarfili molitvu, szvi rekofe ; Amen. Da kako dotakofe greb szvete Martijriczee, toliko velik trijzk udri, da szve mnoftvoo od sztraaba na zemlyu padde. Drugocs malo poszteechi kad oppet poszegofe, tolik truusz bij, da sze csinyafe da vaasz graad-sze orij. Po toom poznafe Bizkupi, i vasz Puulk, da-yoy nij draago iz Monasztijra izajti, i zlovoglyni rekofe Oppaticzi : Pokle Martijriczi nij draago iz monasztira poyti, daar naam yedno nye uudo day, i poyti-chemo. Vazamfi zatoo Brienna klyucsi, i otvori greb ; vidi daye nyee Tijlo szvitlo kahono szuncze. Zatoo sz-velikijm sztraaboom posz-exe, da yednu od nyee szvetib ruuk vazmee i Bizkupu daadee. Da ruka Brienne bij zadarxaana, i utarnu kako dabi martva bijla. Tada Brienna szuzechi recse yoy : Molim-te bchyericze nemoy-sze na mayku tvoju szardin ; szpomeni-sze od truuda moyega, i maari-sze za moyu sztarofst. A ona-yoy od puuzti nyee ruuku zdravu. Koyu ona oppeta proztrij, i szu szuzamij recse : Po-day naam blagoszlov, i ne zlovolyj-me. i vazamfi yedaan od zuabi, koyi na nye parsziyu bijhu, podaa Bizkupu, i udilye zatvori greb. Tako vazamfi Bizkupi one szvete mochi, sztavife-yb u szuud zlataan, i otidofe vefzeli. A mnoftvoo veliko prida nyimi pszalmi poyuchi bedyafe, szszzechi szvitnyacz, i mnogim tamyanoom kadechi.

37 Kada doydofe u Czrikuu, sztafe Bizkupi na yedno viszoko mizto, da puulku one Mochi kaxuu. Zatoo koyigodir bij-

bu ondi szliji, bromi, i budobinyaczi, szvi ozdravise. I buduchbi too ocsito, teczibu mlaadi szvuda, tere nemochni lyudi, nikoyij u poszielyab nyjbovih nikijh na xivini donasahu, i szvi ozdravlyahu. I dokole dovadyahu nemochnijh ne dopuschyevase Puulk da sze mochi szabrane. Negò kada szvi ozdravise, tada Bogu hvalee poyase, zabranise mochi szveete Febronie Martyricze, petnadeztij daan miszecza Yunia. I kada bijbu szvi veliczi daari priyali, razayadose-sze u szvoye domè veszeli, hvalechi Boga Otcza, Szijna i Duuba szvetoga, koyemu szlava i vladanye u vijke vijkova. Amen.

I kada bijse Brienna Oppaticza dvaa godischiya xivila poklesze bijse Czrikva Szvetee Febronie poszvetila, i bijse szvakaa lijpo naredila, u miru priminu. Aya Thomais, koya-szaam pò-sz marti nyee, na nyee miszto sztiupijla, znaduchi od pocsetka Febronie xivot, i boy, i razumiyuchi od Lisimacha, csaszeye nyemu parvoo toga zgodilo, szve-szaam hotila u pjszmo sztaviti, na szlavu i csaszti Boga, i nyee Martyricze Febronie, i neka da oni koyij ovo csuyuu sznasnijij buduu na szlusbu gozpodina nasega Iszuszka karzta, na szlavu Otcza, i Szijna, i Duuba szvetoga, szada i vazda, i u vyke vijkov. Amen.

XIVVOT S. EVGENIE.

O M M O D Czeszaar poszła
 ù Egipat Filippa cslovika po-
 glavita, da vlaada onoom-
 darxavoom, koyij odvede-szob-
 bome szvoyu xenu Klaudiu,
 dvaa szina Avita i Sergia, i
 bchyeer Eugeniu. Ova kako
 byse plemenito rodyena, tako i
 kypom lyja byse, i szvakoom
 kriposztyu narefena. I tako
 dosadsi Filip ù Alexandriu,
 onde-sze usztaani, i pocsee
 onu zemlyu Rjymzkim za-

konom i pravdoom razumno vladati: Biae delik nepriately
 csarovnikom, koyijb mnogo byse ù onib sztranaib, zato-yib tiraa-
 se; à Xudij ne hotiafe ni csuti. Dali Krisztyani czichya nyibo-
 va dobra xivlyenyaa lyublyafe, i nad pogany hvalyafe, prem-
 da i szaam poganin biae. Sza vszjym tjyme ne dopuscbeyevafe-
 yjym da ù graadu sztoye, yere takova byse zapovijd Czeszarova.
 Biae Filip ucseen u knihab Garcskijb i Latinzkijb, i tako csi-
 nyafe szvoyi szjini one ucsiti, i sza nyimij szvoyu bchyeer Eu-
 geniu. Onà ne szaamo ù pisznijb, ù razumno govorenju, i bi-
 storiab, dà i ù Filosoftyi bij dobro naucseña, da sza varhu toga
 naztoyafe razumno xiviti, kako knyiga ucsij. I tako lyjo bise vi-
 diti-yu mudro govorechi, i zpametno noszechi-sze. Ne yimafe yof
 chye sestnadeszet godishchya, à naukoom nadbadyafe mnozjyb vri-
 menitib muxij. Zatoò velik glaasz nye lyjpotee i razuma szvudaa
 teczjse. I tako Akvilijn poglavit Rjymlyanin, buduchi onada-
 kneesz onoga gzaada, proszi-yu od otcza zd xenu, à oon szpo-
 menu-ovf-yoy too, buduchi ona odlucila xiviti ù csisztochi, razum-
 no otcza od tee miszli odvraati, govorechi da Akvilin za-yisztoò
 yeszt vizzoka roda, alli ne dobrih chyudj, i dà takovi vireniczi
 tribuye yiszhati, koyij rood szvoy dycsee, à ne onakovij kovi-sze
 rodoom dicsee, à malo posteno-sze noszee. Dà i potle buduchi ona
 od mnozjyb plemenitib i bogatib mladinaacz profena; vazda na-
 bodyafe kakovikoli uzrok, za koyij kazafe nebotiti-ga, da za-
 yisztoò ne bijse druugij, nego da-sze ne hotiafe za nikogar odda-
 vati.

vati. Naszliduyuchi ona tuu esisztochu i nauk , i yisfchyuchi nowe knyige i pyfzma razumnib lyudi : upadose- yoy u ruuke knyige S. Paula Apostola , koyes cstechi , dojde u znanye yednoga pravoga Boga , sztworcza neha i zemlyee , i da taa Boog yeszt-onij koyega krisztiani stuyuu , otacz ISZVSA KRISTA . Ka kayemu-sze sza szviym szarczem obbraati , da pod ottayno od otcza szvoyega , dokole vprime-doydee , da toom more ocsito csini . I tako sztoyechi krisztiani vani graada , izprasase-sze od otcza , da moxe vani graada izboditi u vartli , za profetati-sze nikada . Zattoo izbodechi yednoocs na kolij , sza dvimaa szvoyimij Hadumij , i osztalimij szlugamij ; szuszriti yedno tovarisjivoo fratar , poyuchib Pfallmi , i mezu ofztalimij , szlisa ove rjcsi : Vsz Bozi poganov hudobe-szu , a zayiztoo szzaam gozpodyn sztvoril yeszt nebeszaa . Koyee rjcsi darcechi ona za-yisztinne , i szramuyuchi-sze binbee , u koyoy-sze ona sza szvoyimij nabodyase , velik uzdaab puushti . I prosadsi malo na prjyd szayde sza kolij , za szvaa ka szebi ona dva Haduma , yednomu bje yime Prothas , a drugomu Hiaczint , koyj tolikoye bjebu u Filosofu nau-cheni , Popelyavst-yib na jztranu recse-yim : Znadeem da-szte naukseni u szvakoyakoy Filosofij , i nauku Garcskom u Latinzkomu , koyj , ako hochyemo pravo govoriti , niye-szu druugo nego taschbne , i laxi , mezu szoboom-sze ne szkladayu . Yere nikoyy velce da niye Boga , a nihoyy da-yib yeszt mnofstwoo veliko , velikij i maalij , itakove sztvaari od nyib govoree , od koyib szvaky cslovik bi-sze szramovaal kadabi-sze od nyega govorile . Zattoo dobro govoree ovij krisztiani szpivayuchi da-ye yedaan Boog , i gozpodin , koyi-ye szvaka sztvoril . Na too odgovorisse onij Hadumi nadabnuti od Duuba szvetoga , da-sze i nyime tako vidij . Odgovori ona : Nu ako-sze i vaam tako vidij , gischimo puut od szpaszenya . Evo-szaam csula da yedaan cslovik krisztianin yimenom Helen , koyj za nyegovu szvetinyu i razuum ucinyen yeszt Bizkupom , szazidaal yeszt ovd blizzu yedaan Monasztjr , i prida-ga yednomu Theodoru , da nyim na szvoye miszto vlaada , koyj toliko-ye priyaat pri Bogu , da lyudi od szvakee nemorbi ozdravlyaa , i hudobe iz nyib tiraa , a fratri tako ucij , da noochi daan pyfzmij i molitvamij Boga bva-lee . Xelijm zatoo da i taa Monasztjr ulizemo , i onde pravomu Bogu do szmarti szluxijmo . Da yere niye dopuschyeno xenaani onamo ulizti , hochye-te udilye u graad ulizti , i kakove-godi ba-lye muskee donefzti , u koye-sze obucseem , i hochyete-mi vlaafzi esztrichi , i tako bodechi kada-sze szmarknee , hochyu iz kolij

izayti

izayti da-me nikore ne vidij, i sza vamij ù onij Monasztyr uliz-
ti. I tako ucsinise, i doydose szaamitrij ka monasztyr, kadi
naydose szvetoga Bizzkupa Helena, koyij biase onada dosaal
onamo, iza graada Hyerapolya szvoyee Bizkupyce sza velikym
mnoštvoom krisztjanov, koyij mezu ofztalijm, ovako poyibu:
Puut pravednijh yeszt puut szveeti i blaxeni; Puut szvee-
tijh vodij u nebeszaa. Koyee riczi csuyuchi Eugenia, vele-sze
obbeszeli, szudechi dà po Boxyoy volyi biase-sze onada ondi na-
mirila. I tako zamisa sze sza mnoštvoom, i govorechisza niko-
ymij povidase-yijm kolike csudne szatvari csinyase S. Helen,
Bizzkup, i kako yednoocs yimayuchi potribu od ognya, nosafe
uglyeni goruchi ù zkuutu à ne szaxigase-sze balyina. Tolikoye
povidaahu, kako yednoocs biase yedaan velik csarovnijk ù onih
sztranah, yimenoom Zarea, koyij povidase da-ye poszlaam od
Iszukashta, i da-ye oon praavij ucsitely od yisztinec, à Helen
bimbenijk, i tako veliku szmutnyu biase sztavijl mezu pulku, da
ne-znadibu lyudi, koyemu od nyih yimayuu verovati. Zatoo na-
sztoyahu okolo Helena, illi da-sze zdruuxij sza Zareom, illi da-
sze sztanee sza nyime, neka da pricsayuchi-sze oni poznadu ko-
yij od nyih pravo ucsij, i koye-ga od nyih dviyu yimayu naszli-
dovati. Helen buduchi cslovik prav, neboti-sze sza Zareom
zdruuxiti, nego-sze pripravi protiv nyemu govoriti. Alli Zarea
sza velikoom oholioom odgovarase-mu prid pulkoom: Zatoo boti
Helen da ne vecbye beszidami, nego szatvari yisztina-sze vidij.
Kaaza nà szrijdi graada velik ogany naloxiti, i recse da obba dva
yimayu ulizti, i koyij csitovat izaydee, da oon pravij szluga
Boxyj czinyen budee. Pocsee Zarea bojayi-sze, zatoo recse da
Helen parvoo ulizee; szudechi illi da vecbye szmiti, i tako szra-
motaan ofztati: illi ako ulizee, da-che-sze szasgati, à oon
zdrav i poszteen ofztati. Dali Sweetij Helen ne csini-sze mnogo
nukati, nego pomolivsi Boga, i prikrixivsi-sze, ù ogany ulize,
da ogany-mu nischye ne naskodi. Videchi too csarovnijk hoti
ubignuti, alli od pulka bij ubvatyeen, i u oganij varxeen, dali
od S. Helena, da ne iz gorij bij od-onuda izvucseen vasz oppa-
lyeen, neka da posznayuchi pravoga Boga, od szvoyih grihov
pokoru csinij. Ovakove sztvari szlisajuchi Eugenia od szvetoga
Helena Bizzkupa, csudyaše-sze, veszelyaše-sze, xudyaše, i
molyaše oni lyudij da-yu ka Helenu poveduu, i sz-onimij dvi-
maa szvoimij družij priporuchee, da moguu zkupa ù onom Mo-
nasztyr, i tako yedaan od onih yimenom Eutropius do-
pelya-yib ù Monasztyr, i prida-yib Helenu, à Helen pomolivsi
poyde

poyde pocsinuti. V too vrijme szluge Eugenie ka koloom prisz-
 tupise, mniduchi da yeszt ondi, da ne nasadsi nyuu ni ona dva
 Haduma, szudyahu-da-szu kadigodi blyizu, csekayuchi na nyib,
 da ne nabodechi-yib, raz-starkase-sze yisbyuchi-yib, szada
 Prota szada Hiaczinta vapiyuchi, i opituyuchi ako-yib yeszt koo
 vidyl, alli vsze zamani. Zattoo ne nabodechi nyib nego nyee
 szuknye u kolij, vele xalosztini i tusni o pool noch i Alexan-
 driu-sze vratise, szuknye otczu i materi nyee pridase, i kako
 sztovaar prosta biyse povidasse. Kolik placs ucsinisse, i koliku xaloo-
 szt priyase nyee Roditely i bratya, i szva osztaala cselyaad, ni-
 ye potriba povijdati, yere too szvakij more szuditi. Napokoon
 yedaa Poynik pisza yednu piszaan od nyee, govorechi da raadi
 nyee lipotee i razuuma, od kogagod Boga yeszt u nebo szadvignu-
 ta, i za szvoyu vireniczu vazeta. Too nyee Roditelyi viruyu-
 chi, utisise-sze, i od zlaata-yoy priliku ucsinisse, i kako Boxiczi
 postenye csinyahu. Da zavratimo-sze ka Helenu szada, koyega
 szpechi osztaviszmo. Nyemu u onoom sznu by od Boga szve
 too dugovanye ocsitovano. Kada-sze probuudi, ulize ka nyemu
 oppeta Eutropiy, i zasse-mu kazati, kako trij mladinczi plemenita
 kolina dosli-szu onamo, koyij osztavivsi poganzkzu viru, xele-
 karfxtzyani biti, potoom obriti-sze, i u onoom Monasztyru xivot
 szvarfityi, ne profecchi druugo, nego da niye-szu razdruxeni, vel-
 ma-sze lyubechi. Helen tudyee-sze u pameet vazee, i pozna-
 da-ye ovo ona szatvaar koya-mu-sze-ye u sznu ukazala. Za-
 too dopusztyvsi szamih nyib trih ka szebi, vazamfi Eugeniu za
 ruuku, pocsee izpitovati kako-yim-yeszt yime, i od koye-szu zem-
 lyee. Odgovori ona: Mij, boxasztyveni otcse, Rymlyani smo, i
 bratya-szmo, ovomu sztariyemu yime yeszt Protha, a drugomu
 Hiaczint, a ya-sze zoveem Eugenius. Helen Bizkup sza vesze-
 lijm obrazoom glyedayuchi-yu recse nyoy: O Eugenia pravo csi-
 nijs da tvoye xenzkoo yime u muskoo yeszi obratila, yere budu-
 chi tij muskoga szarcza, muskoga-szi-sze dila ubitila, i za dobi-
 ti pravuu viru Iszucarztovu, prominila-szi chyund, naraw, i
 odityu xenzkoo. Ovo-ti ne beszdijm zattoo da-te osztidijm, nego
 da znades koyu Boog pomnyu od tebe noszty, buduchi-mi szve ovo
 parvoo ocsitovaal od tebe, i od ovih dvoyu mladinaacz koji-szu
 sza-toboom. Zattoo nasztoy kako-szi pocheela, Bogu dvoyu csi-
 sztochu uzdarcati, i tvoye szarcze nyemu bez ogkvarnoszti do
 koncza hraniti. Szlavu i dyku ovoga szvjta, za zramotu czij-
 ni, blaago za ubostvoo, a razkosu za nevolju; a onu pravu plem-
 menschinu xuditi koyu-szmo po parvomu Adamu izgubili, a po

K

drugomu

drugomu dobjši. Potoš obrativši sže ka Protku i Hiaczintu reče; Ni-ye-mi Boog szakrył ni waffe bŷtyce, yere buduchi vŷj po sari-
chi robbi, yeszte pametyu szvobodni, i lyubechi kripoŷzt, niŷzte-
sže umarłomu gozpodinu, nego va viŷke xivuchemu podloxili. Ko-
yijm ovako govorił Iŷukarŷzt: Od-szele nechu vaasz ŷzlugami
zvati, nego priyatelij. Blaxeni yeszte vŷj, koyi-ŷzte obbraali ovu
pravu szvobood, pacse drusbu i priyazan Iŷukarŷztovu, ŷz
ovoom blaxenom Diviczoom. Tere kada ona primŷjni od ovoga
xivvota, i vŷj bochyete ŷzkupa ŷza nyome priminuti, i ŷza nyome
bochyete oni yiszty venci i daari priyati. Tako-yijm govoriuŷŷ
boti-yib Bizkup karŷztiti, potom-yih ŷ fratarŷkee balye obbucese,
i kaaza, da yimayu ondi ŷz-oŷztalimi fratrij xiviti, no-znaduchi
nikore koyi-ŷzu. Eugenia buduchi karŷtyena, i ŷ fratarŷkŷb ha-
lyinab, ŷzva-sže ŷztavi na nauk ŷzvetoga piŷŷmu, na razmiŷlye-
vanye od Boxaŷtvenijb ŷztvaarij, i na kripoŷzti karŷtyanzkee,
toliko dā ne dokonavŷŷ dva godiŷcha, nad-bodyaŷe ŷ monaŷtirkom-
mu zakonu ŷzvi oŷztaali. Szvim sže ponixevafe; ŷ vŷzakoom
dobru dila ona biŷŷe parvaa, nay zadnyaa dilye vafe-sže; ŷza bo-
leŷŷtiwimij balyaŷe sže, dā ŷza veŷzelechimi-sže veŷŷelyaŷe, ŷzva-
nyee dila, ŷza pravijm ŷzarŷeem, t ne himbenoom lyubavyyu
esinyaŷe. Ne tecse mnogo vrimena, dā Boog, pō nyee runke, po-
tee nemochnike ozdravlyati, toliko dā kamogod idyaŷe nemochni-
ke poboditi, ne ŷzaawo-yih razumnimi beŷŷidami utiŷevaŷe, da
i-xrdavyee-yijm vratyaŷe. Nakoni trij godiŷcha, priminu Poglav-
nij onoga Monaŷtŷyra, dā ona biŷ na nyegovo miŷto od ŷzue-
onee ŷzkupŷcbinee izabrana, viderbi oni onolike nyee kripoŷzti, dā
veznaduchi ono ŷto biŷŷe zkrovito. Ona-sže izpriŷevafe, kaxu-
chi ŷzvoyu mladooŷzt, i govorechi da-sže too miŷto on-jm priŷ-
toyij, koyij-ŷzu mnogo liŷt ŷ monaŷtŷturu xivili. Ali oni toa ne
prijmaba; czicha cŷŷza velmi-sže ŷzmutyevaŷe, viderbi ŷza
jednee ŷatranee, da-sže ne priŷtoyij, da ona buduchi xenzka
glava muxceem zapovijda, dā ŷza druugee ŷatranee da toliczi-jm
u ugadya. Zatoa boti-sže ŷza Bogoom ŷzvitovati. Otvori na-
ŷaricbu knyige od S. Ewanyelŷya, i nayde kadi ovako govorił: Ako
koyij meu vammij boche parvi biti, budi ŷzluuga vŷzib oŷztaa-
lih. I tako priyaa biti Poglavicxa, dali tolko ŷznaŷinyee poŷŷee
ŷzewakoyaki poŷzli pō Monaŷtŷturu csiniti, kako reksi, uodu noŷŷi-
ti, kucbyu meŷzti, darxa ŷziobi, i vŷŷe oŷztaale takove ŷztvari.
Xivucha tako Eugenia ŷ Boxoy ŷzluŷbi, prigo di-sže da jedna
plemenita i bogata vladika ŷ Alexandriyi, yimase cŷetveradanyu
groŷzniceu. Ova buduchi esula da yeszte yedaan fratar
geniy

geniy, koyij od szvakoyake nemochi lyudi ozdravlya; tudye ka monasztiru poyde, i pocsee za szvoye zdravye moliti. A Eugenia miluyuchi-yu, szvoyimi szvetimi rukami mafuchi-yu szveim ulyem ozdravi. I tako ona xena, koyoy byse yime Melanthia, zdrava-sze doma vraati. Nakon nikoliko vrimena, csini try ly-pi szuudi od csifzta szrebra ukovati, i boti-yib Monasztiru za harnooftz prikazati: Alli Eugenia ne-boti-ye priyati, govorechi da fratom niye potribno ni korisftno szrebro, nego da-sze yimaa prodati, i ubozym razdiliti, alli dusnikoom dati, dabi szvoyj duuzi platit, i tako-sze ofzvobodili. Dali szaama Melanthia ka Monasztjru prijde, i toliko oppravi, da-sze oni szuudi priyase, i u Czirkvu sztavise. Ova priyagaan Melanthie, daa uzrok velikoy zlobi: Yere dohodechi ona cseefzto ka Monasztjru, i razgovarayuchi-sze sz Eugenioom, czijnechi da-ye mukaa glava, i buduchi mlaada, i lypa, uxigase-sze u szebi. Sza drugeefztra-nee, szudyase da ne nyee szvetosftzyu, nego onoga ulya, alli csarom-ye ozdravlyena: pocsee miszlitiko kako-bi szvoyu volyu izpulnila. Zattoo-sze ucsini nemochna, i poszla prosziti Eugenia danyu dojde u yedno nyee szelo, koyee blyzu Monasztjra byse, poboditi, i ozdraviti, a Eugenia tudye poyde. Melanthia poszla vfi vfi vaan iz komoree, pocsee lyubenimij beszidamij Eugenia ka szebi laszkati, nyemu szve szvoye blaago, buduchi udovicza, obitovati, szebe illi za pravu xenu, illi za lyubovniczu daavati. Dalli Eugenia, buduchi ona koya byse, i yimayuchi druge miszli, parvoo lypimi riczima pocsee-yu karati, potoom videchi da-yu od szvoye ludosfti nemore odvratiti, odvargnuvfi-yu od szebe, u Monasztjr-sze vraati. Melanthia od-padfi od szvoyega xudye-nyaa, lyubar u omrazu obraati, i vrativfi-sze u graad poyde ka Filippu, koyj, kakono izparvinee rekoszmo, da byse Baan szvega Egipta, i otacz Eugenie, i zalosftno-sze nyemu tuuxi, kako yedaan fratar yimenom Eugeniy, dosad-yu poboditi, hotil-yoy yefst szilu ucsiniti, i szramotu, dabi ne byla yednu szvoyu divoyku velikijm glaaszoom u pomoch zazvaala. Kada too Baan szlisa, kruto-sze rasz-szardi, i zapovida, da ne szamo Eugenia, da i vfi ofztaali fratri onoga Monasztjru u Alexandriu dopenlyayu vezani, i po tamniczah razlucsee. Pogani i Xudij, razumiyucchi too, rexahu na karstzyani, a yos wechye na fratri, czinechi-yib szvakee szmarti dosztoynib. Szede Filip Baan na prisztolye szuditi, dojde Melanthia sza velikoom drusboom, Dopenlyasse i Eugeniu vezanu, Bijbu pripravna kola, ogany, i ofztaala orudyaa koyimi-sze lyudeem muka i szmarti daayee; zacsee

Baan Eugenij govoriti : Too-li zapovijda, neesifztij cslovics ,
 vas Kristus , da tako bez szraama yimayu-sze napasztoovati po-
 stene Gofzpoye , kakono raabe alli opibyenee bludnicze . Vlizal-
 fzi ka nyoy kako likaar , kaxuchi Boxyom mochyu lyudi ozdrav-
 lyati : fza druuge sztraane botifzi szilu i szramotu ucsiniti yed-
 noy ovako poglavitoj , bogatoj , i postenoy vladiczi i yimaas zna-
 ti da cbyes nemiloom szmartyu umoren biti . Eugenia glyedary-
 chi na zemlyu, tiho Baanu odgovori : Moy Boog i gofzpodyn Iszu-
 karfzt , ne fzaamo budaa takove neesifstochye , da szvituyee da fze
 yimaa u velikoy csifstochi xiviti , na koyu yaa zavechyal-sze ye-
 fzaam , i u nyoy , pò milofzti nyegovoy , mezu ovimij otczj szve-
 timi , doszele xvil yeszaam , kako fze hochye bargo poznati . Koli-
 ko za tee muke i szmart koyom-me sztrasijs , zramovaalbib-sze
 braaniti , za ofzvobiditi fze ; da czicha postenya kristyanov , po-
 triba-mi fze yeszt braaniti , za ukazati vszjym , da oni takove
 garde sztwari ne diluyuu . A vaam fze ne prifztioj da tako la-
 bko veruyete ofzvadnijkoom , i tudyee szmartyu lyudem prjite ,
 parvoo negoyifztinu razumijte : I ako too yifztina bvdee , fzaam-
 fze na szmart dayeem : akoli ukaxeem da yinako sztvaar prohody ,
 fzaamo ovu milofzt profzjym , da ova xena , nu da ye tolko zla
 od mene govorila , nikakovee skodee zatoo neyimaa . Paaka fze
 obraati ka Melantbiyij , govorechi : Nu da usfaas da ova szatvaar
 szakrivena biti hocbe lyuudem , nifche-ne-manyee dobro znades
 da yinako nego govorijs yeszt prosla , zatoo Boga fze boy , koyij
 szvakaa vidij , i znaa . Melantbia u szvooy zlobi sztoyechi ,
 zazvaa szvooy poszleniczu , i csijni szvidocsiti ono sto bife rekla
 protiv Eugeniji . Ture Baan pripravaan bife na szmart-yu od-
 lucsiti , i ona gotova bife , czicha Boga priyati yu : nego nebote-
 chi da Krisztjani tuu szramotu prid poganij tarpee , by uszilova-
 na ocsitovati fze . Zatoo ubitovsi halyu szvooy okolo vraata , raza-
 drij , tolko da-yoy fze parszi vidife , i vszjym ocsito bij , da ye xen-
 zkaa glava . Vidivsi tuu sztvaar Baan i szvi ofztaali , zablenu-
 fe fze , a Melantbia szramotna fze nayde fza szvoom szvooom
 drusboom . Da Eugenia obratovsi fze ka Filippu Baanu recse : Go-
 fspodine tij yeszi moy telefznij Otacz , a Klaudia yeszt moya
 Matti , moya bratya yeszu Avit i Sergij , a ya fzaam Eugenia ,
 koya fzaam szvukla fza fzebe szvijt i vsze sto yeszt u nyemu , za
 obuchi fze Krista , i ulifzla fzaam u ovij monafztij mezu ovi
 szveeti otczi , za Bogu xiviti u otaynosti . Da pokole ova potriba-
 me sziluyee , i u druugo tovarifstvo-me zovee , nij fzaam mogla od
 manyee ucsiniti , nego ukazati koyaa yeszaam . Filip Baan , koyij
 bife

bijse parvoo puln gnyjwa i szarshee, priteechij mukami, karoyu, i
 szmartyu, ne dobro csuwsi tee bezide Eugenie, ukroti-sze, i u szlat
 kij plac-sze sztavi, i usztawsi-sze pocsee szwoyu draagu hobyer
 garliti i lyubiti, tolikoyer i brachya, taa-yoy ruuke czeliwase, a
 taa szwite. Too csuyuchi, i Matu nye dotecse, i zabijsi szwoye
 gozpodsztwo i ona tolikoye csinyase, i od welikee radozsti ne zna-
 dihu kamo-sze diti. I pulk wasz weszelyase-sze, govorechi: Do-
 bro doslla gozspoya nassa Eugenia, i yisztinu prawij Boog yeszt
 Boog Krisztyanzhij. A Krisztyani, koyij donle byhu zlowoly-
 ni szicha toga prikora, i csekahu dokle pogani umoree Eugenia,
 i sztaati fratri, da nyihova telefzaa pokopayu, obratwsi-sze sz-
 waaan, sza welikijm weszelyem pocsefe szpiwati: Koyj Boog yeszt
 welik kako nas Boog, koyj ottaynaa ocstuyei, i ubwatyuye razum-
 nyh u nyihovu razumu i Otacz nyee, obucse-yu (nu da ona ne-
 botiase) u zlatnu kawaad, i csiti-yu na wiszoku sztoliczu szesz-
 ti, neka-yu wszak widij, i nyegovee radozsti dijl yimaa. Protha
 i Hiaczinta csini Eugenia na prijd doyti, koyijm otacz, i matti
 nyee weliku hwalu i csaaaszt dassé, paka-yih sz-ozstali mi fratrij u
 szwoy monasztyr pusztise otijti. Dokle-sze too na zemlyi csinyase,
 Boog praaui szudacz, koyi u wifini sztoyiij a glyedaa na ni-
 snye sztwari, koye-szu na nebu i na zemlyi, poszla ozgoora oga-
 ny, koyi szasgaa kuchu Melanthie; koyijm znamenom mnogo po-
 ganow na krisztyanzkuu viru-sze obraati. Da i szaaan Baan,
 Filip nye otacz, koyi i parwo toga lyublyase krisztyani, sza xenoom
 i sza szinij, i sza szwoom szwoyoom cseladyu csini-sze karsztiti,
 i pocsee krisztyanom nyihovu csaaaszt i nyihove. Czirkwe wrachati,
 oprawi pri Czeszaru Seweeru da moguu u graadij sztaati, tolika
 da krisztyani u welikoy radozsti biahu. Da taa radozst ne pro-
 dufi mnogo: yerebo nikoyij poglawiti lyudi od Alexandrie buduchi
 pogani, dassé na zmanyie Czeszaru, kako Filip buduchi posztaal
 Krisztyaninoŝ, nyihowih Bogow csaaaszt szkratyiwase, i zatoo sza-
 twari od Egipta goree probodyahu nege parvoo. I tako pisza-mu
 Czeszaar da-sze yimaa na poganzku viru wratiti, illi Baansztwo
 doli poloxiti, i szwe szwoye blaago i csaaaszt izgubiti. Kada Filip
 Baan taa lijszt priyaa, sztavi-sze u posztelyu, kako dabi nemo-
 chyan byl, i ne-uszta-sze do-kole-sze ne prodaa szwe szwoye yi-
 manye, i ubozijm, i monasztyrom koyij po Egiptu biyhu, razdiijl.
 Biae Filip razumna govorenyia, i dobra xiwlyenya csłowik, i
 bijse mnozjij na viru krisztyanzku obraatijl: zato-ga krisztya-
 ni szwoyim Bizkupoom ucsniisse. A oon Czeszaru byje u Rym-
 edpiszaal, da poslaljee drugoga Baana, yer oon ne kaanyj viru kri-
 sztyanzku

sztyanzku ofztaviti . I tako dojde Terentius na nyegova miszto i koyj pò zapovijdi Czeszarovoy yiszkafe Filippa umoriti, alli-sze pulka boyaase, od koyega oon kruuto lyublyè byje. Zattoo zgovorì-sze sza nikoyimi himbenimi krisztyanij, à oni nasad-ga ù molitvi ubise . Terencziy Baan, da-sze pulk na nyega ne szadovigne , csijni onih uhititi : ù tamniczu varcbi, kako da nij oon tomu uzrok, potoom pijsza od nyih Czeszaru, à oon zapovida da yih yimaa pusztiti . I tako Filip bij ukopaan ù yednoy Czirkvj, koyu byje oon szazidaal . A Klaudia nyegova xena yedaan Hospitaal byje nuredila sza dobotkoom , za vszib ubozijh koyj dobodyahu . Eugenia sza diviczami szweet xivvot darxafe, pri szebi ponixena, alli pri ofztaalimi vele czinyena, czicha krispfztij koyee iz nyee izhadyahu : Nakonì nikoliko vrimena odluci Klaudia sza szcoyimij szijni, i hchyeryu ù Rjm-sze vraatiti, i tako ucijni, kadì bjafe ù veliku postenyu prid szvimi szvoye varsztee , à yos vecbye prid krisztyanij . Sza nyome dojdose Protha, i Hiaczint : yedaan szijnnye Avijt bij potle Baan od Kantagine , à drugij Namisztnyk szvee Afrike . Csaasz S. Eugenie bijsz Bogu szluciti szofstalimij Diviczami szvoyee varsztee , mezu koyimi bijsz yedna od Czeszarova roda yimenom Blefilla , koyaa bijsz od dtinysztvaa zarucsena Pompeyu poglavitu Rjmyaninu . Ona , buduchi-yoy Roditelyi umarli, bijsz priporucsena yednomu koyj bijsz krisztyanin . Csuyuchi zattoo Blefilla dobaar glaasz i szvetoosz S. Eugenie szazgo-varase . Da pokle pogani pocese krisztiane proganyati, ne mogaafe Blefilla tako csezszto ka Eugenij boditi, nego knyigami-sze razgovarahu . Da znaduchi Eugenia koliko bolje-sze more szve opravviti xivvoom beszidoom, nego martvoom knyigoom, poszla ka nyoy ona szvoya dvaa haduma, too yeszt Protha i Hiaczinta , ù robzkijh balyinab, neka-yu karisztzyanzkuu viru ucsee , koyijh ona priyaa kako Apostoli Boxyi, i pò nyih bij karstiena . I ne szaamo Blefilla , dà i mnogee ofztaale Divicze bijsz pò nyih na krisztzyanzkuu viru dovedene . Ne moxe-sze Blefilla yednoocs uzdarzati dà ne poydee S. Eugenu pohoditi , od koyee bij sza velikoom lyubavyu priyata , i pokriplyena da yimaa rada tarpiti za Boga szve szo-yoy-sze dogodij , govorechi-yoy kako yoy yeszt od Boga ukazano, da barzo yimaa priyati venacz od Martirztvaa . Bij dopovidaano Pompeyu od yednee szlusbeniczee dà nyegova Virenicza Blefilla , yeszt po Eugenij viru krisztzyanzkuu priyaala , i ne szaamo Idoli od szebe odvargla , da i vsze ofztaale sztvari szegaszviyta , i da yimaa pri szebi dvaa kako roba, boyi-
yu

yu vazda viru karsztianzkun ussee, i da pò taa razlog nechy-
 biti nyegova xena. Oon tudyee nayde omoga vlasztelina, ù csigo-
 voy oblaaszti bysse Blefilla, da-sze yimaa pirovatti. Odgovori oon,
 da-ye zatoo potriba sza szamoom Blefilloom govoriti, buduchi ona
 yure ù szvoyemu razuumu, i szvoyoy szvobodi. Zatoo poyde da
 govorij Blefills, alli-mu ona odruessi, da neyimaa sza nyime ni-
 yednoga poszla, i da-sze ne prisztoyij da oon yishee govoriti sza
 yednoom divoykoom, ù nyoy-sze ne prisztoyij dobro prid muskee
 glave doyti. Yimavsi oon taa odgovoor, vafz szmutyen tudyee,
 ka Czeszaru poyde, govorechi-mu kako Eugenia nikoyu novu vi-
 ru iz Egipta yeszt donezla; koya szvi Bozi huda, i kaaxe
 da-sze lyudi neyimayu xeniti, i pò taa punt da-sze xataree szvi
 esloviciaszkoo plume, uz too-mu povijda ono sto-sze-ye nyemu sza
 Bfilloom prigodilo. Czeszaar buduchi poganin barzo-sze szar-
 boom protiv Eugenij i Blefills usгаа, i zapovida da Blefilla tudyee
 za Pompeya idee, illi da-yoy glavu odszykkuu ako-bi ne-botila: a
 Eugenia da yimaa Bogoom poszvetiti, illi teskoom szmartyu
 umorena biti. Kada Blefills Czeszarova odluka bij dopovidaana,
 szarseno odgovori: Buduchi yaa ucsinyena Zarucnicza kralya
 od kralyi, i szatvoritelya szvoga ovoga, ne-chu-sze csloviku umar-
 lomu sza-druxevati, nu dà tako zapovijdaa Czeszaar. I takoyoy
 tudee glavu odszihofe; i too bij konacz szveete diviczee Blexillee.
 Potoom ubitise Protha i Hiaczinta, i ka templu Iuppitera pove-
 dofe, da poszveete. Da kada oni tamo doydofe, i pravomu Bogu-
 sze pomolise, tudyee prilika Iuppitera prid nyibove noge na-
 zemlyu padde, i csudnowatijm nacsinoom ù pepely-sze obbraati.
 Zatoo pò zapovijdi Niczeezia Rymzkoga Baana bisse-yijm gla-
 ve odszicsene. Za tyme i Eugenia bij prid-any dopelyana, koyoy
 recse: Kako-sze yeszte vij krisztijani dobro naucili csaare esmi-
 ti, da i nasym veliczijm Bogoom morete naskoditi? Odgovori
 Eugenia: Pravo velijs dà mý krisztijani vecchyu kripoofzt i mo-
 guchysztooo yimamo, nego vaffi Bozi. Po tomu mores nyibovu
 tashchyad proczijniti, i vafu ludoofzt. I ako-yib za Bozi darxij-
 te, moxete szauditi da-ye vecchij Boog onij, pò koga mochi yi-
 mamo mij maach rad nyimij. I ako hochyes rechi dà mij ovo pò
 csaari csinimo; vszaak dobro znadee da-sze csaare pò Dyavliij
 ctince, po taa razlog Dyavli szu vecchij i yacsiij od vafih Bogov,
 pacse i ed Iuppitera, koyij yeszt pri vafsz nay vecchij Boog, ù
 malo parvoo yeszt ù pepeel razesinyeen. Zatoo vazmi-sze ù pa-
 meet, da sxaam yedaan yeszt pravij i szvi-moguchij Boog nas,
 po csigovoy kripofzi, szvi vaffi Bozi kakono prid ognym-sze
 raztaplyayu. Za csudifze Niczeezia Baan na mudru odgovori,

i ve-

i veliku szarezu Eugenie; dà sxa szvým tým buduchi za-szli-
 plyeen-ù szvoyoy Idolatriyi, kaaza da-yu do Boxiczee Diane pòve
 duu, da-yoy poszveeti, sztrafechi-yu szmartyu ako ne ucsinij. Kada
 tamò dojde, szta, i szadvignuvsj ocsi szvoyj ka nebu, recse: Vi-
 esnyj Boxe, pò csigovu naredyenyu na szay szvijt yeszaam rodye-
 na, ù pravoy viri naucsena, ù divsztuu uzdarxana, da-szaam
 Kristu zarucsena: Pokle-me-yeszt tvoj szveeti Duab pro-szvitlijl
 szvitlosztju vicsnyega xivota, da mezu osztalimi tvoymij Mar-
 tirij i ya szvidocsym i potvardim tvoju ne-izmijrnu kripooszt;
 ucsini Gofzpodine da-ye poznana od lyudij bimba paklenoga
 Dyavla, neka vafsz oxij pulk, po ovoy gluboy i nimoy Prihczj
 poznaade, da tij szzaam yeszj praavij i szve-moguchi Boog. Ne
 dobro izrecse tee beszide Eugenia, da-sze tudye zemlya sztreesze,
 ona czirkva padde, à prilika ù praab-sze obbraati. Oszta vafsz
 oonij pulk zablenuut, i na velik vapay onoga mnoštva koi-sze
 ondi nayde, mnozjib osztalib lyudij dotecse: i oni koyij dobru pa-
 meet ymabu, govorabu da ye ono Boxye dugovanyee, alli oni koyij
 bijhu Dyavlom obszedeni, velyabu da-szu csaare Eugenie, i tako-
 yu proklyjnyabu. Czeszar kada razumi, kako-szu nyegovi Bo-
 zi, i nyibovi Templi raz-csinycni: ne moguchi-sze oni szami pò
 szebi oszvetiti, zapovida da Eugenij velik kameen nà vraat ve-
 xuu; i nyuu ù Tiberzku rijku metnuu. Dali tjem vechyaa kri-
 poooszt viree Eugenievee ukaza-sze: yerebosze on bijp kameen
 od nyee garla oppruxi, à ona pò vodi kako po ze mlyi bodyase. Na-
 reedi pò tomu, da-yu ù yednu Peech ognynenu varguu; dali szupro-
 tiwa nyoy ogany szvoyu naraw bijsze izgubijl, yere pokle nikoliko v-
 rimena biae ù nyemu sztaala, zdraava i csitovata izlizze. Za tjem
 ù yednu duboku tamniczu bij varxena, neka condi od glaada
 umree. Dali Boog ono miszto szvoyim zrakocmproszvitli, à
 nyu anyelzkijm kruboom branyase, koyi bijsze biliyi od sznija,
 à szladyi od szvakee druuge yisztvinee. Napokoon ukaza-yoy-
 sze szzaam Szpaszitely, ovako govorechij: yaa szzaam Eugenia,
 koyij umrijš za tebe, i za koyega tij tolikoyer pripravna-szi umri-
 ti: yaa-ti hochyu milooszt i szlavu dati: à ovo-ti budi znamenye,
 hochyes onij daan primijnuti i na nebo uzlizti, koyij daan par-
 vocs-szaam vidyeen na zemlyi. Nakoni nikoliko daan, kada
 poydose viditi što-ye od nyee, i mniduchi nayti nye tijlo yure iz-
 gnyilo; naydose-yu zdravu i vefszelu, poszlasze ka nyoy yednoga
 obucsena ù fratarzkijb balyab, koyij-yoy glavu macseem odsi-
 cse, à too-sze zgodi oni yisztij daan, koyij bij rodyen nas gofzpo-
 dijn Iszkaraszt, komu yeszt csaaszt i szlava va vijke. Amen.

XIVVOT S. EVFRASIE.

BVDVCHI Czeszaroom dobrij Theodosij, bijsē ū Czarigradu yedaā plemeniē cslovik, yimenom Antigonus, yistomu Czeszaru rodyaak i priacly. Taa Czeszaru, buduchi razzumaan dobri szviti davasze, ū oon-ga kruuto lyublyasze, i ne-biasze ū onoom graadu ni-yedaan bogatijij illi bolyij od nyega. Taa vazee szebi xenu yimenom Eufrasiu, koyaa i ona bijsē Czeszarova roda, velmi szveeta i Bogolyubna vladika. Rodi-yim-sze yedna hchij, koyoy yime sztavisse tolikoyer Eufrasia, Potoom toga recse Antigon Eufrasij szvovoy xeni: Vidisli szesz-tro moya, kako-ye nische ovij xivot i blaago, i szva taschina ovoga szvita: i kako mij szvitovnimij miszlij obuyati, szve vrimē nasēga xivota za luudo tratijmo. Recse na too Eufrasia: Csa hochyes dakle, moy Gōzpodine da csinymo: Antigon recse: Timamo po Bogu yednu hchyeer, ona naam doszti budi, ne misaymo-sze vechijee ovoga szvija nevolji. Tada Eufrasia zdvignuvsi ruuke sz'uzdahoom recse: Blagoszlovlyeen budi Boogh, koyi-ti ye daal szvov sztraah i yisztinu poznati. Cseszto-szaam, gozpodine moy Boga molila, da-ti milozti szvovye szvitlooszt dadee, dā ni-szaam-ti too szmila povidati. Dā poklē tš szzaam too povijdaas nekami-ti rechi csa hochyu. Recse oon: Reczi szesz-tro moya: Recse ona: Znades moy gozpodine, da-ye Apostol od-davna rekaal: Kratko-ye vrijme, zatoo koyij yimayu szvovye xene budi-te kako dabi-yb nijmali. yere mijmo-idee oblicsye ovoga szvija, szvijt mimo idee, i nyegova xelya. Nechemo mochi odnezt i sznaamij ovo nasze blaago, zatoo csa mores barxee diji vbozijm, kako-szi odircsijl. A Antigon pocsee Bogu bva'le davati, blaago vbozijm diiti, i od szvovye xenee uzdarxavati-sze: potom toga szvitij yedno godisbye, ū myru primijnu. Xaal too bijsē kruuto Czeszaru i Czeszarici, tere milovabu Eufrasiu, yere ne-bibu vechye zkupu xivil nego dva godisbya i trij miszczzi. A ona placsiuchi priporuci-yim szvovyu Hchyer Eufrasiu: Koya budrchi od peet godislyha, hoti Czeszar da-yu yedaan bogat gozpodijn zarucij. Da gruztech-mu-sze dokle ona uzrefztee, hoti po ruuke Czeszariczee prosziti szebi za xenu nyee mateer Eufrasiu. A

L ona

ona piacsuchi odvarxe nyib od szebe, i recse: Paob vaam da mene
 na too vodijte, koye szaa yaa za Boga od szebe odvargla. Razy-
 mi, si too Czeszar, kruuto sze na Czeszariczu raszszardi, i kru-
 to yu pokaara, da ye na too szvitvala Eufrasiu, a Eufrasia
 malo da ne umrij od xalozi. Zato, recse bcheri: Hchyerce moya,
 bodimo u Egipat, kadi yimamo veliko blaago, i pobodimo nase yi-
 manye. I tako poydofe u Egipat, bez znanya Czeszarova, po-
 bodechi szvoya yimaniya, i Monasztiri xeen i muxij, dayuchi
 nyijm vele blaaga za Boga. Bijsi u yednoom graadu yedaan
 Monastijr xenzkij, u kojem bijsi nigdi okolo sztoo i trideszeet
 xenaa. V onoom Monastijru ni yjednaa vino ne piyafe, ni uli,
 grozdyee, szmokve, ali yabuke yidijsi. Nikoyee mezu nyimij, i
 neznadijhu csa szu yabuke: Nego szaa mo szocsiwo, i trave ko-
 ye u varilij rodee, bez ulyaa blagovabu. Nikoyee vecseer szaa-
 mo yidihu, nikoyee nakon dva dni yednocse, a nikoyee nakon
 tri dni yednocse. Tere ne szaa mo vasz xivvot, da ni noge szvoya
 oppirahu. Na czilicziu na zemlyi szpavahu, od koga ciliczia
 i szuknye szpoye do taal nosabu, toliko rablyahu koliko szva-
 kaa yaka bijsi. Ako koyaa meu nyimij obnemogafe, ni yiednuu li-
 kariu ne csinyabu-yoy, nego za velik daar Boxyi primahu onu ne-
 mooch, tarpechi szmijrno, dokle yib Boog ozdralyafe. Ni yed-
 naa iz Monasztijra ne izhodjase, nego yimahu vrafariczu, ko-
 yaa dopovijdafie sto koo porucsaafe. Vele lyudij od nemochij szvyb,
 po Bogu ozdralyahu. Lyublyechi Eufrasia taa nyib xivvot, cse-
 zto yib pobadyafe, szvijch, i tamjana nyijm cseezto dawafe. Po-
 tocm recse yednocse Oppaticzi i oztaahjm sztarijm koludriczaama:
 Hochyu yedaan maal daar ovomu Monasztijru ucsiniti, duade-
 szet alli tridyszet librijcz zlaata, da molijte Boga za ovu moyu
 Hchyeer, i za nyee otca. Antigona duusu, Recse Oppaticza; Goz-
 poye Eufrasia: Mij tvoye szlushenicze ne yimamo potribu, ni
 xelijmo pineez, yere szmo sze zato szvukle od nasega yimanya,
 da moremo vikuwicnsnya dobra yimati. Alli da sze zato ne xalo-
 ztijs, hochyemo vazeti od tebe malo ulyaa za szvijche, i malo ta-
 myana za Czrikvu. V too saalechi recse Oppaticza Eufrasij mla-
 doy: Gozpoye Eufrasia lyubijli naasz, i nas Monasztijri Recse
 ona: Lyubijm gozpoye. Recse na too Oppaticza: Ako naasz lyu-
 bijsi ofztani sznamij, i noszi nassu oddityu. Recse Divicsicza:
 Dabih znala da niye xaal moyoy mayczy, nebih izafla iz ovoga
 Monasztijra. Odgovori oppaticza: Vechyeli naasz lyubijs, alli
 tvoyega zarucsnika? Odgovori: Ni yaa nyega znadeem, ni oon-
 mene, a vasz znadeem, i lyubijm. Da reczite vij meni, Me-
 ne-li

ne-li vij vecchye lyubite, alli nyega? Recse Oppaticza: Mij tebe lyubimo, i nasega Iszu-karzta. A ona odgavori: I yaa vaasz lyubijm, i vasega Iszukurzta. A mati-yoy szidechi, i poszlsruayuchi tee nijee riczi, koya nimaase yoschye szedam godijsch, plakafsze. Paka-yoy recse: Hodimo chya Hchycerze, yure-ye vecseer. Recse diuicsicza: Yaa-chyu oude oztati szà gozpyoom oppaticzoom. Recse-yoy Oppaticza: Poydi chya Hchycerze, yere oude nemore nikoor ofztati, koyi-sze Iszukurztu ne poszveeti. Recse na too diuicsicza; A kad-ye Iszu-karszt? Onada-yoy Oppaticza, ukaaza Iszukurztovu priliku, vazamsi ona nyuu, czelunu-yu, i recse: Yaa-sze Iszu-karsztu od szad pridavaa, i vecbe nechyu szà gozpoyoom maykoom odayti. I tako-yu za nikoliko daan nemoga-bu od Monasztjira odvezti. Paka-yoy recse Oppaticza: Ako hochyes szà namij oztati, tribuye-ti pijszmo i psaltjir vcsiti-sze, szva kij daan do vecsera posztiti; kako szve oztale csinee. Recse Eufrafia: Ho-chyu-sze i pijszmo ucsiti, i posztiti, liszto dà mogu szvamij oztati. Tada recse Oppaticza nyee materi: Moya Gozpoye neka ova diuicsicza sznamij sztoyij, yere vidijm dà szvitloozt Boxyee milozti nyee pameet yeszt obuyaala. I tako zdvignyfi-sze nyee mati, povede-yu za ruuku kà priliki nasega Szpaszite-lyu, zdvignyfi kà nebu ruuke, szà szuzamij tako pomoli: Gozpodi-ne Iszu-karszte yimay pomnyu na ovu diuicsiczu, yere-ye tebe xelila, i tebi-sze-ye priporucila. I obrativfi-sze ka Hchyeri recse: Boog, koyi ye gore uztanijl, i tebe u szvoyemu sztrahu utvardi. Too reksi pridaa-yu Oppaticzi placsuchi, i parszfi szvoyj biyuchi, toliko da-sze vsze plakafe. Druugij daan Oppaticza dovede niju u Czrikuu, i obuuse-yu u Habit Monasztjirzki, govorechi: Kralyu vicnyi i gozpood gozpodine, koyi-szi pocseel dobro dilo u nyoy, szvarfi too dà koncza: Day nyoy da xivee dosztoyno u tvoyib zapovidij, dà vazda naydee ussanije pri lyczu tvoyemu. I recse-yoy mati nyee: Hochyes-li Hchycerze ovu odityu na-te vazee? Ona vcszelo odgavori: Hochu Gozpoye Mayka. Na too ona: Iszu-karzti komu-szi-sze zarucila, oon-te uzdarfi, i doztoynu ucsini. I tako czelunuvfi bchijeer dijfi-se od onude, tere pobadyafe Monasztjiri, i veliki elemoxina ubozijm davafe. Taa glaaasz nijee bife-sze daleko razaabaal, i dd usfiyuu szamoga Czeszara dosaal; koy-sze szà szvoyoom gozpoodom csudyafe, i Bogu na too hvalu davafe. Tere csuyafe dà ne piyee vijno, i dà ni ribbu ne yidee, nego szaaamo szotsivo yidee, poztechi szvaki daan od vecsera do vecsera. Nikoliko daana potle zazva-yu Oppaticza kafszebi, i recse-yoy: Timam-ti niszto kazati, dà ne szmuti-sze. Ona

recse : Govori moya Gozpoye . Oppaticza: Vidila-szaam , recse, i sznu tooyega muuxa Antigona , u velikoy szlavi, profszecchi Iszu-karzta , da iz ovoga xivota u on vikuvicsnyi , iz sede-te , i da mores uxivati onu szlavu , koyuu oon uxivaa , za dosz toyanz: voo nijegova dobroga xivota , hoyij yeszt ovde ucinyi . Na ice nijee ryesi kruuto-je obbeszeli Eufrazia , koyaa , toboxe , xeyale pri-mijnuti iz ovoga szvujta , isza Iszu-karztoom biti. Zatoo zazvav-si Hchyer szvuyu recse-yoy : Yaa szzaam yure zvaana od Iszu-karzta, kako-mi yeszt gozpoya Oppaticza rekla, blizu-ye konacz moyega xivota : Zatoo tebi u ruke dayeem Hchyerce , szve-moye , i tooyega Otcza blaago , koye-chyes tij razdiliti , da budes mochi yimali blaago vicsnyee . Na too Eufrazia mlaada : Yach me-ni recse , yere szzaam szzirota i putnicza . Recse-yoy mati : Pokle-yimaas Iszu-karzta nij-szi szzirota ni putnicza , a na misztu me-ne hochyeri biti gozpoya Oppaticza . A tij sznaxno szvarsi csa-szi otech, aa: Boga-sze boy , a gozpoye koludricze szuy , szluxechi nyijm sz-ponizenyeem . Csuway sje da ne miszlys u szarczu tooyemu , vel si : Kralyeva-szaam kotna , i ni dozjoyno da yaa ovijm szluxijm . Budi uboga na zemlj , da szi nikada bogata na nebu . Besz szztanka moli Boga za-mene i za otcza tooyega , da najd-mo milo, zardye pri nyemu , i da naasz od paklenijb muuk ucuvaa . Nakon trij dnij umrij , i bij zakhopana u tom yistoom . Monasztiu. Kada razumi Czeszar da ye umarla , zazvaa ono-ga Gozpodicsichya , koyi byse mlaadu Eufraziu zarucijl , i recse-mu lako sztoaar probodij . A oš pocsee Czeszara moliti da pijse ta-mo Eufrazij , da yima u Czarigrad doyti. Oona proctivsi Czeszaro vi lizti, pocse sje poszmihovati , i szvoyom rukoom tako-mu od-pijsza : Gozpodine Czeszare takoli szvituyes tooycy szlusbenicz , da ofztavivsi Iszu-karzta , ka csloviku-sze szdruxijm, koyi ma-lo posztechi yimaa izgnyiti i csarvom szmook biti : koyi danasz jezti, a za yura niyega. Daleko budi od mene taš opacsina. Zato-te molijm da-te taš cslovik zatoo vechye ne mucsij . Yere szzaam sje yaa yure Iszu-karzta u vechyala , i ne-mogu-ga vechye zatajati . A molijm tooye gozpodzivo da-sze szpomenes od moyega Otcza . i Materci da nase blaago ubozijm i Czrikva Krisfuszovijm raz-dijlys : robyee nase szve ofzvobodijs . A dugo vnikoom nasijm zapovij da nasijm kmetoom vasz nyjbov dug , koyim-szu do da-nasnega dne duxni , od pusztee . I moli Boga z-gozpoyoom Cze-szariczoom za mene vafu szlusbeniczu . I zapecsativsi lijzt , po-szla-ga Czeszaru . Koyij proctivsi oon i Czeszaricza milo-sze plakase. Potoom zazvavsi szvu gozpodu szvuyu u vichije , i otcza

nyee

nyee zarucsnijka, kaza opeheno prid szvimij, taà nyee lijsze procliti. A on: sje, m. pakase, goorechi: V visztinu ovo yesze prauva bebi Anigoma i Eufrafie, yoy-szu tebi g: Czeszare rood: Bogolyubnih rodietel' y, bogolyubna beby. jiszveloga korena szveeta graana. I tako szvi Boga boaiyahu, i za-nyuu Boga molise. Vecbye nyee zarucsnik ne nasztuya da mu-sze yimaa dati. A Czeszaan szve nije blaago lijpo razdijli, potoom toga i oon umrij. Eufrafia szva: szadaà, na Boxyu szlusbu, i szvarbu szvoyee, szvaage rudyase-sze: yere onada szaamo dvanadeszte godijsch mada bijsze. V pocsetak od vecsera do vecsera posztzyase, potoom toga dva i trij dni ne yidijsze. Ona szaama kuchyu metise, ona posztelye szesstraam nacsinyase, ona vodu szigase, i u kabinyu nosase, a 100 szve veszelo: dobrowolyno csinyase. Bijsze obics ay u onoom Monasztijru, dà kada koyu szesztiru Diavaal u nyee tijlu izkusevase u sznu, tudye Oppaticzi povijdati yimase, a ona za nyu Boga molyase sza szazamij, à onoy zapovijdase, da yimaa pod cziliczij na koyem pocsijva kamenya podsztaviti, à cziliczij ozgora pepeloom poszuuti, tere onako deszet dana na nyemu lesati. Prigodi-sze taà yiztaa napaszt Eufrafii, koya oon-bijp kame-nya podasztavi u szvoyu posztelyu, i pepelom yu propaasi. Ra-zumirsi to Oppaticza recse yednoy szesztiri; Pocsele-ye Eufrafia Dyavalzkee napasztu tarpiti. Paka ovako za niju Boga pomeli: Boxe szvemoguchi koyi szi nyu sztvorijl, ina ovij puut szvetoga xivota naveel, uzdarji-yu u tvoyemu sziraahu. Zazva-yu potoom ka szebij, i recse: Zasto ni-szi meni ocsitovala tee Dyavalzkee napaszt? A ona padsi prida nye noge: Prosztu-mi recse gozpoye, yere-szaam-sze szramovala povidati. Recse-yoy Oppaticza: Pckle-szi pocsele szu nepriatelyem voyevati, muski sze darxi, da-te krunee pokle-ga dobudes. Do nikotno daana, oppeta bij tako napasztovana, too ona kaaza szesztiri Yuij, koya niju kruno lyablyase, i nyu szvaku kripoozt, i pijszmo uesase. A Iulia-yoy recse; Moya gozpoye Eufrafia, ne tay 100 prid gozpozoom Oppaticzoom, nego-yoy povij, neka molij Gozpodina za tebe. Yere-ye ona vele takovijh Dyavalzlijb napasztij od mladozti szvoyee yimaa, i nikada csetardeszet daana nyee yila ni p. j. laa, nego na yednom misztu szteechi Boga-ye molila, i tako Dyavalzkee himbe primogla. Szuprotiv szvih naasz Dyaval voyuyee, dà uffamo u Boga da-chyemo ga primochi. Recse na too Eufrafia. Boog-ti plazi szeszticze da-szi-me tako pokrjipila. A yaa chiju poyti, i gozpoyj Oppaticzi szve ovo rechi, i tako ucijni. A Oppaticza, iako-yu pocsee uciti: Nisbye-sze ne boy bebyereze zaloga onoga

naapasztu

naapashti, nego budi stanovita szarcza, i neche-ti mochi skoditi. Hochyes vele nyegovih napashtij tarpiti, alli tij muski voyuy szu protiv nyemu, ako hochyes od tvoyega zarucsnijka Karfzta okrunyena biti. Tere koyij dosztoyno voyuye, hochye od Boga ne-iz-murnij daarij yimati. Opita-yu zatijm koliko daan posztij. Ona recse; Trij dni. A Oppaticza-yoy priloxi csetvarti daan, da ona veszela od nyee odayde. Pokle yure bijse dosla do dvadeszeet godijsch, Duuba szvetoga miloszt-yuu krijplyase, i primogase szvakee napashti. Bijse vele lijpa, yerebo bijse od kralyeva plemena. I kada yu oppeta takova napasht nayde, povida Oppaticzi: a ona tako recse: Ne boyfze Hchercze, Gzpodin ye sz-toboom. A bijse u yednoom kuutu onoga Monasztira, yedaan kup kamenya. Zato botechy-yu Oppaticza kusati, i na vechyuu pokoru navefzti, recse-yoy: Izneszi oddovde ova kamenya, tere-yih sztavi poli Pechi: Too ona veszelo oppravi, i szvama na szvovih ramenij iznoszi-yb, i preem da nikaa vele teska bijhu, ne recse da-yu koyaa od szesstaar pomoxee, ni szvovij poszti varxe na prijd, ni dila tesko-chyu. A drugi daan oppeta-yoy recse Oppaticza: Ni ye dobro hchercze da ova kamenya ovde lexee, poneszi-yb oppeta onamo od kuda sziz donefzla. Oon hijp Eufrazia, vele szareseno ucsijn csa nyoy zapovida. Po ovij zakoon trideszt daana hoti kusati nyee uztaaplyenye. A ona veszelo psalmi poyechi dilu tomu nasztayase, toliko da sze szve ofztaale szesztze csudyabu. Bijyabu zatoo nikoye koye-sze nyome rugabu, a nyke-yoy govorabu: Mu xki-sze darxi Eufrazia. A ona szvarsi us officziy Czrikvenij, oppeta-sze pripravlyase ka dilu. Da recse-yoy Oppaticza: Ofztavi yure hchercze too dilo, nego vazmi muukee, tere peczi krub, daye ka vecseru gotov: a ona too sznaxno ucsijni. Da oppeta nasfadyu zatij duub da malo pocsijva, takov yoy szan akaaza. Csinyase-yoy-sze da oon Gzpodicsich koyemu bijse zarucsena sz-yunaczij bijse dosaal u Monasztijr, da-yu sziloom ovedee, a ona lexechi onako na zemlyi u sznu zavijkna. V too dotecse Oppaticza i nikoyee szesztze, probudise-yu i oppijtase, csa-yoy-ye. A ona povida csa-yoy-sze szannyaase. Probuudi zatoo Oppaticza szve ofztaale szesztze i molise Boga za-nyu szve szkupa dokle rasfzsvanti. Potoo Eufrazia darxechi knyige u ruuczi a ofztaale szidechi poszlsfabu, a ona do treete uure szteechi csitaase. Doszprusi too pripravlyase szeszttraam nyihove potribe, metuchi kuchyu, poszte-lye nacsinyayuchi, i vodu u kuhinyu nosfechi, szocsijvo kuhayuchi, darva nosfechi, i krub pekuchi. I yimayuchi toliko csinyenya, ni obnooch ni obdaan ne oztavlyase molitve, ne tretee, ne szesztze,

ne devetee uure, ni vecsernye. Alli ſzaama ſzvu tum ſzluſbu op-
 pravlyafe, nego-yu niſto malo ſzeſztra Yulia pomagaſe, koya-yu,
 kakono ſzmo rekli, kruuto lyublyafe. Oppeta-yu Nepriately u
 ſzni napafitovafe vele yaako. A ona on-byt too Oppaticzi kaza.
 Koyaa molyvſi Boga za nyu, recse-yoy: Hchycerze moya,
 ovo-ye vryme od rati, csuvay-ſze da te ne primoxee taa zlochyud-
 nyk, dà ne iz gubys ob-yednoom ſzvu tvoya muku i truud. Ako-ga
 malo vrimena vzdaxxys, kako vidij da ſzi-ga primogla, bochy
 odbignuti od tebe. Recse-yoy i ſzeſztra Yulia: Gozpoye i ſzeſztro
 moya, ako ù ovu dobu naſu ſzanyime ne ratimo-ſze i ne dobudemo
 ga, kako chyemo ù ſztarofzti naſoy mochi-mu ſzvarba doyt i Koy
 odgovori Eufraſia: Xivee gozpodyn, ſzeſztro moya Yulia, ako
 recsee gozpoya Oppaticza ſzvu-yednu nedilyu nechyu ni kruba-
 akuſzvi, dokle-ga primoxcem. Na too Yulia; Taa ne-mogu toliko
 poſztiti, ako ty mores, i na zemly, i na nebu blaxena-ſzi. A ù
 ovoom Monaſztjru yofche nŷ mogla ni-yednaa ſzvu nedilyu daa
 na poſztiti, nego ſzaama gozpoya Oppaticza. Doyde oppeta Eu-
 fraſia do nikoliko daan k Oppaticzi, tcre-yoy izpovida kako-ye
 ù noch yimala Dyavalzkee napafiti, proſzechi-yu, da-yoy yeſzt
 ſzvobodno ſzvu nedilyu daan poztiti bez yidenyaa. Recse-yoy
 Oppaticza: Cſijni hchycerze ſzve csa mores, à Boog ſzve-mogu-
 chij koyi-te-ye ſztvoril day-ti yakoofzt, da mores primochi onoga
 zaloga Nepriatelya. I tako pocsee ſzvu nedilyu poſztiti niſchye-
 ne yiduchi, niſchye ne manjee pſzaltir csitaafe, i ſzvi poſzli csi-
 nyafe kako i parvoo, toliko da ſze ſzvi csudijahu nyee uztaſtŷen-
 yuu, liſtpoti xŷvota, i mladozti. Povijdahu nikoyee od nyee, dà
 ſzve godiſchye, ni ob nooch, ni ob daan niſzu-yu vidili yiduchi,
 ni ſzideechi, nego kada ſze varzŷſe na zem'yu odpocſinuti.
 Biſe ù onoom Monaſztjru yedna ſzeſztra yimenoom Germana,
 yednee Robinyee bchij, ona ne-navidyafe Eufraſiu, zatoo naſad-
 yu yednocse ſzaamu ù kubiny recse-yoy: Tij ſzaamo yednocse
 yides na nedilyu, csa mij nemoſemo csiniti, ako i naafz botiti budee
 goz poya Oppaticza na too ſzilovati, csa bochyemo mij csiniti! Od-
 govori na too Eufraſia: Gozpoye ſzeſztro, gozpoya Oppaticza,
 zapovidala-ye, dà ſzvaka ono csa morè, csinij, à meni niye ovo
 bez razloga naſztavila. A Germana odgovori-yoy. O tij zlo-
 chyudnicze, ſzvakee himbee pulnà, kò ne vidij da zatoo ſzve too
 csinijs, dà kada gozpoya Oppaticza umree, tebe na nye miſzt
 ſztavee! Da uffam ù Boga, da too neche biti nikadare. A Eufraſia
 padſi prid nye noge, recse-yoy; Proſztimi gozpoye moya, i molŷ
 za-me yere-ſzaam zgriſila ſzuprotiv tebi i Bogu. Kada tao izi-
 vidi

vidi Oppaticza, zazvaa Germanu prida szvima, tere-yoy govori ovako: Zalaa robinye, i bez Boga, esa-ti-ye zkrijoila Eufrasia, da hochyes nyee dobra dila szmutiti? Zattoo odaydi od ovee szkup-sbinee szesztaar, yere ni-szi vridna, da mezu nyimij sztoyis. A Eufrasia molyase Oppaticzu da-yoy proztij, dali ona neboriase-yu u szlisati. Nego nakoni trideszet daana vazee szboom Eufrasia Tulu, i nikoliko sztarij szesztaar, tere molyase Oppaticzu da-yoy proztij. I tako-yu zazvausi prid szvimij oppeta pokaara, govorechi: Niszli yimala proczijniti da Eufrasia, buduchi Czeszarova roda, toliko-sze-ye ponixila, i tebi za lyubav Krista szluxila, zašto-szi dakle botila-yoy pripricsiti nyee dobra dila? Potoom molise szve za-nyu, i tako-yoy profzti Oppaticza. Nenavidechi yoschye zalij Nepriately Eufraziu, jednu nooch upuszti-yoy u miszaal nikoye himbe i miszli szvitovnee. A ona szkocisvi oonbyp, i znamenuyuchi-sze izayde vaan na vedro, i zdvignu ruuke, ka nebu, molechi Boga; dabi od nyee napaszť vazee. I szve szesztre molyahu za nyu, yere-yim milo bijsze nyee mladozti, yimase bo onada okolo dvadeszet i peet godijsch. Izajde i Oppaticza, ka nyoy, i recse yoy: Vtwardite Gozpodyn Boogb, i day-ti uztarplyenye u nyegovu sztraahu. I tako sztaa trideszeet daana pod neboom, tomu-sze csudyase Oppaticza: Rekose-yoy szesztre: V yistinu gozpoye mayko odlucsila-ye Eufrasia csetardezeet daan dokonati u ovoom sztanyu, kako-szi i ti, nikada ucsimila. A ona odgovori: Gozpodyn-yu u szvoveem sztrahu ukripi. Ona priko csetardezeet dana, yosche peet onako sztaa, da paaka kruuto mlobava buduchi, padde na zemlyu, tere bijsze i lexase kako martva. Doteksi szesztre donefzose-yu u polacsu, da nemogabny-yoy ni ruuke ni nogee ugnuti, toliko bijsze utvardnula, i kako drivo ukrutila-sze, i glaa za neyimase. A Oppaticza donefze-yoy nisto yizti, i recse: Hocherize moya Eufrasia, naa blaguy u yime gozpodina moyega Iszusa karfzta, i tako blagovaa, i yakoozt priyaa. Videchi dakle Dyavaal toliki nyee truudi i uztarplyenye, neboti vechye po taad nacsijn izkusevati-yu, nego yizkase kako-yu moxe ubiti. Zattoo posadz ona yedaan daan vodu szigati, varxeyu u sztudencz, toliko da glavoom dno ticraase, kako ona szaa ma povij tase. A ona u sztudenczu zaviknu: Karfzte pomozime. Koyij glaa sz nyee kada szesztre i Oppaticza szlisase, dotekose i izvukose-yu. Kada odonude izayde, znamenova-sze, i poszmi-bnuyi-sze recse: Xivce gozpodyn, nechyes-me primochi Dyavle, ni-chyu ti odsztupiti, Deszleztaa yednym vidroom vodu no szila u kubinyu, a odszele-chyu uvimaa, i takoye csimila. Videchi

Nepria-

Nepriately cslovitsaszkhj da yu ù sztudenczu niye mogaal umoriti, drugocse kada ona darva sziczijse, sztegnuvsi-yoy ruuke nyee dõ peet, veliku-yoy ranu ucsijni. Videchi ona da-yoy vele karvi od onude izticsee, odvarxe szikiru, i padde nà zemlyu. A Yulia pripadnuvsi-sze, potecse dà povijdee too oztalijm koludriczaam. V too one dotekofe i plakafe, à Oppaticza blagoszlovlyenu vodu na nyee obraz krapaase, i recse-yoy: Hchyerce moya Eufrasia, esaszsi-sze tako pripala? govori csagedi Szesztraam. A ona pogledavsi Oppaticzu recse: Ne plassi-sze gozpoye Mayko, yere-ye moya duusa ù meni. Tada-yu prikrijci na cselù, i Boga moli nad nyome ovako: Gozpodine Iszu-karszte ozdravi divoyku tvoyu, yere vele tarpj tebe raadi. Priveza-yoy paaka nogu debelijm szuknoom, i zà ruuku povede-yu ù Monasztyr. A ona vidivsi darva koyaa sziczijse recse: Xivce gozpodijn, nechyu-sze diliti od ovunde dokle ne vazmeem ova darva, i ponefszeem-ye gori. Recse-yoy Yulia: Ne-moy gozpoye szesztro, yere nij-szi toliko yaaka. A ona li boti taa darva nosziti. I tako buduchbi onde Dyaval, kada-ye bijse yure dõ gori donefgla, csijni da sztuupj na szuknyu szvoyu, i tako padde na yifztaa darva, i zabode-yoy-sze yedno drivocze ù cselò, toliko da mnyadibv da ye okò izgubila, i recse-yoy Yulia: Ne rekob-li-ti da nemores darva nosziti! Odgovori Eufrasia na too; Ne zlovolyi-sze szesztro moya, nego polahko izvadi drijvo, yere-mi-ye oko zdravo. I tako-yoy vele karvi odonde iztecse. A Oppaticza sztavi-yoy szoli i ulya na ranu, i Boga moli. Recse-yoy zatijm Yulia: Poydi szeszttricze, i odpocsini malo na posztelyi tvojoj, à yaa hochyu oppraviti tvojj poszaal. Ona odgovori; Xivce gozpodijn nechyu-sze pokoyu dati, dokole vafz moy poszaal szaaama ne szvarsjm. Tako-yu i oztaale redcomcze moljahu, da ona nebtì yinaako ucsiniti. Oppeta bijse yednocse posla z'Yuliom nà tretij pood, onde vazamsi-yu Dyavaal varxe doli, ù too zavijknu Yulia, à szesztre dotekofe, mnecchi da-chyee-yu martvu nayti. Dà ona zdvignuvsi-sze, poyde szuprotiv nyijm, i povedofe-yu k'Oppaticzi. Koya-yu opitovafe ako-ye kadi uredyena. Odgovori-yoy ona: Xivce gozpodijn, gozpoye mayko, ne znadeem kako-szaam uztala. Videchi zatoo Oppaticza dà iz tholiko viszoka-ye padla à nij-sze urazila, Boogu hvalee davafse, i recse-yoy: Poy hchyerce nà tvojj poszaal, à Gozpodijn-che sztoboom biti. Yofchye-yu hotiyafe nepriately umoriti, zatoo darxecchi ona ù rukab lonacz kipuchj, ù komu-sze szocsijvo vaa rafe, i botechi ù zdilu izliti, szavezavsi-yoy noge, csijni da-sze uzvraatij, i dasze onijm pò lyczu poliyee. Vidife too ofztaal

M

szesztre,

szesztre, prisztrasise-sze, à ona szkocsiwi gori szmiyuchi re-
 cse-yim: Csaſzte-sze szmutile? Oppaticza videchi da-yoy nij zla-
 niyednoga, poszri ù lonacz, i videchi da ono yubee esa biſſe-
 ofztalo yofchye vraafe, csudechi-sze recse: Boog-te csuway Heber-
 cze, i day-ti vazda pritarplyenye ù szvoyemu sztraabu. A Eu-
 fraſia povjdaſe, da-yoy-sze csinyaaſe kako dabi ſztudenoom vo-
 doom poljta była. Dozvaa zatym ù Czrikuu Oppaticza one
 ſztariyee Redownicze, i recseyym; Szvobodno-szte vidile daye.
 Boog veliku miloozt daal Eufraſij, ko-yoy nij mogło naskoditi ni
 da-sze-ye iz toliko viſzoka upadla, ni vruchyem poljla. Odgovoriſe
 one; Yſztjnnno Eufraſia Boxya ye ſzlusbenicza, i Boog pomny-
 yimaa na-nyu, i od ovjib napazſtij ucſuvaal-yu yeſzt. Biſſe obi-
 csay ù onoom graadu i kotaaru, da kada nemochno dijte yimabu, po
 neſzibu-ga ù taa Monazſtijr da ozdravij; Tere one koludricze
 csudeſzaa csinyabu. Oppaticza vazimaſe ka ſzebi tuu diczu,
 poneſzife ù Czrikuu, molyabu Boga, i tako-yib ozdravlyabu. A
 matere nyibove odveduyuchi-yib zdravib Boga ſzlavlyabu. Prigo
 di ſze da vrataricza dopovida Oppaticzi da-ye yedna xena vani,
 koyaa tako yedno DYTE noſzij, koyee biſſe glubo i nimo, i komu
 bybu ruuke i noge ofzlabile-sze. Recse dakle Oppaticza Eufra-
 ſij; Poydi Hebercze doneſzi onoga diticbja. Poſad ona, i videchi
 da too dYTE darbhchye i daye ſzłò zdravo, ſzmluyuchi-sze nad
 nyime, znamenova-ga i recse: Oon koyi-te-ye ſztworij! ſzjynko, oz-
 dravi-te, i takoga noſaſe k'Oppaticzi. V too ozdravi dijte, i pocsee
 govoriti, i boti boditi. Kako too vidi Eufraſia prisztrasise-sze i ſz-
 tariga doli na zemlyu; A dYTE pocsee ka materi ſzvoyoy techi,
 Didi too vrataricza, i poſad recse Oppaticzi. Ona cſjini nyegovu
 mateer kazvati, i recse-yoy; Zaſto-ſzi naaſz ſzeſztro izkuſziti
 hotila? Koyaa odgovori; Pò Iſzu-karzta Gozpoye moya ni-ye mo-
 glo boditi ovo DYTE, ni govoriti, ni cſuti dò danaſnyega dneſ, ne-
 go kakoga priya ona gozpoya ſzeſztra oon byp progovori. Op-
 paticza yoy, recse; Vazmi dakle dYTE, i poydi u mjrù. Ona va-
 zamſi dYTE, poyde Boga ſzlavcechi. Dozwapotle Oppaticza
 ene ſztariyee koludricze, pocse-yim govoriti; Csa-vam-sze vidij
 od Eufraſie? Odgovoriſe one; V yiztinu Boxya ye ſzlusbenicza.
 Biſſe ù onoom Monazſtijru yedna xena, ù koy od mladoczi nyee
 pribivaafe yedaan Dyavaal, biſſe veruganij vezana, pine metaa-
 ſe, zubij ſkargjtaafe, i ſztraſaan glaafz csinyaaſe, toliko da-ye-
 ſzeſztri boyabu. Niyednaa ne-ſzmiyaſe bljza nyee doyti, nega
 na dugu pruntu obroh-yoy davabu, koyj ona nikada yidiſe, à ni-
 kada onjym koyj donaſabu ù obraz metaaſe. I cſeſzte Oppati-
 cza

eza sz'koludriczamij Boga za-nyu molyase, dà nemogase ozdravi
 ti. Recse zatoo Oppaticza jednocse Eufrasij: Hchyerce moya,
 hochyu da onoy xeni tñ yizti noszys, ako-ye sze zatoo ne boyijs. Re
 cse Eufrasia: Ne boyim-ye-sze Gozpoye, hochyu szve ucsiniti csa
 zapovjdes. Vazee zatoo Eufrasia szocsiwa i kruba, i ponefsze-yoy
 yizti. Aona szkocsiwi na nyu, i zubij scargitayuchi izmaknu-
 yoy iz ruuk zdilu, tere-yu razbiti hotiyase. A Eufrasia ubitiwi-
 yu za ruuku recse-yoy: Xwce gozpodijn ako too ucsinijs, bo-
 chy-ute na zemlyu varechi, i toliko-chyu-te izbiti, dà nikadaar
 wechye too neucsiñijs: I tako sz'mjrom pocsee sztaati. Pocse-
 yoy paaka Eufrasia lypo goworiti: Szedi moya szesztro, blaguy,
 tere-sze ne muuti. I tako ona ucsijn, i tako szwakij daan iz nyee
 ruuk yidise i piyase. Udechb too szesztre ofztaale, yos wechye mo-
 lyabu Boga za nyu, i kada nebotiase sz-myrom sztaati, Eufra-
 sion-yoy prityabu. A Germañu oppeeta pocsee nenauidooszi gri-
 szti, zatoo recse ofztalym szeszttraam: Nili-sze wechye ni-yed-
 naa nasla, koya-bi mogla davati yizti ovoy xeni, nego szama.
 Eufrasia? Dayte meni u ruuke, i yachyu-yoy ponefszi yizti. Za-
 too ponefsze-yoy yizti, i recse: Vazmi szesztro, tere blaguy. A
 ona szkocsiwi na-niju, balve-yoy raztarga, i varksi-yu na zem-
 lyu, pocsee meszo nyee yifzi. Ofztaale szesztre videdbi too, za-
 viknuse, à nike potekose u kubinyu da zovu Eufrasiu da-yu ofzvo
 bodij, yere one ne szmiyabu poyti ofzvoboditi-yu. Zatece-sze
 ona ofzvobodi-yu od nyee, i recse-yoy: Odszele ako tako huuda
 budes szuprotiv szeszttraam, nechyu-te milovati, nego chiu-te
 siboom gozpoyee Oppaticzee izbiti, tako prifzta. Iz yutra pò Mi-
 szzi poyde Eufrasia k' Hudobiczi, a ona bijse szuknyu szvoyu ra-
 zdarla, i szmraad yidijs. Vidiwi too Eufrasia plakaase, tere pos-
 sad recse Oppaticzi, a ona zapovida da-yoy-sze druuga szuk-
 nya dadee, koyuu vazee Eufrasia, i szocsiwa, i kruba, tere-
 yoy ponefsze, i recse: Zasto szzi-sze szesztro tako pogardila? Vaz-
 mi ovu szuknyu, obuczi-sze, à potoom yiy. Vazee ona i obucse-
 sze, i yi pij. I ne oztavlyase Eufrasia plakati-sze, i Boga moliti
 za-nyu chya do vecsera, dabi-yu gozpodijn botijl ozdraviti. Za-
 xwa zatoo Oppaticza iz yutra Eufrasiu, i recse-yoy: Zasto-mi
 nijszi povidala Hchecrcze, da hochyes Boga moliti za onu naapa-
 sztovanu, yere bib i yaa sz. toboom molila. Koy Eufrasia odgo-
 ri: Profszi-mi Gozpoye, yere-szaam vidila dasze-ye onako gar-
 do odkrila, i da-ye onako mucseni, i milo-mi ye-ye bijlo. Recse
 na too Oppaticza: Timamti nisto kaazati, dà csuway da-te budoba
 ne pribijni, ne-moy-sze vz-oboliti. Evoti-ye ISVKARSZT dazal

L. 10000

M 2

oblaaszt,

oblaaszt, dà mores onoga Dyavla iztirati. Csuyuchi too Eufra-
sia, glavu szoyu pepetom poszszuu, i varxe-sze na zemlyu i
recse: Koya-szaam yaa brixna, i necsisztaa, da ovoga Dyavla iz-
tiraam, koyega vij szve, od toliko vrimena vasimij molitvamij nij-
szte mogli iztirati? Recse-yoy Oppaticza: Tebe Hchycenze cse-
kafe ovo dilo, yere ti ye na nebu velika plachya szabranyena.
Zatoo possau Eufrasia prid Oltaar pocsee Boga mohti da-yoy ya-
kooszt i pomooch dadee. Paka zdvignuv-sze od tla, pò zapovi-
di Oppaticzee poyde k' Hudobiczi. Anyu naszhdovahu szve oz-
tale szesztre, borechi viditi koyi konacz bochye taa szatvaar yi-
mati. Recse zatoo Eufrasia Hudobiczi: Ozdravi tebe Iszu-
karaszt, koy-te sztvori, i tako-yoy krijx na cselu ucsyni. Zaviknu
tudye Dyavaal: O himbenicze, toliko godij, eb da ova pribyvaä, i
ni-jzu me mogli izvarchi odovude, ä szada ova necsisztaa i blud-
naa bochye-me iztirati? Komu Eufrasia odgovori: Ne tiram-
te yaa, nego Iszu-kaszt szvih gozpodyn. Odgovori Dyaval: Ta
ne hyu odovude izajti necsisztaa, yere tij neyimas tuu oblaaszt da-
me mores iztirati. Recse na too Eufrasia: Rztina-ye da-szaam
yaa ne csista, i szvakee zlobe pulna, kako tij velijs, dà zatoo tij
pò zapovijdi Iszu-kaszt i zayti otte! Yere ako vazmeem sibu
gozpoyee Oppaticze, bochyu-te dobro izbiti. I tako ne hotiyuchi
oon izayti, popade ona sbiczu Gozpoyee Oppaticzee, i recse mu:
Ali izlizi otte, ali chyu-te mueni. Recse Dyavaal. Po koyij
puut mogu iz nyee izlifesti? Pocsee Eufrasia biti, i pokle tretoom
udari recse: Oztavi ovo Boxye sztvorenje, necsisztij duuse:
Ickarayte Iszu-kaszt gozpodyn. Recse Dyavaal; Ako izaydob,
kamo yimaam poyti? Ona recse: V imine vanyzkee, u ogany vics-
ni, u muke bez-konsencee, koye-szu pripravlyene tebi, i
tooyemu Otcu Lucziferu, i szvijm koyij nyegovu volyu csinee.
szajzarabam glyedahu osztaale redovnicze, i ne-szmiyabu binzu
prijsztupiti. A ta boy Eufrasie z Dyavlom velik biise, zatoo
zvagnuvši ona ocsi kà nebu, recse: Gozpodine Iszu-kaszt, ne-
vroy-me szramotiti na ovij csasz, i ne dopusztiti da me primoxe
ovij necsisztij. Durb. I tada pinechi i zubi skargichyuchi izayde
Dyavaal, zvelkijm vapayom, a xena oztà szva zdrava. I po-
vedosj-yu u Czrikuu, dayuchi szlavu Bogu, za toliko csudo. A
pajoo Eufrasie biise yu izapraala, i oppravila, i tako-yu biise
k' Oppaticzi dovela. I ne szaaamo biise Eufrasia zatoo uzoholila,
dà yoschye sze vechyee ponixila, ob nochij ne szpcechi, i czijle nedi-
lye poszteechi, kako biise naucsa, i nischye ne manyee szesz-
traam szarcseno u szvemu poszluuyuchi. Prigodi-sze u too dà Op-
paticza

paticza szaa*n* vidi ù sznu, koyi-yu kruuto szmuuti, i nebotiafe nikomure nifebye povidati. Zato-yu napokoon mofise szariye Redownicze, dabi-yyim povidala zasio sze-ye tolihe szmuutula. Ta da ona recse: Ofziaavlyaa naasz Eufrafia, zayutra hochye pri-mynuti ka gozpodinu. Da nikere nyoy too nepoviday, da-jze, ne szmuuti. I ocsefe-sze zaloo szve kruuto xaioszti, A yedna od nyib potocse k Eufra*si*, koyaa byse onada pri pechi, yere krub pecziye, a szesztra Yulia pomagafe-yoy, i recse-yoy: Da znades gozpo*ye* Eufrafia ù nuutri pri Gozpo*y* Oppaticza szve szesztre veimi-sze placsuu, i zlowolyee czijchya tebe. Too csuusi pocsefe-sze one csuditi, pauka recse Yulia: More biti da-szu gozpo*y* Op-paticza glaafzi dosli, da con twoy Zarucsnyik posztal-ye szimo lyu-di, koyi pò zapovjdi Czeszarovi ymayu-te sz ovoga Monasztira izvaditi, tere-sze za too xaiyyu. Odgovori Eufrafia: Xivee gozpodi*n* moy Iszu-karzt, da tako-sze szvò tralyevstva ovo-ga szvitya sztreznu, nechye-me zatoo csiniti ofztaviti gozpodi-na moyega. Da zatoo molim-te gozpo*ye* moya, ucsm-sze krub pecsee, da poydes viditi i razumiti uzrok, za koyi-sze zlowolyee, neka niye tesko szarczu moyemu. Poyde Yulia, i poszlufayuchi izvani csuyafe kako Oppaticza szaa*n* szwoy szesztraam povjdase ovaki*j*. Vidjase-mi-sze da dva*a* typa cslovika k meni bodyahu, te-re-mi ovako govorahu. Pufzti Eufra*si*u, neka sz-nam*j* poydee, yere-yu kraly potribuyee. Oppeta-szaam drugi*j* iyudi vidila, ko-ji-mi diyahu: Vazmi s*a* tuboom Eufra*si*u, xere-yu do vedi kà goz-podinu. I tako-yu vazeeb, i zkupa poydozmo sz-onim*j* lyudi*j*, i kada doydofzmo kà yednym vratoom, koyib szvitloojzt ne mogu izrechi, szama po szebi naam-sze otvorfe. Potoom ulizofzmo ù nuutar vidifzmo polacsu nevircvanec lipotee, yednu vizoku posztelyu, i pyrni*j* sztool rukam*j* ne-ucsinyen. I nemogub yaa poy-ti chya ù nutra, da oni vazamsi Eufra*si*u povedofe-yu, i gozpo-dinu prikazafe, ona paade prid nyime, i czelunu nyegave pricsiztee noge. Vidila-jzaam ondi bilyade Anyelov, i veliko mno*j*stvo szveti*j*b, koyi glyedahu Eufra*si*u. Da evo dojde Ma-ti gozpodinova, i vaze-yu zobome, i ukaza-yoy Polacsu, i ko-moru, i szvadbenuu dyku, i venacz nyoy pripravlyeni, i csuh glaafz govorechi*j*: Eufrafia ovoye plaachya tvoya, i szada-chyes-sze varnuti, da nakon deszet daana hochyes oppect zvaana biti, i hochyes ovaa dobra uxiwati ù vyke bez koncza. I tako buduchi ovo drveeti daan da-szaam vidila, cvo ù szm, zayutra chye um-rijti. Kada too szlisa Yulia, pocsee parsz szwoy i obraz biti, i goonko placuebi varnu-sze k Eufra*si*j. Eufrafia vidivsi recse-

yoy:

Yoy : Zaklyinam-te szijnoom Boxyijm szesztro Yulia , da-mi pò-
 vjdes csa-szi csula , i za-sło sze places . Ona odgori : Dana szka
 dochye-mo-sze razdijliti yedna od drugee : yere kako-szaam csula
 zayutra-chyes umrijti . Csuyuchi ona too , od velikee tuugee i xa-
 lozti , padde nà zemlyu , i molyase gozpodina ovako : Za-sło goz-
 podine mene szírotu i puutniczu od szebe odmitchyes , za-sło od-
 vargaas od tebe mene dobrij Iszusze! Evo szada-ye vriyme da-sze
 sza zalijm Dyavlom borijm , a duusa-mi-sze vazimaazmiluy-sze
 na-me Iszu-karzte gozpodine , i dopusztí-mi yoschye szaamo yed-
 no godis chye xiviti , da mogu plakati moyj gríszí ; yere-szaam
 gozpodine bez pokoree , i daleko od szvakee dobrotée . Ne chye-te
 níkore ù paklu szlaviti , a ù grebu niye pokoree , pò szmari ne-
 chye-mi mochi szuze pomochi , da xivuchij hochyute szlaviti , i
 hvale-ti davati . Kadu tako ona molyaase , csuyase too yedna-sze-
 sztra , koyaa posad recse szve Oppaticzi . Ona-yu csijni zazvati , i
 recse-yoy ; Csa-ti-ye Hchyerce , za sło-sze tako places , i gorko
 uzdisz ? Placeem gozpoye recse , yere szí znala moy napokonnyi
 daan , a meni nijszí povídala , dabí ù too gríszí moyj opplakala .
 Too govorechi padde nà zemlyu , i ubitívsí noge Oppaticzee , recse :
 Zmiluy-sze nad mansom gozpoye , tère moli Boga za-me , neka-mi
 gozpodijn liszto yedno godis chye dopusztij , da ne umreem bez po-
 koree , i da me tmine ne obuymu . Odgovori Oppaticza ; Xvree
 Gozpodijn Hchyerce , yere-te-ye Iszu-karzt dosztoynu ucsinijl
 da-szi u szkupschini blaxenijb , i povida-yoy vafz nyee szaan , i
 molyase-yu , da molij za-nyu , da i ona sza nyome dijí yimaa .
 Malò zà tijn yedna xexzoka zimnicza popade Eufrasiu , i tako-
 yu ù komoru povedose szesztre , i sztafe s-nyome chya dò vecsere .
 Dosad zatoo vrime od yidenya , zapovida Oppaticza da-sze szve
 dijle , szaamo oztati pri nyoy Yuliu , da szaama ne oztanee Eu-
 frasia , i zatvorívsí vrata chya do drugoga dnee bij pri nyoy . I
 recse-yoy Yulia : Gozpoye szesztro , proszim-te ne zaabudi-me .
 Dobro znades , kako-szaam na-ovoy zemli vazda pri tebi bijla ,
 Moli gozpodina , da nikadaar ne dopusztij da-sze od tebe raz-lu-
 csijm , dà neka zapovjdee da-sze dijlijm odovude z-dobrijm uf-
 fanyem . Kako razszvanu zapovida Oppaticza , da-sze szve re-
 dovnice kà nyoy zkupee , yere yure umirase Eufrasia . Dotekose
 szve , i sza-szuzamij molyabu-yu ; Zpomeni-sze od naasz gozpoye
 szesztro . Doyde potoom i ona xena , od koyee bijse prognala onoga
 zaloga duuba , koyaa-yoy ruuke czelivaase , velechi : Pò Bogu , ove-
 szu ruuke iz mene zaloga duuba prognale , i tako plakaase , i
 nyee dobrotinsztvo povjdaase . A Eufrasia nische-yoy nemogase
 odgo-

odgovoriti. Recse-yoy zatoo Oppaticza: Hchyerexi moya, niliti milo ovec xence, zašto-yoy nischye ne odgovorys, ne vidjjs ka ko-ye xaloztna czichya tebe? Onada ona pozriayjs na-nyu recse. Zašto-me places tolika szesztriczje moya, nekami od pocsinuti yu re, yere-szaam szua bez yakoxti. Boy-sze Boga tuoyega, i onchye-te ubovati od szvakoga zla: Paka recse Oppaticzi: Moli Boga za-me, yere moya duusa velik boy biyee szada. Molechi zatoo Oppaticza, a odgovarayuchi koludricze, Amen, u too pri-szveeta Divicza pridaa duub szvoy, buduchi od trideszet godijsch, i bij poloxena u greb szvoyee Materce, i szesztre Bogu szlavu davabu, da-ye vazeel ka-szebi yednu od nyjbovih szesztaar. A Yulia nyee mestrovicza, trij dni placsuchi niye-sze dylila od greba: yere-yu ona bijse naucila pjszmo i psaltjr, i kruuto-yu lyubiyaafe. Csetvarti daan recse Yulia veszelo Oppaticzi: Moli Boga za-me Gozpoye, yere-me zovce Iszu-karzt, buduchi da-ye blaxenaa Eufrafia za-mene grifniczu molila. I rekfi too pocsee szve szesztre czelijvati, i peeti daan pri-minu, i bij ukopaana poli Eufrafie. Nakon trideszet daan zazvaa Oppaticza ka szebi sztariye Redownicze, i recse-yim: Iza-berite szebi Mateer, koyaa vaam nasztotyj na moye miszto. Odgovorife one: Zašto too zapovjdas? Recse-yim Oppaticza: Zovce-me Iszu-karkt na molbu gozpoyee Eufrafie, yere na molitve nyee, i Yulia dosztotna-ye byla u nyee tovaristvoo poyti; zatoo-sze i yaa potexjm da u nyjbovu zkupschinu dojdeem, u on blaxeni Ray nebezki. Csuyuchi too one iza brase Theogenu, da-yib vlaadaa. Koyju dozvaa ka szebi Oppaticza i recse-yoy: Evoti dobro szvidocsaztvoo dayuu szesztre szve, i botee da sziti j glava ovoga Monasztjra, i da-szi na moye miszto. Zatoo zaklyinam-te pricsisztyj Troysztvoo, da ne yischyee ovomu Monasztjru ni pinezi, ni babschine, i da ne obuymes szarcaa szesztaar szvitovnimij brigamij, neka ne bayuu pogibilnaa, nego da nasztoyee dobiti dobra vikuvicsnyaa. Oppeta recse szesztraam: Pokle dobro znadete, gozpoyee blaxenec Eufrafiee xivot i dugovanye, nyu u szvemu naszliduy-te, da morete na pokoon u nyee tovaristvu biti. Kado ovo recse, odgovorife szve: Amen. I poyde potoom u Czrikvu i zatvori vraata za szoboom, i zapovida da niednaa ne-yimaa do drugoga dnee yutra ulizti onamo. Zatoo posad one drugij daan onamo, naydose da-ye umarlai tako szlavu poyuchi gozpodinu, sztaarife i nyu u greb szveete Eufrafie, vechye paka nij-szu nikogaar onamo ukopali ka nyime. Csuda-ye potoom toga pri onoom grebu csudefz-sze uciniło, i szada-sze csiniy, i veliko

Ako oszdravlyenye . A budobe pokle izbodayaku iz lyudij, vika-
 bu ovako : I pò szmarti tvoyoy Eufrasia primaagaas-naasz. Za-
 too : mij uszilyumo sze takov xivvot darxati , naszliduyuchi nyee
 dobrotu , ponixenztwo , poszluub , truud , i pritarplyenye ,
 da szmo dosztoyni priiti ù tovaristvoo omijb visnyijb
 duhov , ù ono ne-izmijrno veszelyee , pò miloszti o-
 noga velikoga kralya , i gozpodina nassęga
 Iszusza karzta , koyemu-ye szla-
 va ù vijke vjkhov .
 Amen .

XIVVOT S. APOLLINARIS.

OB R II Czeszaar Anthemius, yima-
se dwj Hchyerer, yedna od nyib yimase
ù szebi duuha necsifztoga, à druugaa
od ditinsfztwa nasfztoyase Cirkvaam,
Martiom, i molitvaam, nyoy bñse yi-
me Apollinaris. Zatoo buduchi yure uz-
resztla, yiszkabu-yu nye roditelyi za-
mucha dati, à ona nebotiasę. Nego yed-
nocse recse nyime: Xelijm ù Monasztjyr
poyti, szlisati szveeto pñszmo, i widiti reed Monasztjyrzkij.
Rekofe-yoy roditelyi: Hochyemo tę oddati. A ona odgovori
nyime: Ya-sze nechyu oddaavati, nego uffaaam dà kako yeszt
Boog ofztaale szwoye Divicze ne-ofzkvarnyene uzdarxaal: tako
bochye i mene ù szwoyemu sztrahu csisfztu uzdarxati. A oni-
sze csudijahu, da ona buduchi onee dobee, takovaa govorase,
Boga xelechi. Zatoo-yib oppeta profase da yoy yednu koludriczu
doveduu, neka-yu Pszaltir ucsij, i cštenye. A too Czeszaru ne
malo xalosfzti zadawaase, yere-yu kanyase za mucha dati. I ta-
ko buduchi ona sztanovita ù toy miszli, rekofe-yoy: Sto kaanijs
Hchycerze? Ona nyim odgovori: Molim vaasz dopelyayte-me ka
Bogu, neka yimate plachyu moyega Divsfztvaa. Videchi oni
da-ye ona tako sztanovita, i toliko od Boga lyublyena, rekofe
nyoy: Vffamo hchycerze da-sze bochye ù tebi Boxya volya
szvarfiti. Zatoo dõ malo daana dovedose ka-nyoy koludrijcze
koye-yu naucsisse Pszaltjyr, i pñszmo cštiti. A yednocse recse
obbimaa szwoyym roditelyem: Molim vaasz, pusztite me poyti
ù szveetu zemlyu, neka-sze poklonijm szvetomu uzkarszcnju, i
szvetomu krijxu. A oni ne mislyahu-yu pusztiti, yere-yu ve-
chye lyublyahu, nego nyee szesztru, koya bñse napafztovana.
I kada nakoni nikoliko vrimena oppeta-yib moli, ne-mogose od
manyee ucsiniti, nego zapowida Czeszaar da-yoy dadu szluug, i
divoyaak, zlaata i szrebra, i fto-yoy bñse potriiba za puut, i re-
cse-yoy: Vazmi hchycerze i poydi, i szvarfi tvoj zaavit, yere
Boog bochye da nyemu szluxijs. I tako-yu sza szlugamj ubro-
dise, i rekofe: Hchycerze, szpomenisze od naasz ù onib szve-
tijb misztj. A ona odgovori: Kako-szte meni ù ovomu ugodili,
tako bochye vaasz Boog ofzwoboditi ù zalomu dnevu: i taka-

N sze

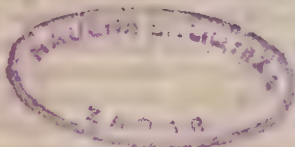
ese : Boog-ti plaati māmno : Vazamfi ona tee balye szakri-yib
 ezichya szlung . I botechi poyti ka szvetomu Meeni , szvobood-
 yim daa i pineez , i odpushti-yib , a oni blagoszliwlyayuchi-yu
 odaydofe . Potle vazamfi szobome szaaamo yednoga Haduma ,
 i yednoga sztarcza , dojde pà brodu ka Lemnu , i ulize ù kuchyu
 Filoxena . Izuwidi too Paramonakius koyij onde bijsè , idoyde
 ka nyoy sza velikom szpravu , i poklanivsi-sze recse-yoy : Goz-
 poye moya , kadi zapowidaa da-te csekaam , dokle gori poydes , i
 tvoyu moitwu szvarsijsi : A ona nyega pocsee , zaklinaryi da-yoy
 nijchye ne pripravljaa , nego-mu recse : Vesijn lyubav sza ma-
 noom , dopelyaymi csetvero xivinee , neka poydem na nijb pomo-
 liti-sze ka szvetomu Meeni . Oon drugi daan dopelya xivinu .
 Recsemu ona : Keruy meni , da nechyu na nyih sziditi , ako-ti
 plachyu za nyib ne podadeem . I kada-mu wechyeec podaa nego
 bijsè obicsay , ofztati i nyega , i prijde ka szvetomu Meeni , i po-
 molit-sze poli nyegova greba . Xal-yoy bijsè , kada-yoy postenye
 csinyahu , yere ne hotiafe poznaana biti . I kada posztaa ondi
 trij dni , hoti poyti k-Otczeem , koyij ù Sketi bijbu pusztinyaczi .
 Zatoo profzi da-yoy poszuude yednu Leetiku , i dilivsi-sze pod
 wecseer , odnesze balye Monasztirzke , a yimafe szobome szaaamo
 yednoga baduma , i drugoga , koyij-na mazgab od Leetike yabahu .
 I tada pocsee Boga moliti i ù pomoch szvati . O pool noch prijde
 do Blata poli yednoga Urutka , koyij-sze do danafnyega dneva .
 Urutak Apollinaris zovee , i kada onde szvitovnee balye isz-
 szvucse , oddi-sze ù Monasztirzke , govorechi ; Boxe gozpodine
 koyij mi-szi daal pocsetak da mogu ove szvite obuuchi , csini-me
 dosztoynu , da pò tvojoy volyi , chya do koncza-yih iznosziim .
 Onada otvori polabko vratcza od Leetike , i kada vidi da obba-d-
 vaa ona koya sza nyome bijbu , po Boxyemu botinyu szpaahu ,
 szpuszti-sze iz leetike , i ulize ù blato . Boog videchi nye lyubav ,
 ucsijni da za nye xiitak Palma-yoy braanu dayee . Da kada-sze
 ona dvaa razbuudise , i vidise da nyee niye ù Leetiki , kruto-sze
 csudise : yere naydofe ondi nye szuknye . Zatoo-sze vratise , i po-
 vidase szvoyemu gozpodaru , kako-sze yeszt prigodilo , i nyee
 szuknye-mu podafe . Aoon-sze zacsudi , i poyde sz'onimij yifzti-
 mi szlugami ù graad , i povidase szve kako sztvaar probodyafe
 Baanu . Baan-sze prisztrafi , pijsza otczu nyee Czeszaru knyigu ,
 i poszlamu nyee szuknye : Kada too Czeszaar szlifa , pocse-sze
 xalofztno plakati , da kada i nye szuknye vidi , yoschye wechyeec
 pocsee tugovati , sza materyu nye , i sza szvooom szvoooom goz-
 podoom . Potom-sze utaxise , Bogu hvaaale dayuchi . I recse

Czeszaar. Boxe koyij-szi nyu za szebe obraal, uzdarxi-yu u woyemu sztraabu. I kada-sze oppeta plakaase yedni od onijh rekofe Czeszaru: V yisztinu gozpodine, ona yeszt hcbij dobrooga Czeszara, ona yeszt praaava hcbij twoyega velicasztwa, po nyoy-sze bolyee widee twoya dobra dila, i takove ricsij govorechi, szvi za-nyu Boga molyabu. I pokle szveetar Apollinaris mnogo godijsch pribiva u onome Blatu, i szarc seno-sze szuprotiwa Dyawlu nesz, bijsz nye pult kakono koxa xabee skornyatsee: yere nye tijlo bijsz od komarow izideno, a ona posztom sze ka tomu szkonsawase, po zakonu koyij sxaama szebi bijsz naredila. I kada Boog boti da-sze zdruxi sz szwetimij otczi, csini da izayde iz onoga Blata. A neznadise sze da ye xenzkaa glavu, nego mnyadibu da yeszt Hadum. Udi yednoom uszn u vjd, i bij-yoy rec seno: Ako-te koyij budee pijtati kako-ti yeszt yime, reczi da-sze Dorotheus. zoves. I buduchy izyutpa ranno, szuszriti-yu szveeti Makarius i recse: Blagoszlovi otcse, i pozdravise-sze, i bodyabu zkupa u pusztofu. Tada oppijta Dorotheus Makaria: Otcse kofzi tij? A on recse: ya sxaam Makarius. A ona odgavori-mu: Vcsini lyubav sxa manoom neka-mi sxa twoyoom bratyoom sztaati. Zatoo Makarius daa-yoy yednu Czelu, daa sztoyij sxa nyimij. Ondi ona vafz daan i nooch Bogu-sze molyase. A Dyawal zalij pocse-yu napasztohati, kaxuchi-yoy-sze obnochy. Ona sze yako nyemu protivlyase, da-sze ne izadnadee da-ye xena, i kruto-sze trudyase, ne ofztavlyayuchi ni Ozirkvu, ni ofztaali nyibovi zakoni. I dosadzi Oppat Makarius yedan daan u nye Czelu, recse: Vcsini lyubav dobrij brate, moli Boga za naasz. Odgavori ona: Otcse, yaa od tebe profszym blagoszlov. I kada Boga molise, szedofe. Tada-yu oppijta Oppat Makarius: Reczi-mi brate, od kuda-szi ka naam prisaal, i kako-ti yeszt yime? Ona odgavori: Ya sxe zoveem Dorotheus, i kada razumih od ovijh szvetijh otacz, odturib sxa nyimij sztaati, ako bib dosztovyan. Recse nyoy oppeta sztaracz: Sto yeszt twoye dila? Ona odgavori: Ona hcbij csiniti, sto-mi zapovides. Zapovida-yoy da pletee liszt ye od Palmee. A Boog za ukazati kriposzt nye pamceti, neboti ocsitovati Oppatu Makariu da-ye ona xena, i po nye ruuke mnoge lykee lyudem daavase. Nakonikolika wrimenn zalij Dyawal nye szesztru, koya bijsz doma ofztala, bijsz obfzeel, i mucsase-yu govorechi: Ako-me u pusztofu ka puszti-myakoom ne povedete, nechya iz nye izlifa ti. A too csinyase da xosituy da-ye S. Apollinaris xena. Tada Czeszaar po szvotijh szvovijh vicbnikow, poszla-yu u pusztofu, sxa velikoom dru-xboom.

boom. Kada oni doydose ù Sketi, yure znadiše S. Makarius, za-
sto greedu, i poyde szuprotiva nyim, i priyaa-yih, i recse-yim:
Sto szte szimo dosli szijnovi? Oni odgovorise: Nas vele dobrij
Czeszaar Anihimius, jalyee szwoyu hchyer szimo, da pò Bogu, i
vase molitve, ozdravij. I kada-yu vazee od komornyka, povede-
yu k'Otczu Dorotbeu, i recse mu: Vcsini lyubav, yere-ye ovo
hchij Czeszarova, i yimaa potribu od molitav Otaacz, i tvoyib,
moli Boga za-nyu, da ozdravij, yere yeszt ovo tvoya plachya.
Kada ona too szlisa, zacsee plakati, i recse; Ko-szaam yaa ne-
bog grijsnyk, da mnidete takove kriposztì ù meni biti; i kle-
knuci na kolina, govorase: Puszti-me otcse moye grijbe plakati,
koye-szu mnoge, yere-szaam nelagodaan, i ne-umitelyaan ù tib
sztvaarij; Recse-yoy tada S. Makarius; Teda niye ovidi vecchye
Otaacz koyij csude/zaa csinee? ali ovo yeszt tebi szabranyeno.
Ona odgovori; Budi Boxya volya. I buduchi-yoy milo nyee,
priya yu ù szwoyu Czelu, i pozna da-yoy yeszt szesztra, i obgar-
li-yu, i recse-yoy; Dobro-szi dosla szesztricie. A pò Boxyemu
naredyenyu, biše zabranyeno Dyavlu, da ne moxe ocsitovati
da yeszt ona xena, dali ne ofztayase mucsiti nye szesztru, zatoo
zdvoignuci S. Apollinaris, yedan daan, ruuke szwoye ka nebu,
sza szuzamij Bogu-sze pomoli za szwoyu szesztru. Tada Dya-
val velikijm glaszoom vicsuchi recse; Sza sziloom tiraan izbo-
dijm. I kada-yu na zemlyu varxe, izayde. Potom-yu povede ù
Czirkvu prii noge otaacz, i recse; Proszti-te-mi da-szaam szu-
protiva vaam szagrishl. A oni pokle nyoy blagoszlav dase, za-
zvase lyudi Czeszarovi, i podase-yim zdavnu hchyer Czeszaro-
vu. Koyi pokle-sze szvijm otczeem poklonise, dilise sze. I bij veliko
veszelye ù graadu, i Boga hvalyahu, yere biše ozdravila, i ve-
le-sze mudro darxaase. A sz: Dorotheus tolko-sze vecchye poni-
xevase i trudase, i biše ù szvemu szvarsen. Oppeta Dyaval
ulize ù Hchyer Czeszarovu, i kazase kako dabi noszechya bila.
Zatoo-sze kruuto xalovaase Czeszaar i oppita-yu? Od koga-szi
trubla? Ona onada szaamo ovako recse; Ne-znaadem od-kuda-
mi yeszt ovo. A Czeszaar ne prisztayase izuvijdati od nyee za-
toò. Tada-yoy Dyaval upuszti miszaal da recsee, da-onn Fra-
taar, koyi-yu licsase, ucinił-yu yeszt noszechyu. Raz-szardi-
sze zatoo kruuto Czeszaar, poszla nikolko od gospodee szwoyee,
da zataruu oro miszto. Koyij kada barzo onamo doydose, oppito-
vahu kako-sze yeszt too zgodilo, i velyahu; Day-te naam ù ruuke
onoga fratra, koyij yeszt otrubljł Czeszarovu Hchyer. Kada-
too szlisa szluga Boxyi Dorotey, izajde i recse; Za-szaam Szmu-
tisc-sze

tise-sze ofztaali otczi, i rekoſe; I miſi hochyemo ſztobome poyti. A ona odgovi: Szaamo Boga molite za mene moya gozpodo: Vſſaam u Boga i u waſe molitve, da vam ſze hochyu bargo oppeta pokloniti. I poydoſe u Czirkvu zkupa ſzvi, i pokle-ſze pomoliſe ſzprovodiſe Otcza Dorothea. A otacz Makarius znadiſe dobro, da u nyemu ni-ye nikakove zlobe. Kada pridofe ka Czeſzaru, padde otacz Dorotheus prid noge Czeſzaru, i recse: Molym tvojy dobrotu, da-me ſz-mirno ſzliſaas od tvoje Hchyeree. Poydimo na ſztraanu, i hochyu vaam ſzve povidati, yere niyoy niſchye ucsinyeno, Boog obbaruy. Tada na ſztraanu poydoſe, ona i nye roditeli, recse-yijm: Obechyayte-mi, da ako vaam moyu nekrivinu ukaxeem, da-me hochyete na moye miſzto odpuſztiti. I kada-yoy Czeſzaar i nyegova xena obechyafe, recse potome: Oon koyij yeſzt ozdravił waſu Hchyer, po Bogu, moye yeſzt ponixenztwo, po molitvab, naſib ſzvetih otaacz, a yaa yeſzaam xenzka glava. Kada oni too cuſe, ofztaſe nym. Toſchye recse: Hochyu dā vidite yiſztinu, i odaprij ſzvoya nyidra, i ukaaza-yijm ſzvoyi parſzi, i recse: Otcse moy, yaa ſzaam tvojya Hchij Apollinaris. Kada oni too cuſe, okrepniſe-ſze, i vele ſzuuzonij daan proliſe. I dopelyaſe-ka-nyoy nyeeſzeſztru i rekoſe-yoy: Znadeſli ovoga? A ona odgovi: V yiſztinu ovo yeſzt oon Hadam, koyij mene-yeſzt po Bogu ozdravił, i padde na ſzvoya kolina, i pocse moliti da-yoy izliſij tarbub. A ona nyu podvignu, i ſztavioſi ruku ſzvoyu nyoy na tarbub, ozdravi-yu. Too Roditelyeem, diſno-ſze cuſnyaafe, i Boga ſzlavlyabu, govorechi: Dō yiſztinee ovo yeſzt naſſa Hchij Apollinaris. I biſe u Czeſzarovu dvoru plac i veſzelye ſzkupa? Poſztaa zatime S. Apollinaris nikoliko malo daan ſza nyimi, i pvida nyim waſz ſzvoy mimofaſztnij xivot; Oni too ſzliſayuchi, Boga bvalyabu, i molyabu-yu da ſza nyimioſztanee, ali ona neboti. Zato-yu ſzaſzuzamij odpuſztife, i moli njih, da Boga za-nyu molee. A oni rekoſe: Boog komu yeſzi zarucſena, oon hochye ſza-tobome miſoſzandye ſzvoye ſzvarſiti, zato-ſze ſzpomeni od naaſz bchyericze, u tvoyih ſzvetih molitvab: i kada-yu obgarliſe, odpuſztife-yu. Hotiyabu-yoy i pineez dati, na potribu otaacz, da ona neboti priyati, govorechi: Otczi moyi ne priimayu pineezi, ni blaago ſzega ſzviyta, dā ne izgubijmo blaago nebeſzsko. I tako veſzelo-ſze od nyih diſioſi, prijde oppeta u Sketi, i priyaſe-yu Otczi i bratya, Bogu zabvalyuyuchi, da-ſze yeſzt nyibov brat zdrav vratił, i blagdanovaſe. Malo danaa potle, kada poznd da yimaa iz ovoga ſzviyta izayti, recse Oppatu Makariu: Vcsini lyubav

lyubav šza manoom. Ako-mi-sze prigodij umrjeti ne day da-me
 fratri szpravee. Odgovori oon; Kako too moxe biti? Zattoo kada
 umrj , doydose szveeti otczi , da nye szveeto tyjlo opperuu, i poz-
 nase da-ye xenzka glava, i zaviknuse, govorechi: Szlava tebi
ISZVSZE KRISTE, koyij mnagijb otaynijb szveetijb yi-
 maas. Csudyase-sze zattoo S.Makarius, da too nyemu nijje bjlo
 ocsitovaano, i vijd vidi yednu nooch, koya-mu recse: Ne xaloszt-
 sze zattoo, yere bochyes okrunyen biti, šza szveetimi otczij, koyi-
 szu bjli od szvijta pocsetka. Tada-mu povida xivot i yime ovee
 szveticzee. Vazamfi oni nyee szveeto tyjlo, poloxise ono sz-
 velikym veshelyem, i šza szlavoom na isztocnu sz-
 truanu Czrikvee, kadi yeszt i danasnyi daan, i
 ondi-sze razlike nemochi licsee, pò miloszt-
 gozpodina nasęa **ISZVSZA KRI-**
STA komu szlava i moguch-
 sztvoo vò vijke.
 Amen.

XIVVOT S. MARIE

Egipatskee, pò Sophroniu Biz-

kupu Hyerofolimitan-

zkómu .

B I I S E yedaan muux yimenom Zosimus
 ù jednom Monasztiru od Palestinee ,
 koyi od ditinyšztwa szvoyega dò pedde-
 szeet i tri godišchya byše onde xivyl me-
 zu onimij redovnjczy , i tako-sze pone-
 száal , da-sze szvakij ò nyegovoy kri-
 pozti csudyase . Dà i oon száam ù szebi
 szudyase , da niye drugoga ù onyh puz-
 tofab , koy tako dobro i sznaxno Bogu
 szluxij . Too miszlechi prisztuupi nitko ka nyemu , i recse-mu :
 Dobro za yiztoo , i koliko yeszt csloviku moguchye , doszle-szi-sze
 ponešzał , i reed tvooy obdarzał , da zatoo niye nyedaaan koyi-
 bi ù szvemu izvaršit byl . Da vechi-te boy csekaa nego-szi-ga-
 doszle byl , koyi tij ne znades . Alli dà poznades da yeszu i dru-
 zij koyij Bogu pravo szluxee : izaydi odovude , i poydi ù Mona-
 sztyr koyi yeszt poli Jordanzke rikee . On-sze tudyee usztà i ka
 onomu Monasztiru pryde , onde nayde sztaraacz kriposztnih,
 Bogu nooch i daan szluxechijh . Koyi mezu yinimi diliy ovo csinya-
 hu , kada velikij Pooszt doydise , szviiza Monasztira izaydihu ,
 ofzvin dviyu alli triyu , i priko Jordana ù puztofu poydybu , i
 szvakij po szebi hodechi , kako koyi mogafe posztyase , à nikij me-
 zu nyimi szanom travom i korenyem-sze hranyahu , potome pri-
 blixuyuchi-sze vrime ka Vazmom , doma-sze vrachyahu : Tym-
 obicsayem i Zosimus vazamsi szoboom malo xitka , poyde ù tuu pu-
 sztofu , i hodechi tako szvakij daan vechyee ù nutra , xudyase
 nayti kogagod svetoga otcza , od koyega-bi mogaal-sze koyu godi
 kriposzt naucsiti . Nakon dvadeszet daan , ò polu-dnee prisztà ,
 i k iztoku obratio-sze , kako biase zakoon , pocsee kleknufi Boga
 szlaviti , i moliti . To csinechi vidi na desznoy sztraani , kako ye-
 dà cslovicsazkij ofziny , i tako-sze szamuutu miszlechi dayekoyi za
 lij duuh , paka bolyee gledayuchi pozna da yeszt jedna xena , tij loò
 csarna , vlašij kratkimi ali bilimi jako vuna . Tudyee pocsee Zosi-
 mus

mus za nyom boditi, xelechi-sze sza-nyome sztatí? Alli ona nye-
ga vidívsí zacsee ù puztosu bixati i szakrivati-sze. Tada Zofi-
mus za nyoom vapiase sza placseé govorechi: Zaszt bixíys prid ma
noom, szluugo Boxya i pocsekay-me, i udijsli meni grísníku tvoý
blagoszlov. Odgovori iz daleka ona nyemu: Proszti-mi Otcse,
Zofime, yere-ti-sze nemogu ukaazati, buduchi xena i golà. Da ako
hochyes sza-manoom govoriti, i za mene Boga moliti: varzi-mi
tvoý plaafschy da-sze odiyeé. Varlo-sze zacsudi Zofimus da-ga ona
yimenoorn szvovíym zazove, i ofztavi-yoy plaafschy. A ona doyde,
i pokri-sze nyime, i obrativsí-sze ka nyemu recse: Koya-te ye szt
xelya nasla otcse, yednu gríszniczu viditi? Alli sto xelijs od me-
ne csuti? A oon padsí na zemlyu, profase blagoszlov od nyee. Ona
tolikoyer od nyega, i tako obba-dvaa, na zemlyi lexxahu. Nakon
nikoliko uuriy, recse xena Zofímu: Tebi-sze przíztóyi mene blago-
szloviti i Boga moliti, yere-szi ti pop i mnogo yure lýt oltaru szlu-
xijs, i otayne sztvári na nyemu oppravlyas. Odgovori sztaracz: Pò
ovomu poznayé dà yeszi pri Bogu izvarsztita, yere i yime moye, i
reed moy poznayes, zatoo molíym-te yoxchye udili-mi tvoý Blago-
szlov. Recse ona: Blagoszlovlyen Boog koyíj nasztóyi duuse sz-
paasziti. Odgovori Zofimus: Amen. I tako-sze obba uztafe.
Recse xena sztarczu: Cslovicse zaszt yeszi ka meni grísniczi do-
fual? Da pokle-te Boxya miloofzt yeszt símo dopelyala, nu reczimi
kako-sze plodíj Krístyansztvo, kako-sze yimayu Czeszari? Odgo-
vori Zofimus: Za yísztoó mýr yezt szada ù Krísztyansztvu, dà
proszíym-te moli Boga za ovíj szvíjt, i za mene grísníka, nekami
niye ovi tolík puut zaluudo. Recse ona: Tebi sze przíztóyi kako
parvo rekob, Boga moliti za-me. i za vszib, yimayuchi blagozlov
popovzku: allí pokle tako zapovídaas hochyuti ugoditi. I tako
obrativsí-sze k' Iztoku, zdvignuvsí ocsi i ruke ka nebu, pocsee mo-
liti otayno. A on-yu vidyafe yedaañ lakat od zemlyee ù vozduhu,
zatoo mislyafe da-ye koyagodi szablazaan Dyavalzkaa, i tako-sze
kruuto szamutyevafe. Ona dospívsí molíttv obraati-sze ka nye-
mu i recse; Csa-sze szmutyues otcse, miszlechi daaszam Duuh,
gnaij za yíztoó da-szam yedna grísná xena, allí karstýena, i nie-
szam duuh, nego pepel i tíjto. Ioo rekfi znamenova kríxem cselo
szvovye, ocsi, uzta, i parszi, i recse: Boog, Zofime, ofzvobodi
naasz od nepryatelya sveteé Czríkvee, yere velmi naasz ne-na-
vidíj. Tada recse Sztaracz; Molíym-te i zaklyinam-te Isuszoom
karasztoom koyi-sze yeszt rodíjl od diviczee, i czichya koga tarpijs
tuu golínn: da-mi kaxes kotoraa yeszi, i od kuda, i kada, i zaszt ye-
szi ù ovu puztoos došla: à too na szlavu Boxyu, koyi-mi yezt

daal mooch i miszaal szimodoyti i nayti-te. Odgovori xena.: Zramuyem sze, otcze, povidati moyu necsiztochyu, dalli pokle-szi vidijl moye tiulo golo, mogu-ti i moya gaarda dila ocsitovati. Da sznadeem da csuyuchi moye necsisztochye, bochyes odbignuti, kako-sze bixij od lyutee xmiyee: li rechichyuz, molechi tebe da ne priztanes moliti za-me, da miloszardye naydem na szudnyi daan. Tada pocsee povijdati: Ya-szam otcse u Egiptu rodyena, i osztavivsi moyi roditelyi, kada byh od dvanadeszet godysch, doydob u Alexandriu, onde moye divsztwo izgubih, i szva-sze bluudu dah, i toliko plamenõ teleznym goraab, da-sze nikadar naszititi ne-mogaab. Nikakovee plachye od nikogar ne primaab za onu necsiztochyu, ne czichya toga da potribu neyimaab, yere tesko preduchi szebe ubogo i nevolyno branijab; nego sztunye-sze szvakomu podmytaab, neka-yib vecbye i cseschye ka meni pribodij. Too moy xivvot byse. I tako xivuchi, vidih da veliko mnoštvooolyudij iz Alexandrie u Hyerusalem idee, na daan uzvisenya svetoga Krijxa, vlizoh i yaa sz-osztalimi u brood, i szadruxib-sze szanyimi, ne czichya profschyenia, nego da mogu szanymij bluud tirati. Kada-sze ubrodyszmo i uputyszmo, koyi yazik moxe izrechbi, alli koye ubo moxe pozylusati, kakove i kolike necsisztochye, szanyimi csinib? Ne znadeem kako-me yezt ono moree noszilo, kako-me niye zemlya xivu poxarla, i u pakaal puztila, koya-szam tolike duuse pogubila. Da Boog miloszardni, koyi nechye da nikore poginee, pokoru csekaase. I kada u Hyerusalem pridoszmo, nikoliko daan prid szvetyszem, tolikoyer szvakee blude izcsinib. Dosadsi daan uzvisenya S. Krijxa, pocseese lyudi izyutra u Czrikvu hoditi, i tako i yaa sz-oztalimi uputib-sze: alli szva velikom mukom do vraat Czrikve doydob, szvi oztaali ulixevabu, a ya ne-szrichna, kada botiyaab priko praga sztupiti, ni kako nemogaab, nego kako nikaa szila nazada-me rijvase. Takom-sze trikraat alli csetirkraat zgodi. Zatoo ofzlabivsi-sze nemo-goh dalyee nikamor poyti, nego-sze ondi u jedno uglo uvukoh. Onda pocseeb miszlitu o moye ozkvarnoszti, i da mezu tolikijm pulkom, niye niyedaan tolik grifnijk, koliko-szam yaa, ne buduchi yaa szaama doztovna sveeti krijx viditi. Tada pocseeb szva placet, parszi moyi biti, i pozrivsi gori, priliku Boxyee matere vidib, onoy tako zacseeb besziditi: Gozpoye, i divo, koya yeszi Boga praavoga rodila, znadem da niye-szam dosztovna ni tvoyu priliku glyedati, buduchi yaa vele garda, a tij buduchi dijava, yimaat tijlo i duusu pricsisztu. Nischye-ne-manyee yerebo-szam csula, da zatoo Boog cslovikoom posztaal yeszt, koga yeszi tij rodila, da grifniczi

grifniczi na pokoru zovce : pomozi-me bidnu , i day-mi oblaasz
da mogu u czrikvu ulizti , i da mogu viditi ono pridraago dryvo,
na koyem-ye byl propeet i pribiyen Boog cslovik , koyi ye karu
szvovu prolizl za mene ofzvoboditi . A ti hochyes-tvoyemu szinu
talistvo za mene ucsiniti , da nikada vechye ne hochyu tijlo
moye takovijm gribom ozkvarniti , nego tudye kako-mi dopusztijs
drivu szijna tvoyega poklonits-sze : hochyu-sze odvarcbi od ovoga
szvijta , i onamo hochyu poyti , kamo-mi ukaxes . Ovo izrekfi , poufab-
sze da moxe Boxya mati meni too oppraviti , i tako-sze sz-oszta-
limi uputib , i kako dabih nosena bila , labko u Czrikvu ulizob .
Ondi-me od velika vefzelya , sztraab obuyaa , videchi-sze u szve-
tom mifztu , kamo parvoo czichya moyib gardaob , nemogaab ulix-
ti , yere dobaar vony csuyab , vidih S.Kryx , i poklonib-mu-sze .
I vrativfi-sze vaan na parvanye mifzto , kleknub na kolina , i
rekob : Szmiloval-a-fzi-sze gofzpoye nad manoom , i ni-fzi odvar-
gla moyu molitvu , po-tebi yefzaam milooftz yimala , a yaa pò tebi
hochyu Boga szlaviti . Stò drugoo yifchyeem , vidila yefzam otayna
Boxafztvena . Urime-yefzt da iz-pulnijm ono fio szzaam obechya-
la : A szada gozpoye onamo-me upuuti , kamo yezt tebi draago , i
ukaxi-mi mifzto pokoree i fzapafzenya moyega . Ovo yaa govore-
chi , szlifab glaafz : Ako prikò Yordana poydes , ondi hochyes do-
baar mijr nayti . Kada yaa taa glaafz csub , domifzlib-sze da-
sze too meni govorij , i rekob : Gozpoye ne oxtavi-me i ne zapufzti-
me , nego-me vazda csuway , hadi budeem , i tako-sze uputib . U
too-mi yedaan muux daa trij pineezi , koyimij trij blyibi kupib , i
fzaboom ponefzob , i opitavfi puut , ka Yordanu-sze uputib . Iz-
yutra-sze szvetomu kruxu poklonib , a prid zapadom szuncza-
do Monafztira S. Yivana karsztitelya . poli Yordana pridob . u
nyemu obraz i noge oprah , a u Monafztiru otayne szvetofzti
priyaab . Onde pool yednoga blyjba izib , i one rijke-sze napib , pa-
ka na zemlyu-sze poloxib . Drugi daan pribrodib-sze , a fvectu
Divu molib , da-mi puut fzapafzenya ukaxee . I tako-yefzaam
dosla u pufztosu , i od onoga vrimena yefzaam ovde , cseka-yuchbi
Boga moyega koyi fzhanyuyee onijb , koyi-sze ka nyemu obrachya-
yu . Recse Zofimas : Koliko-ye godijfchy gozpoye moye , da ovde
pribivaafi Recse : Csetardefzet i fzedam godijfch yefzt kako szuu-
dim da-fzam iz szvetoga grada izafsa . Recse Zofimas : Koy-
fzi branu yimala toga vrimena i Odgovori : Dva blyjba i pool yi-
maab kada-fzam Yordan pribrodila , oni-fzu-fz vrimenom kako
hamen utvardnuli . Od onijb po-malo yiduchi , nikoliko godijfch bra-
nila-fzam-sze . Oppijta Zofimas : kako-fzi mogla tvoyu chyuud ,

i obicsay tako naaglo promijni, i tolik truud tarpiti! Odgovori ona: Sztraab-mi za-dayes otse od toga-me opituyuchi, yere-sze boyijm da-mi-sze ne-ponovee: pogibili, koye-szam onada kufala. Na too Zosimas: Nisfchye-mi gozpoye ne szakriy, kako szam-te zaklyeel izparvinee, nego mi-szvakaa maala i velikaa ocsituy. Odgovori ona: Viruy-mi Otose, da szedamnadeszet godisfchy u ovoy pu-xtosi buduchyi, napaztovali-szu-me miszli pultenee, szpominu-yuchi-sze od meesza alli ribee koyee parvoo u Egiptu gidijb, i od vina koyega onada mnoga piyaab, od piszaan necsifstih, koyee-sze biyb naucsila. Alli tudye szuze metaab, i parszi moyi biyaab, dovadayuchi na pameet porucsasftvoo Materce Boxye za-me, i kako dabih prid nyee priliko-sztaala, tako-yu molyah dabi odnijla tee gardee mizli iz pametij moyee. I kada-bih mnogo szuuz pro-tijla, szvitlozt-me obijmase. Alli-me oppeta bludne i necsifstee miszli napaztovahu, i szarcze m-ye uxigabu. Ayaa na obicsne-sze molitve i szuze obratyaab, zemlyu nyimi mocaab, i cziylu nooch i daan liczem na zemlyi lexeebi, csekaab onu szvitlofst, koya-mi onu tmini od napazti razbiyase. I tako-szaam szedamnadeszet godisfchy prosla, ne-izbroyenee napazti tarpeebi, od koyih me yezt obraanila ona S. Diva, koya yezt zaame Bogu yamfehinu ucsinila. Recse ka-nyoy Zosimas: Teszi-li potle potribu yimala od yidenya i od halyijn: Odgovori: Rekla-szam-ti da onu szedamnadeszet godisfchy yila-yeszaam oon krub, a potom travu ko-ya-sze nabodij u puztinyi, a moye halyine u koyih-szam priko Jordana prosla, razdarle-szu-sze, i izgnyile. Zatoo-szam vele tarpila od szlaane zijmi, a liti od vruchinee. Alli od onoga vrime-na do szada, Boxya miloofst moyu duusu i tijlo ofzvobodila yezt od szvakee napazti, i jimam szada veliko vefzele, i veliko usfi-nye szpafzenya: Moya oditchya i pitchya, Boxye szlovo yeszor Yerobo ne szamijm krubo u xijvee cslovik, nego szvakoom ricsyu ko-ya izhodij iz unzt Boxyih. Szhsfayuchi Zosimas da ona szveetim pijszmom szwidoesij, oppita-yuu: Teszili gozpoye Psalmi csbila, alli drugee knyige szetoga pisma? Odgovori: Veruy-mi Boxyi cslovise, da ofzvin tebee, ni-szam vidila drugoga cslovika, ni xvijri, pokle-szam priko Jordana prisla, pismo ni-szam-sze ucsila; ni drugoga csitayuchi alli szpivayuchi csula: alli Boxye szlovo szvakoga cslovika mudrost ucij. Ovo-szam-ti otce, orsitovala szva moya dila: da kako-szaam te iz-parvine profzila, tako-te i szada profzijm i molijm, da bez prisztanka molij Boga za-mene grifnitcu. I tako doszpi ona, a sztaracz kleknuvsi na zemlyu, podvignu glaa szu-placseem, i recse: Blago szlovlyen-

Boog.

Boog, koyi velika csudeſzaa csinij, blago-szlovlyen Boog koy
 yezt meni ocſitovaal grifniku, ſzvakaa dobra koya dayee onime
 koyiga-sze boyee i neofztavlya onib koyi-ga yiſibyyu. A ona
 poſzdvignuufi nyega recſe: Zaklymam te cſlovicſe Boxyi ſzpa-
 ſziteljem naſijm, da nikomu ovaa ne povydaas, dokle-me Boog
 ſz-ovee xemlye ne vazmæ. A ſkada poydi u miru Boxyemu, na-
 honi godiſchya budemo-sze oppeta vidili. Szamo-te molijm, kada
 ſzveeti poofzt prijde, da priko Yordana ne probodijſ, kako yezt vas
 obicſay. On-sze cſudij kako ona znaade nyihov obicſay, tere ne go-
 vori drugo, nego: Szlava tebi Gozpodine. Ona-mu recſe: Kada
 doydee daan Vecſeree gozpodinovee, vecbeer vazmi ſzoboom pri-
 ſzveeto tylo i karu gozpodina naſega Iſzuſza Kriſta, i doneſzi-
 mi-ga, tere-me cſekay na brjgu Yordana, da-sze priceſztijm. Ye-
 re-sze niſzam priceſztila, od onoga vrimena kadaſzam pribrodi-
 la Yordan, u Czrikvi S. Yvanna Karſztitelya, molijm-te ne
 zabudi. A Yvannu Oppatu vaſega Monaſztijra reczi: Yimay
 pomnyu na-sze, i na tvoje ſztado: yerbo-sze nikoyee ſzatvari on-
 de cſinee, koyee ni ſzu dobre. Dali nechyu da-mu tee ſzatvari ſza-
 da govoriſ, nego kada ti Boog zapovidee. Kada too recſe, proſzi
 ſztarcza da Boga za nyu molij, paaka hitro u puztinyu poyde. A
 Zoſimas padnuoſi na zemlyu, czelivaſe nyee ſztupaly, dayuchi
 hvale Bogu, i vraati-sze doma ſzlavechi, i blagoſzlava yuchi ISV-
 SA KRISTA goſzpodina naſega, i doyde onijm yiztijm puutem
 na vrimen obicſno u Monaſztijr. I ſztaa ſzve czijlo ona godiſchye,
 yere ne ſzmiaſe nikomu ocſitovati, nego Boga molyaſe da-yu mo-
 xe oppeta viditi, i yedva cſekaſe ono vrimen. Zatoo, kada prijde
 parva nedilya velikoga ſzvetoga Poſzta, oſztaali Redovniczi pò
 molitvi ſzvi izaydoſe i razdilife-sze po puztinyi, kako biſe obi-
 cſno: alli Zoſimas oſzta u Monaſztiru, yerega zimnicza za-
 darxaa. Tada-sze ſzpomenu kaka-mu too biſe ona pripovidala.
 Kada-sze vratife Redovniczi na vecſeer vecſeree goſzpodinovee,
 vazee, kakomu ona biſe naredila, u yednoy cſaciczi priceſttoo tij-
 lo i karu goſzpodina naſega ISZVSZA KRISTA. Vazee to-
 likoye u yednoy koſariczi malo ſzmokav, i lechyye mo-
 cſenee, i prijde kaſzno na brjg Yordana, cſekayuchi nyuu. I ka-
 ſznechi ona, Zoſimas glyedaſe akobi-yu viditi mogaal, tere u ſzebi
 ovako govoraſe: yeda-ye ovde biſla yure, a ne naſadſi-me nazaad
 ſze yezt vraatila. I tako plakaſe, i Boga ovako molyaſe: Goz-
 podine day-mi da-yu oppeta mogu viditi, neka ſze ne vraatijm
 praazan, ſzaamo moyi grifzi ſzoboom noſzechi. Paka-mu druuga
 miſzaal u ſzarcze padde: Da aka i doydee, kako-sze bochye pri-
 broditi,

broditi, yere ovde ladyee niye ? Oboy meni nevolynu . Tako-sz^e zkarbechi sztaracz, ù too priszpi ona szveeta xena , i szta sz one^e sztraanee rijkee . Obbeszeli-sze velmi Zofimas, i uszta-sze sza velikijn veshelyem, bvaice da uchi Bogu , alti yoschye razbiyafe-sze miszciechi kako chye ona priko rijkee priiti . Lisztò vidi (yerebo miszcecz szriyafe) da ona znamenova vodu szweetim Krixem, i pocsee po nyoy boditi kako pò szuubu . Videchi too Zofimas esudyafe-sze, ù na kolina szvoya szpuzti-sze . A ona yos na vodi szteechi pocse-mu govoriti : Sto esiniis Otse Zofima, koyi-szi Pop Boxyi, i Szvetofzti Boxye ù rukab yimaas ? On-sze tudyee usztà , à ona iza-fadsi iz vodce recse sztarczu : Blagoszlovi Otse . On bitro esudechi-sze odgovori : Pravo Boog govorij , da oni-szu nyemu prikladni, koyi-sze ocshyuyu . Zabvalyam-ti gozpodine da-szi-mi ukazaal po ovoy raabi tvojoy , koliko-szam daleko od szvarfnozti onee, koyu mislyab yimati ù szebij . Ona ù too pocsee Verovanye i Otse nas govoriti, paaka po obicsayu czelov daa sztarczu, potle priyaa ka szebi Boxasztoene szvetofzti , i razapevsi ruke , i szdvignuvsi ocshyuyi kanebu szuzeechi, recse velikijn glaafzò : A szta-za odpuszti gozpodine raabutvoynu , pò szlovu tvojemu ù miru, ye-ze-szu vidili ocshyuyi szpaszenye tvoye . A sztarczu recsè : Vra-ti-sze otse ka Monasztriu tvojemu, à nakon godishya , molim-te, doydi na ono miszto, kadi-szam parvoo sza toboom govorila . Odgovori sztaracz da bochye doyti , nego-yu molyafe da malo yij-dee onoga csa-yoy bijsè donefzaal . Ona vazee sztaamo trij zarna lechbye, i sztavi ù szvoya szveeta uzta , govorechi da yeszt do-fzti . Recse sztaracz : Moli Boga za-me mayko , za sveetu Czirk-u, i za Czeszaraszto . I taknuvsi-yoy noge , sza placseem-yu od puszti , yere-yu ne-szmiafe nimogafe duglyee zadaxati . Ona szznamenuyuchi krixè Jordan, pocsee opeet po nyem boditi , a szta-racz-sze vraati sza veshelyem . Nakon godishya dojde ù pusztofu , i yizkafè onu szweetu xenu, alli-yu nemogaxe nayti . Za-too molyafe Boga ovako : Vhaxi-mi gozpodine onoga anyela ù pulti , koye-mu niye podobaan vafz szviyt . I tako bodechi nayde nyee tijlo martvo szvitlechbye . Dotese i pocsee-yoy noge czeliwati, a ofztala uuda ne szmiyafe taknuti . I sza-placseem , psalmi obicsni esijtafe . Potom nayde yedno ovakovo pijszmo poli nyee : Pokopay otse Zofime brixne Mariee tijlo , vraati zemlyi szto-ye nyee , à prabu praab , a moli Boga za-me , kada prijde derveti daan Aprila , too yeszt , na nooch szpaszene mukèe gozpodimovee . On-sze esudyafe i mislyafe ko-ye ono pijszmo pyfzaal , yere-mu ona bijsè rekla, da negnaade pijszati . Alti bijsè vefszel da bijsè poznaal nyee yimè,

yimè, tolikoye bijsè poznaal dà onu uuru koyu-sze-ye ona laani pri Jordanu pricsefztila, dosla yeszt na ono miszto, i sza owoga szvija pri-minula, na koyee miszto oon nakon dvadeszeet daan yedva yeszt dosaal. Hotiyase tijlo pokopati, alli neyimase ni motiku ni lopatu, malim drivom kopase alli zaludo, yere zemlya bijsè twarda, à on vele szlab. Brinuchi-sze tako vidi pri-velika Lava, kogi podplati nyee lijzase, i tako-sze pripade, toliko vechyee, koliko bijsè csuul od nyee da szve ono vriyme ko-yeszt ù onoy pusztinyi sztaala, ni-yeszt vidila zviijri, zatoosze krixè znamenova, i priporuce vase-sze onoy koya onde martva lexase. A Lav sztarezu kako pszich liczemerafe. Tada recse nyemu Sztaracz; Pokle-szi od Boga za-too szimo pozlaan Lave, da-sze zakopaa tijlo ovee szvete xenee: nù opravi too sznaxno, yere yaa buduchi sztaar, ni mogu ni yimā csijm kopati, à velik-ye puut poyti stoo donezti zatoo. I tako Lav szvoyimi nobtij barzo yamu izkopa, ù koyu Zofimas nyee tijlo sztavi, szuzamij-yu parvo poliofi, proszечи da Boga molij za szvih. Nye tijlo bijsè pokriveno onijm razdartijm plaschyè, kogi gby bijsè parvoo podaal tayiztij Zosim. Dilise-sze potome obba-dva, Lav zayizto kako tiha ovca odayde ù pusztofu, a Zosima ù szvoy Monasztir, hvalechi i szlavechi Boga. I kada doyde, ù Monasztir szvakaa koya-szu-sze xgodila zarsee bratyi povidati od porsetka: à oni velikiym csudoom csudyahu-sze, i Bogu hvale davabu, i szvakoo godischy daan priminutya nyee slovabu. A Tivan Oppat onoga Monasztira, pokaravsi onih, koyi-sze dobro ne nosabu, kako-mu ona bijsè porucsila, obrati-yih na dobaar puut. Zosim dokonavsi ù onom Monasztiru pribivayuchyi sztoo godischy, primijnu ù mizru ka Bogu, koyemu-yeszt szlava i diha va-vike vikovaa. Amen.

XIVVOT S. BARBAREE, iz Damascena, i Arsenia.

B A R B A R A divicza i Martiricza, u vrime Maximiana Czeszara, velikoga nepriyatelya Kristyanzkoga yimena, mnozimij kriposztij i csudeszij divnimij sziyase. Timaia yeszt otcza Dioskora gar ka, plemenita i bogata, u Heliopolyu, alli poganina, i vele zla cslovika. Dali ona drugee chyudi byse, yerebo od diti nysztvaa, miszaal szvoynu od ovijb zemalyszkiyb szatvarij odvachyase. Sztvorenye, lipotu, velicsasztvo, i reed ovoga Szvija csesztoo miszalyu proczinyevase, za yisztinu darxeechi da niye szruchyoom sztvoreen, alli od Bogov poganziyb, nego da yeszt yedaan Boog, koyj-ga yezt velikijm moguchysztvoom sztvorij, i velikom mudroztyu-ga vlaadaa. Too mizlechi Boga yedijnoga stovase, a na bozi otcza szvoryega plyuvase govorechi; 'Vaam yeszu prikladni oni koyj vaaszcsinee i stuyuu. Ovu yedijnu bchyer yimayuchi Dioskorus i xivotoom i dufoom lijpu, ne hotiase da-yu lyudi videe, zatoo yedaan Turaan uzidaa, i nyuu uny zatvori. Ona buduchi od mladozti obicna, od nebezkiyb i vicsnyiyb sztvaari mizliti, dobrovoljno sztaafe: poganzku viru hudaase, a karztyanzku uzvivase, nooch i daan u Boxyib zapovidib tratyase. V too mnozij plemeniti i bogati muxi, xudyabu-yu za xenu yimati, a na too-yu mnozimij bezxidamiy otacz nagovarase. Ali ona ocsito odgovarase, da-sze nebochye oddavati: Videchi-sze nyoy dabi velika ludoozt byla, zarucsevati-sze zemalyszkomu csloviku, buduchi ona nebezkomu Voynu zarucsena, i uxivayuchi miszli boxaztvenee, zaplitati-sze, u mizli zemalyszkee. I tako videchi otacz da nemoxe nyuu na too dovezti, odluci putovati daleko od nyee, neka xelechi ona otcza viditi, nyegovu volyu csinij. Ona boxaztvenijm mistlyenyem ukriplyena, ni lypijm ni grubijm bezxidaam miszto ne daavase da-sze oddade, szaamo proszi otcza da-yoy yedaan kupely uzidye. Dopuzti otacz, i nareedi da-sze zidye, i da-sze dvaa obloka u nyem ucinee. Ona odasads otacz, zapovida xidaroom da na csasfzt svetoga Troyztvaa trij obloczi ucinee, i yedaan Krijx u mramoru izdubuu. Urativsi-sze otacz, too kruuto za

zló vidi, i botechi ona toom prigodoó, nyega na poznanyee sveetoga
 Troyztvaa, i praavee viree karztyanzkee dovezii; toliko-ga raz-
 gnyiva, da nyuu yedjnu bchyer szvoyu, macseé ubiti botiyase. Alli
 ona vechyee varuyuchi otcza, da-sze ó nyee karvi ne ofzkvarnij,
 nego-sze szmarti boyechi; boti otczu ubignuti; I tako-yu Boog veli-
 kym csudoom szabrani, yere-yoy-sze gora otvori, á ona-sze u yed-
 noy spilyi szakri. Otacz yischyuchi-yu, namiri-sze ná dvaá.
 Pasztjira, od koyijh pitayuchi ako-yu yeszu vidih, yedaan od
 nyih zataya, á druugi-yu parztom ukaaza. Nasadsi-yu nemilo-
 ztviij otacz i nogamij i rukamij zacsee biti, i za vlaaszi pò twardu
 puutu potezase, potome ù tamniczu varxe. Alli, kakono yed-
 na bixa, na sztanovitu kruugu szazidana, ne moxe od rijkee, alli od
 vitra maknuta biti: tako i Barbara, ovimij szatvari ne ugibase-
 sze od viree Kristianzkee, pacse sztanovitiya pozstayase, i od Bo-
 ga mooch prijmase. Barbaree kripooszt i sztanovita miszaal, ot-
 czu szarxhu goyase, zato-yu Baanu onee zemlyee Marcziannu
 pridaa, vese-ga profszechi, da-yu zaloom szmartyu csinij umo-
 riti, ako ne botiil budée viru karztyanzku oztaviti, á nyibovu
 priyati. I tako Baan parvo sza szlatkimij ricsijmaa zacsee-yoy
 govoriti, i bvaliti-yu od lipotee, od plomcna, i od bogata ocsin-
 ztvaa, szvituyuchi napokon, da nyegov i otcisjn szvit prijmee, i
 nyibovu sztaaru viru darxij, i Bogoom poszvetilischye csinij. Na
 too ona razumno odgovori, da sze ona za ove minutye, i zema-
 lyzkee szatvari nehayee: nego da sza szviym szvoyijm szarczeem,
 nebezkee i vikuvicsnyee xudij, zatoo nechye nyegov szvit pri-
 yati. Govorechi: Ra-szaam gotova Goszpodinú moyemu Isxusu
 Kristu poszvetiti-sze; koyi yezt szatvorijl nebo i zemlyu, i ono csa-
 sze ù nyih uzdarxij: á za vasi bozi-sze ne hayeem, od koyijh Pro-
 rok govorij: Vzta yima-yu á ne govoree, ocsi yimayu á ne
 videe, ruke yimayu á ne pipayu, noge yimayu á ne bodee, nimayu
 glaafza ù garklyanu szvoyemu. Podobni budite nyime oni koyi-yih
 csinee, i vszi oni koyi yimayu uffanye ù nyih. Vidiosi Baan
 da sz-takovimij beszidamij ne more nischye oppraviti, szamutyen
 ob nyee govorennyu, zapovida da-yu yimayu biti, uffayuchi da-
 yu tako more pridobiti. Zatoo-yoy parvoo balye szvukofe, paka-yu
 pocseefe golu xilamij voluyimij biti, á potoom csripijmaa ran-
 nye grebfzti: sza szviym tym Barbara ne-dadise sze, od praavee
 viree odvraatiti. Too vidiosi Baan, zapovida da-yu ù tamni-
 czu poveduu, dokle odlucisj, kako-yu yimaa vechyee mucsiti. V
 too ó pool nochyi ù tamniczi velik zraak-sze ucsijni, i Goz podijn
 od

od szlawee nyoy-sze ukaaza i utifi-yu, i na ofztaale muke-yu utwardi, i rane-yoy szwe zaljcsi. Videchi too Tulliana boxasztvena xena, csudyase-sze, kako Barbara u mladofzti szvoyoy, botiafe ot-cza szvoyega szarditi i xaloztiti, i tolke muke priyati, nego Boga urediti xivoga: i ona odlucsi nyu naszlidovati. Buduchi Barbara Boxyom milofztyu tako ukriplyena, vecchye-sze nisebye od nika-kovih muuk ne boyaafe. Druugi daa kada-yu na szuud prid Baana dovedofe, videchi Baan, da yezt od szvih raan ozdravlyena, pocsee yoy govoriti: Vidiſli Divoyko, koliku pomnyu yimayuu nafi Bozi nad toboom, koyij te yefzu izlicſili? Pravo yezt zatoo, da-yijm hvaalu daades, i da-yib ſtuyes. Alli ona na too ovako odgovori: Bozi tvoyi, tebi yefzu podobni, nyimi, ſzljipi, i gluuſzi, koyij nemoguu nyimib ſzljipib gluuſzib, alli oxtaaliyb nela-godnyib ozdraviti, martviym xivot dati: Alli ſzwe too moxe ucsi-niti ISVS KRIST ſziym Boga xivoga: Oon yiztij yefzt koyij mene yezt izlicſijl, koye-ga tij tminamij obuyee, ni yefzi dozto-yaan viditi. Ovimiſi ricſima uxgawſi-sze Baan, zapovida Barba-ru xeliznimij grablyamij grebztii, ognjenimij ſzvichyamij boczi-yoy ſzaxigati. A ona, pozdignuſi ocsi ka nebu, ovako govorafe: Gozpodine koyij ſzarczaa vidijs, tij znades koliko tebe xuudym: zatoo proſzim-te, ne ofztavi-me do kooncza. Oppeta Barbara bij xeztoko mucſena, alli ſzwe one muke ſzarcseniye tarplyaſe, ne-gobi-yb mogaal nay yacſij muux podnijti. A Tulliana dobroztivaa xena videchi too, nemogaſe od xalofzti ſzuze uzdarxati: niſchye-ne-manyee ne priztaayaſe-yoy govoriti, da ſze neyimaa puſztiti od praavee viree odvraatiti. Too razumiſi Baa cſijni da i nyuu mu cſee, i tako obbimaa doyke odrizaſe. V toy tuuzi Barbara ova-ko Boga molyaſe: Ne odvarzi-me Gozpodine od ljicza tvoyega, i duuha tvoyega ſzveetoga ne vazmi od menea. Paaka-ye gole ſzvukofſe, i po optyenib miſztij pelyaſe, za vecchye-ye ofzra-motiti; a one na ſzveemu Bogu hvaale davabu. Pokle-ye po ſzveem graadu tako provedofe, od-ſzuudi Baan, da-yijm-ſz glaave odſzijkuu. Tada onè veſzelo, ne kako na ſzmart, nego ka-ko na pjr otidofe, i tako-yijm obimaa glaave odſzikofe. Sweetoy Bar-bari ne druugijza yizttoo, nego ſzaa nemilofztivij otacz ſzvoyoomb rukoom glazxu od-ſzjicſe. Dali taa bijſz ne dugo tarpi pravda. Boxya: yere na onoom yiztloom miſztu, kadi bchyeer poraazi, trijſzk tudyee iz neba nyega udari i ſzaxgaa.

Korunicza pri-csifztoy Dyeviczi
 Mariyi Bogo-Rodiczi, pò Bogo-
 lyubnomu goszpodinu Thomasu
 Budifzlavichu, Dubrovcsaninu,
 Bizkupu Trebinyzkomu, &c. fzlo
 xena, VRIMV. VMIR V, day Bo-
 xe.

*Dyevicze yedijna; mayko od milofztj,
 Moli tvoga szijna, dà-mi griebe profztj.
 I dà moye xalofzti, dziech grieba kee patj
 Duub moy, ù radofzti, szad szvarn i obbraatj.
 Obbraatj i szvarnee, dà vechyee zlobnaa chyuud
 Ovako ne tarnee, miszleech na sztrafni szuud,
 Prid kieme niye kud, ni kamo utechi,
 Yer wifnya vlaasz od szvud, szvich yimaa obtechi.
 Obtechi yimaa szvich, szvoyome kripofzti,
 Zatoò moljym dà griech, meni moy opprofztj.
 I dà moye xalofzti, raad grieba kee pratj
 Duub moy ù radofzti, szvarne i obbraatj.
 Obbraatj i szvarnee
 I oxtaala uzopeet, &c.*

Ave Maria, pò Fauſtu Vrancsichu.

<i>M A R I A zdrava bud,</i>	<i>Szpafzitelj Iszuckerfzt,</i>
<i>Milofzti-szi puna,</i>	<i>Xivot duufee moyee.</i>
<i>Goszpodyn sztoboom szvud,</i>	<i>Szveticze vſzih ſzveetjib,</i>
<i>Tij-szi xenzka krana:</i>	<i>Szlavna Boxya Mati,</i>
<i>A blago-szlovlyen yefzt,</i>	<i>Moli za naafz grijsnjib,</i>
<i>Plood utrobee twoyee,</i>	<i>Szad i nà cſafz ſzmarti.</i>

P a De

De ratione legendi.

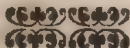

*V*ocalium quantitatem, & aliquarum Consonantium litterarum sonum exprimeremus: noluimus eos imitari, qui more Græcorum lineolis, vel Hebræorum, qui punctis utuntur. Nam hæ lineæ, & puncta facilius immutantur, vel eliduntur, quàm à plerisque intelliguntur. Commodius visum est, eas duplicare, nempe sic:

Aa, *ee*, *ij*, *oo*, *uu*. Hæ vocales designant syllabas longas, sicut apud antiquos, teste Fabio. *cb*, *cs*, *cz*, *k*, sunt quatuor soni & species litteræ *C*, quas Latini non omnes habent. *y*, & *v*, sunt Consonantes, ad differentiam *i*, & *u*, vocalium. *s*, & *sz*, differunt, nam prior crassum, id est solitum, posterior tenuem sonum habet. *x*, pro *z* crasso utimur, Latini, *s*, ponunt, ut in *miserere*.

Solent plerique nostratum Italos imitari, in scribendis hijs syllabis: *gli*, & *gn*, ut in dictionibus *oglio*, & *ogni*. Hijs velim dicant mihi, quomodo aliter hæc sequentia, & ijs similia vocabula, scribent & pronunciabunt: *Gliva*, id est struma; *Gluub*, id est surdus; *Glava*, id est caput; *Gnoy*, id est fimus; *Nyoy*, id est ei femina; *Gnyv*, id est indignatio; *Nyiva*, id est arvum; *Magla*, id est nebula; *Ligna*, id est loligo; *Dinya*, id est pepo, &c.

Q litteræ nullum usum habemus, eius enim loco habemus *k*. Sed & Latini hijs quinque litteris: *k*, *q*, *x*, *y*, *z*, facile carere possent: Verum in earum locum, illa due consonantes hoc nostro, vel alio modo delineate, *y*, & *v*, ad distinctionem vocalium: *i*, & *u*, meritò reponi deberent, uti iam ab aliquibus fit, atque hæc ratione tantum viginti litteræ utiles, & necessaria apud illos essent.

DE SLOVVINIS SEV SARMA- tis, ad Christophorum Varso- viciū Canonicum Cra- coviensem.

Faustus VVerancius.

VI hoc tempore à vulgo quidem Sclavi, à doctioribus Latinis Slavi, à Græcis Slavi-
ni, at proprie Slovini (sic enim ipsi se vo-
cant) nominantur; ij olim Sarmata dice-
bantur. Sarmatia autem, uti eam Geo-
graphi describunt, duplex est, nempe Euro-
pea, & Asiatica. Europeam Polini, Asia-
ticam Russi, qui & Rossi, Roxolani, Ru-
theni, seu Moschoviti vocantur, inhabi-
tant; Poloni à Regionis suæ planicie, Moschoviti à Metropoli
sua denominantur.

Ex Sarmatia Asiatica Bulgari, ante Annum Domini Quingen-
tesimum in Europam migrarunt, & tandem cis Danubium
in Mysia confederunt, nomenq; suum ei provinciæ imposue-
runt, quod à Volga flumine, qui & Rhaa dicitur, assumpse-
runt, nam accolæ illius erant.

Ex Sarmatia vero Europea, quàm Poloniā vocari diximus, eodē
fere tēpore, tria maxima quadam examina prodierunt, & alie-
nas Regiones occuparunt. Nā quum olim Sarmatia, Vistula flu-
vio à Germaniā divideretur, hunc Sarmata transgressi, in pri-
mis Vādaliā, id est, illā partem littoralē Germaniæ, quæ ab ur-
be Dantisco, hoc est ab ostiis Vistulæ, usque urbem Lübecam,
& ostia fluminis Albis, ubi est terminus Regni Daniæ, armis
occuparunt. Neq; id quidem magno labore, indigenas enim
prius Gotthi, mare ex Svetiā transgressi, sedibus suis eiece-
rant. Sed nec ipsi diu ibi manserunt: Gotthi namque versus
Orientem, ac mare Ponticum, Vandali autem Occidentem,
versus, per Galliam in Hispanias, deinde in Aphyricam com-
migrarant. Hii Gotthi ac Vandali, Theutones, seu Germani
erant,

erant, quod ex nominibus suorum Regum apparet. Isti autem, qui nunc eam Regionem incolunt, sunt uti diximus, origine Sarmatae, id est Poloni, seu Slovini, quamvis postea subacti à Carolo Magno, & Ottonibus Imperatoribus, in primis Religione Christiana, deinde civilioribus moribus imbuti, tandem linguam Germanicam didicerunt, ac omnino in Germanos sunt transformati. Restant tamen fluviorum, ac urbium & pagorum nomina Sarmatica plurima. Hi sunt quos nunc Meclinienses, seu Megalopolitanos, item Pomeranos, ac si dicas Maritimos, nuncupamus. Olim Vendi, & ab ijs Emporiti celeberrimè dicti Vinita, in insula Vsedamia positum, quod per annos 250. circiter floruit, sed à Conrado Imperatore, ac Canuto Rege, Anno Domini 1036. destructum est. Idem sunt Viniti, Vinni, Vinnuli, Veneti, Heneti, ac Vindi: quo ultimo vocabulo omnes Slovinos, etiam nunc Germani appellant. Mare verò illud Germanicum, alij Venedicum ab eadem gente, alij vero Balthicum, vel ab Oppido Barthico, vel à flumine eiusdem nominis, quod prope illud in mare influit, alij Pomeranicum, alij Vaudalicum vocant.

Idem Sarmatae Europaei, alio examine, subacti vicinis Germanis, seu reliquijs Boiorum: Bobemiam, Lusatiam, Silesiam, ac Moraviam, quae olim Marcomannia, id est finitima Regio Germanis dicebatur, sui iuris fecerunt.

Tertia migratione, versi ad Meridiem, superatisque iugis montis Carpathi, quibus continebantur; in primis eam partem Pannoniae, quae usque Danubium pertingit, occuparunt. Postea traiecto Danubio, alias provincias Romani Imperij, nempe Illyricum, Macedoniam, Thraciam, Istriam, ac Dalmatiam, temporibus Iustiniani, Iustini, Mauritij, ac Focae Imperatorum, diu multumque infestarunt; tandem spretis Romanorum viribus, in Dalmatia, vicinisque Regionibus sedes suas fixerunt, atque iam à mille annis tenent.

Errant igitur, qui Bohemos, Polonos, & Russos, auctoribus Cbebo, Lebo, & Russo fratribus, ex Dalmatia originem suam ducere putant; quamvis isti Principes illinc fortè venerint.

Falluntur itidem ij, qui Sarmatas & Scythas confundunt, & eosdem esse putant. Sarmatae enim hoc nostro aeo qui sint, iam docuimus: Scythae autem ij sunt, quos nunc Tartaros, seu Tattaros dicimus, denominati à Taurica, quae est una provinciarum Scythiae, nobis maxime vicina. Hi olim populi Tauri,

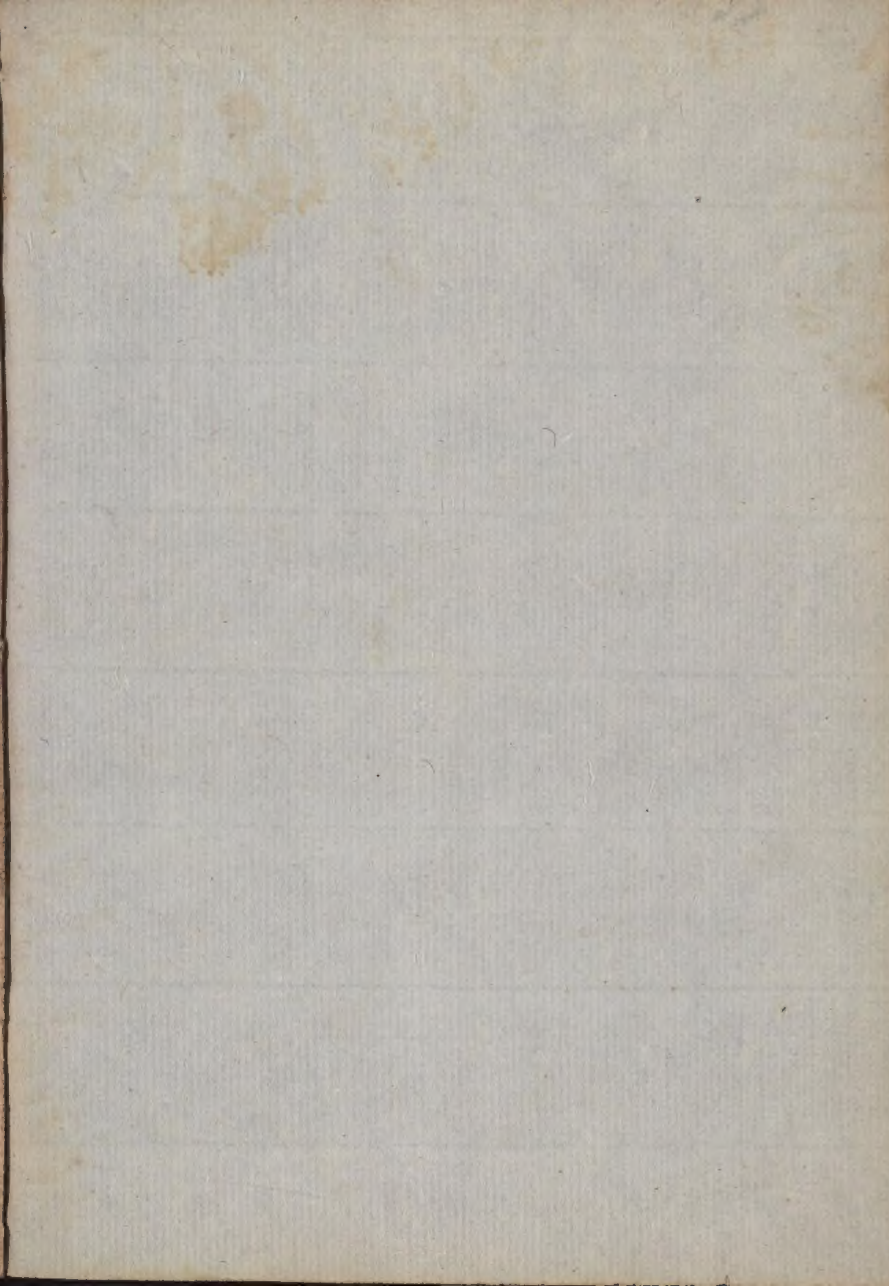
ri, seu Taurici dicebantur, ijdem sunt Hunni, qvi Cunni, seu Cumani dicuntur.

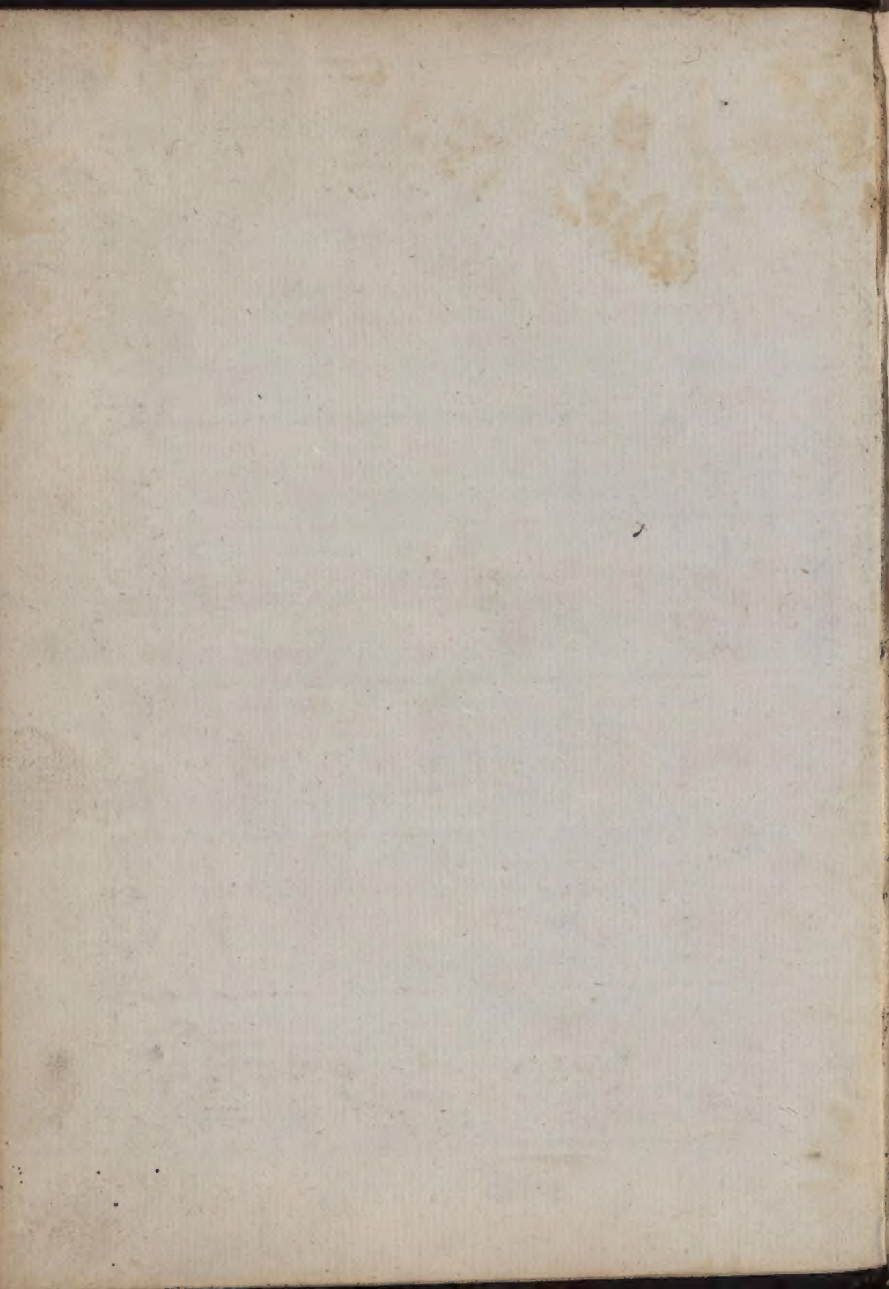
Hallucinantur demum ij quoque, qvi D. Hyeronimum, huius gentis Slovinæ hominem fuisse asserunt, & novos caracteres invenisse, inque eam linguam sacros libros transfuisse putant. Decepti loco sui natalis, & verbis eiusdem male intellectis, quando in quadam sua epistola, se sua gentis hominibus, sacram scripturam interpretatum fuisse meminit. Quos ipse non Slovinos, sed Latinos intelligit: quid enim opus erat genti Barbara omnes sacra scriptura libros enucleare? Non negamus eum Stridone in Dalmatia natum fuisse: at dicimus id ducentis circiter annis ante Slovinorum aduentum accidisse, id est circa Annum Domini 400. Si quis à me quærat, quæ igitur lingua tunc fuerit in Dalmatia, & Illyrico: fatebor me quidem certò nescire, verum putare, fuisse præter antiquam, partim Græcam, partim verò Latinam: nam hij populi tunc dominabantur ijs provincijs. At is mihi velim vicissim dicat, quæ fuerit olim lingua antiqua Hispanorum ac Gallorum, diversa à Latina, quæ post susceptum iugum Romanorum, usque nunc corrupta utuntur.

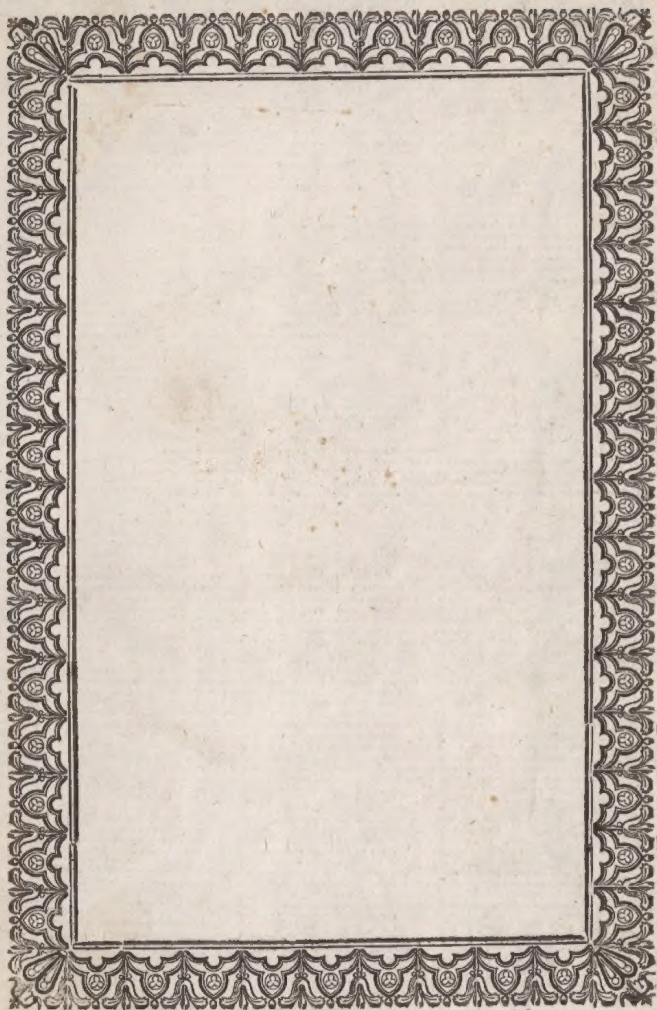
Et sicuti Bobemi, Poloni, Moschi, facile sese intelligunt; ita & Dalmata, Croata, Boznenses, Serviani, & Bulgari: at hij illos, vel illi hos per quàm difficulter, quamvis sit eadem lingua. Sicut & Hispani, Galli, ac Itali, vix intelligunt sese invicem, licet origine, omnium istorum sit una lingua, utpotè Latina. At quod mirum est, & cuius ego rei causam assequi non possum, ij Slovini, qvi in Dalmatia, vicinisq; Provincijs degunt; puritate sermonis, suos progenitores, nempe Polonos, Bohemos, ac Moschos, non solum præsentem, sed & antiquos, (quod ex libris colligere est) longo intervallo post se relinquunt, licet eorum comparatione paucissimi sint. Nam hij præter proprietatem ac longitudinem vocabulorum, vocalium frequentiam, quam habent, quidvis faciliè pronunciant; casus, ac genera, modos, ac tempora distinguunt; illi dictiones mutant, vocales elidunt, multa cum stridore, & sibilo efferunt.

Hæc sunt doctissime Varsoviti, quæ, lecto tuo de origine Polonorum Dialogo, tuo hortatu, breviter mihi dicere libuit: non levi coniectura, sed probatorum eius temporis Historicorum auctoritate, & solidis rationibus, (uti mihi quidem videtur) adducto: attamen tuum, tuiq; similium de ijs iudicium esto.

100.
M

1

R